

Nagy Gáspár

KANIZSA-
VÁR
(VISSZA)



Nagy Gáspár

**KANIZSA-VÁR
(VISSZA)**

1999

Szerkesztette:
Harkány László

Kiadja:
Harkány László

A borítótervet és a fotókat készítette:
Kotnyek István

© Nagy Gáspár

ISBN 963 640 137 3

Nyomdai munkálatok:
Kanizsai Nyomda, Nagykanizsa
Felelős vezető:
Brenner Árpád

.....
mikor hinnétek hogy az a
zöldszemű lassan komoly
férfi lett akkor fog újból megjelenni
s mint szindbádi méla órák
homályán egy hintó oson
úgy jön a csókokat megköszönni
és cellacsíki ingét levetve
testetek újra föllapozza

vigyázzatok hogy minden
porcikátok ahogy volt
úgy maradjon alabástrom
mert nem tudjátok
sem a napot sem az órát
sem a várost sem a nótát
amikor ahol amit éppen
éneklünk egy temetőben
vagy a túlvilágon távol
márvány fogzománc világol
bőröm minden pórusából
éjszakában ezer csillag
ringatózik ring és ringat

Részlet Nagy Gáspár *Térkép, kiterítve* (1977) című
verséből.

I.

Egy idő óta folyton csak ábrándozik, és ha teheti, mindig a függöny mögött áll. Figyeli az ablak alatt elsuhanó árnyakat, melyek különleges imbolygásban vetítődnek a szemközti templom falára. De a túsarkak kopogása érdeklő igazán. Nem látja, csak sejti a hozzájuk tartozó lábakat. Egyszer valaki jól hallhatóan azt mondta a nyáresti korzózó sokadalmat a sarokról fixírozó társaságból — lehet, Buzek úr, a város híres fotográfusa volt az illető — „Nézzék csak, kérem, itt vannak a legszebb, legformásabb lábak, amelyekért egy férfiember elkutyagol a világ végére is!”

A város mélyéről jönnek a szombatesti párok, szépen összeborulva. Itt a gesztenyefák lombjai alatt suhannak el, mint karneváli víg hajók a velencei csatornákon.

Így gondolja, és csak áll remegve a függöny mögött. Izgul, hogy I. néni be ne nyisson (Sors ne nyiss nekem ajtót... csavarja meg kínjában az idén tanult memoritert... Ha ezt hallaná most Efrém tanár úr...! Hát rágondolni is szörnyű!), mert akkor megszidja, mért nincs még a másik, udvarra néző szobában, abban a rövid fehér ágyban. A „lányos ágyban”, így nevezik, melynek illata olyan felkavaró, mintha valami kétes hírű szállodában szerezte volna meg az izgatón buja parfümök között az elsőséget. Női

kölcsönhálóingben tekereg az ágyon. A spaletta csak félig behajtva, jelzi, hogy meleg van. Az udvaron még matát valaki a csap körül. Talán az utolsó vödör vizet engedi D. néni, hogy lötyyítsen a fal mellett kókadozó petúniákra. Aztán ajtó csapódik, és a bejárati kapu is megdöndül, s határozott férfileptek indulnak valahová az éjszaka titokzatos méhébe: innen a Deák térről lefelé a Fasor irányába.

Így van ez rendszerint nyáron, amikor itt forgolódik az ágyon s képzeleg, ábrándozik, mert az alvás aligha megy. Kiről is álmodjon, kérdezgeti a falaktól, az ovális tükrű fehér szekrénytől, a csillár képzelt helyétől, amelyben takarékoságból csak egyetlen villanykörte vakoskodik. Ha merne, most kiosonna az udvari vécére. De ez butaság, hiszen biztos, hogy valaki meglátná a nevetséges kölcönhálóingben, s holnap mindenki csúfolná. Pláne, ha D. néni kedvenc unokájába botlana, aki tegnapelőtt érkezett Pécsről.

Igen, most rá fog gondolni. Aztán holnap, de holnapután biztos eléje áll, s azt mondja neki, hogy... Hát nem lesz könnyű így, csaknem kopaszra csúfított fejjel sétát ajánlani a rátarti, kissé molett, de határozottan szép arcú lánynak, aki ráadásul vad is, mint egy igazi macska. Tavaly, amikor nem volt így lekopaszítva, akkor is megkaromolta, s valami csúfolódó szöveggel háritotta el ügyetlen közeledését. Aztán még moziban is voltak, kéz a kézben. Fagyizás is volt, kispad, megfelelő koreográfia szerint, ahol ügyetlenül csókolózni próbált, de M. kinevette. Ez a megalázó nevetés aztán egész iskolaévben ott vissz-



hangzott a fülében. Sokszor azon vette magát észre, hogy nem a szigorú tanár úr hangját hallja, amikor egy fizika-példa megoldásához invitálja a tábla elé, hanem a nyári lánykacagást, mely az ő kárára történik. Gondolta is némi daccal: az idén majd minden másképp lesz...

De hogyan...? Ez itt kérdés. Fölkattintotta a kispárna mögé gondosan elrejtett zseblámpát, s a nyári takarónak használt lepedővel gondosan leborította. Nehogy kiszökjön a fény az utcai szoba felé, ahová amúgy, minden sötétítés ellenére a Felsőtemplomot erősen megvilágító lámpák sárgás csóváikat szépen behintették. S így I. néni a fénynek társbérelője lett éjszakára is. De már kis horkantásaiból ítélve jól és békésen aluszkált, s nyilván a reggeli piaci árakkal álmodott. Mit, mennyiért? Mit és hol olcsóbban? És melyik nagyszájú kofánál vásálgjon? Meg hát mi is legyen a holnapi ebéd, hisz ez a szedtevedte kölök megint a strandra készül.

A zseblámpa fénye *Szindbád ifjúságát* reflektorozta hajnalig. Ott járt a Felföldön, Podolinban, s a nyírségi úrfiféle diákkal hallgatta a Poprád víg csörgését, amint a boldog randevúkat kotyogja ki a híd alatt. Aztán átdobogott a karcsú hídon, és természetesen a szép kalapos patikusnéba ütközött, kinek hullámzó keble csaknem kibugygyant a kegyetlenül elszorított derék fűzős abroncsozatának ormain. Mint gejzír és láva, kiáltott föl, s aztán a kispárnába fúrta arcát, nehogy kihallatsszon a váratlan éjszakai kommentár. Pedig szűzies, csakugyan Vezúv-mellűinternátusi lányok, fiatal vagy pirulós állomásfőnökné-jelöltek voltak még az első bálokon, csak amíg

Szindbád hanyagolta őket, bizony fonnyadtak, aszalódtak egy kicsit... (mert ki tudja, merre utazgatott a hajós halaszthatatlanul fontos ügyekben, az országos unalom közepén, amikor a nemzet a nagy csaták után nyugtatta véréit, és persze jócskán vegyült is a mohóbb jövevényekkel, akiknek tetszett, hogy a romlás virágait szálanként szakíthatják le szomorú tekintetű amazonok képiben). Olvasta és közben látta, sőt hallotta is ezeknek a kissé már korosodó, de annál inkább a szerelem vad ízeit minden porcikájukban átélő hölgyeknek hajnalig tartó lázas sóhajtozásait. Legkivált azután, hogy a hánykódó tengerekről hosszú évek után megtért hajós megkoccintotta ablakjukat, de még annak előtte egy nagyon is emlékidéző, mondhatni beszédes virágokból összeállított szalagos csokrátát küldött előre a hajdani Török Szultánból. (Amit most legtöbbször Centrálnak mondanak.) Azután jött az örült öltözködés, a divat korabeli tombolása, a hús földísztése az illő fogadásra. Nincs az a film, ha mégis van, akkor nagyon elvétve, amely a könyv bennünk pergő moziját helyettesíthetné! Itt megint csaknem vissza kellett gyömöszölnie az önkéntelen kiáltást. Ebben a bölcsességben érkezett el a reggel hamar derengő partjaihoz.

Istenem, hogy milyen örülten fáradt lesz! Kipirosult szemmel, kóvályogva akar majd hódítani...? De aztán szerencséjére reggelre megjött a fölmentő sereg: zengett az ég, és dőlt az áldás a városra.

A nagyon várt eső továbbra is csak a nagy hajóssal, Szindbád úrral zárta egybe. A késői ebédig végére is járt a szép bőrkötésű Krúdy-sorozat ama híres példányának,

mely P. sógor gavalléros iparegyletbéli buzgalmából régtől ott mutatkozott az üveges tékában. Talán kissé poros állaga is fölkínálta magát az olvasásra. Szóval csak éppen reá várt, hogy ismereteket szerezzen belőle a női lelkek bonyolult szerkezetéhez. Zarat nem mondanék, gondolta, mert abba beletörhet a kulcs. S akkor mi van? Akkor bizony nagy baj van. Inkább P. sógor városszerte híres világmárkájú zsebóráját hasonlítaná e lelket szabályozó műszerhez. Mint afféle kényes szerkezetet, amely állandó kitűnő bánásmódot követel a szerencsés vagy szerencsétlen birtokostól, aki ott csetlik-botlik a szebbik nem körül. A kollokvium eztán következik a tanultakból. Ha kisüt a nap, és fölszárad a sétatér (mondják ezt sokan Sétakertnek is) szívekkel telepíngált padjain a víz.

A szívekben nevek, s nevek a szíveken kívül is, ahogy Ámor nevű vitéz, mint valami céltáblát körbelődözte őket. Csak a női nevek lennének érdekesek, akik voltak. Ilyen nevű lányokat gyűjt majd, gondolta, mint az ifjú Báthory Gábor fejedelmi nagy futásában, amíg rövid életében kitérta sebes vérének kapuit. Hát legyen, futott a vére után! Mondhatnánk ezt durvábban is, de nem mondjuk, kedveseim, mert tekintettel, avagy tekintet nélkül a szép nevek be vannak jegyezve ama „főkönyvbe”, valahogy ilyesformán: Annák, Márták, Máriák, Évák, Ágnesek, Erzsébetek, Violák, Liák, Juditok, Ilonák, Dórák, Bettyk, Gizellák, Verák, Györgyik, Zsuzsannák, Klárák, Angélák, Irmák, Franciskák, Gabriellák, Irének, Katalinok, Margitok, Maricák, Cecíliák, Magdolnák, Sarolták, Hajnalkák, Ibolyák, Virágok, Editek, Nórák, Eszterek, Olgák, Piros-

kák és... (Piroska volt a legelső név, amely megbabonázta, s akinek valóságos lényétől a legjobban tiltották, hisz jó-szerivel gyermek volt még... ezért is érthetetlen az egész história.)

Szindbádi ezeregyéjszakás hercegnek, valamint török pasának képzelte magát egyszemélyben, aki szert tehet előjogainál fogva mindama gyönyörűsége, melyet a bevésett nevek testi valójukban az élet nagy gyümölcs-kosarából szerencsésen előgurulva jelentenek... Jaj, de-hogyis gurulva, hisz mind kivételes alakú nőszemély, és csakis kopogós túsarokban vagy könnyű szandálban járul elé, mondván: tégy velünk szépet és jót, nagyúr, az kívánságod kiművelt fortélyai szerint... Erre aztán most mit feleljen? Lapoz a „főkönyvben”.

Hümmög... lesimítja majd a padról az esőcseppeket, mert hisz lehettek azok könnyek, könnyörgő könnyek, ha mégse történtek volna kedvezően a dolgok... Bizony ám, anyalkáim!

Bőszén fésülte a gyűlölt csikófrizurát, s átkozta magában B. urat, aki így elcsúfítja (rendszeresen) a nyári szün-idő kezdetén. Ekkora hendikeppel még egy Gerard Philippe sem indulhatna M. előtt, aki bizonyára megint azzal kezdi az incselkedést, hogy végigsimíthatja kis kezével az ő holdvilágos tarkóját. Csúfondáros ajakbiggyesztéssel végzi a műveletet, s közben pedig, mintha a nullásgép zümmögését utánozná... Ekkor nevetni kéne, de ő sírni szeretne, és átkozni B. fodrászüzletét, ahol a gyalázat megesett vele. Igaz, most nem teljesen kopasz, ezt valahogy sikerült kivívnia. Otthon az a szent meggyőződés,

hogy csak így lesz felnőtt korában dús, erős haja. A fene tudja, a nagybátyjának most szép tar koponyája van, s a sokszor megbámult katonaisgazolványában pedig még göndör, dús hajjal feszített. De aztán a katonasipka alatt bizony rendesen eltűnt. Amikor megjött az amerikai fogságból, ahogy mondják a családi legendáriumban, még volt valami semmi haja kétoldalt, de mivel szégyellte ezt is, mindig sapkát tett a fejére. Így aztán valóban kopasz lett. Nos, persze momentán tökmindegy, hogy ő majd milyen sérót visel harminc év múlva... Addig úgymint fölta-
lálják a hajszaporító kencéket, vagy esetleg napi egy tabletából kinő a haj, ahogy ezt Papp bácsi, a hölgyfodrász — itt a szomszédban — szokta kajánul az alkalmi férfikuncsaftok szemébe mondani, s aztán inkább vigasztalásul a legújabb, pikáns viccel szórakoztatja őket. Azok meg röhögnek, és szinte örülnek is, hogy nincs hajuk, kivált így nyáron a döglesztő kánikulában, amikor az ember csak a vízben tartaná a kopasz fejét.

Hát igen, még divatos is lehet, csak éppen nem M. előtt, aki a hosszú hajú fiúkra bukik. Már tavaly is a legelső randin elregélte, hogy náluk, Pécsen két srácot vágta ki a suliból, mert hosszú volt a hajuk, igaz cigiztek is, meg a pincérekkel piáltak a Nádor legbelső termeiben, de a haj volt a döntő momentum... és pontum. S ezért is jófejek. Most már a város legmenőbb zenekarában játszanak a híres Kaponyáékkal, mert hát a haj oda volt a belépő. A gimiből meg a kilépő, és büszkén vigyorgott, ahogy kisóhajtozta a szellemesnek hitt fordulatot. (Akkor mintha azt gondolta volna, hogy azért ki-

csit paciméretű fogai vannak ennek az M.-nek!) De megérte, mondja tovább M.

Csak bámulja a lányt. Mintha kisebbek lennének most a fogai. Vásznak azok is... A nyulak is állandóan rágnak. Biztos sok édességet zabál, akkor meg romlani fognak. Majd felhomályosítja erről is... Szívből utálta a fogorvosokat. Például Kázmér doktor úr két pofont szokott adni fájdalomcsillapító gyanánt, ha az a rosszcsont gyerek izgett-mozgott vagy nyöszörögni merészelt. A tejfogait is többnyire Kázmér doktor huzigálta ki. Kemény ember volt. Szigorú nézésű. Ha bement hozzá a gyerekeMBER, azonnal kiállt a fájás a fogából, de akkor már nem volt egerút, semmiféle kifogás. Rendszerint megkérdezte, hogy hány egyese van matekból, s ki a legszigorúbb tanár az iskolában, s aztán látva a remegést, azonnal, minden különösebb kecmec nélkül lekevert egy taslit a gyerekeknek. Ha meg valamit próbált visszaszólni, akkor a másik oldalra is kapott egy flemmet, s máris a jéghideg, ormótlan fogót tette arra a parányi tejfogra, s már kint is volt. Igaz, néha átsuhant valami halvány mosoly a doktor úr arcán, amikor a reszkető lábbal távozó után dörmögött ilyesformán, hogy no, látod, ennyiért nem kell ám úgy betojni..., aztán szórakozottan kinézett az ablakon, s már a gyerek félszeg köszönését sem fogadta, hanem jóillatú cigarettára gyújtott. Várta a következő remegő áldozatot.

Szorgalmasan törli a szívekről a vízcsöppöket. Aligha jutnak ma valameddig... Rosszul indul az egész. A kölni-víz se kellett volna, amit futtában a füle mögé borított. Cefetül érződik, hogy valami békebeli kisasszonykölni.

Szóval márkás pacsuli, amit inkább húsvéti locsolkodás-kor lehetne hasznosan szétspriccelni... Akkor még bocsánatos lenne a vétek... De most kész égés. Sajog az arca és pirul a füle töve is, mint akit tetten értek. Rossz jel, hajtogatja.

M. mesél neki s fogja a csuklóját. Azt mondja, hogy futballista lesz mégis. Valóban elég vad és kemény ehhez a sporthoz. S ha gólt lő, akkor mámorosan ünneplik majd. Biztos lehúzzák a mezét is, gondolja. Ezért kell a futballista mese, s ez nyilván neki szól, mert ő, lám gyáva. A kezét is a lány fogta meg. Az ő ujjai meg fagyottak, kiment belőlük az összes vér. Pedig érzi csuklóján a heves lüktetést. Ezért fogta meg ott a lány, mint egy rutinos védőnő vagy ápolónő. Igen, M. anyja valami ilyesféle, egészségügyi nőci. Mintha mesélt volna is erről még tavaly, amikor már kicsit tovább kalandoztak, vagy inkább csak merészkedtek a takarásban lévő sétakerti „műtőasztalon”. (Ez a perverzió viszont az ő találmánya, amikor kínjában felfedezte az erősen rongált pinpongasztalt). M. azt mondja, hogy nem kell csöppet sem szégyenkezni, a mamája állandóan a férfiakat tapperolja, de eszébe se jut semmi. Nyilván a férfiaknak igen, amikor a kedves mamát egy szál fehér köpenyben látják fölējük hajolni vagy előttük hajladozni.

Vonzották a fehér köpenyek. Egyszer (pár évvel később vagy tegnapelőtti szép álmában, nem is olyan lényeges most) éppen egy pécsi bombázó fodrásznőhöz került, aki ott dolgozott a színház közelében. Akkor (már) a hajjával éppen azt csinált, amit akart. S láss csodát, a hölgy

fölöttébb dús kebleivel szinte körbetempózta-úszta a nagy nyári hőségben megadóan fölkinált fejét. A bimbókat ott csiszolgatta a füle és a halántéka közötti roppant érzékeny helyen... Azt hitte, hogy valóban álmodik, s ezután következik a borotvával történő azonnali nyakazás..., s hát utolsó kívánságában ez a gyöngéd, erotikus mutatvány szerepelt... Csaknem kiugrott a borbélyszékből. A nő persze nagyon élvezte (az ő szorult helyzetét is), és a szerencsés, erős hajú férfiáról kezdett el szinte tudományos fokon értekezni. Sőt, egészen biztos ebben, susogta a fülébe, s beidézett valami német orvosi lapot, amit a minap olvasott otthoni unalmas óráiban. (Biológiából, anatómiából és ráadásul pszichológiából is jeles, gondolta kínjában.) Célozva arra, hogy az ilyen típusú haj komoly potenciálra enged következtetni. Sajnos, az ő férje tök kopasz, ilyen nagy mázlija van, otthon még haját sem kell vágnia, nem beszélve a többiről..., s gurgulázva nevetett. Erősen kapaszkodnia kellett ott a szék karfájában, csontos könyöke kilógott, s a nőci a fehér köpenyét, mely alatt legfőljebb egy parányi kis bugyi lehetett, elég egyértelmű magasságban és hevedéssel a könyökéhez nyomta. Többször is jól érezte az alhas lüktető, kéjes mozgását, mintha a hullámok apály-dagály játéka zajlott volna az ő partszakasznak használt könyökcsontjánál. Szóval, de érdemi tettek nélkül is édeni helyzet volt, alig vette észre ezt a kisnyári frizuraigazítást. Szédülve fizetett, és a szokásosnál jóval több borraivalót csúsztatott az erotikusan megnyíló köpenyzsebbe. Ez a becsúsztatás is olyan volt, mint ha benézett volna magába a paradicsomba, ahogy Szind-

bád úr egyik élvezet, színházi hírlapíró barátja emlegette a híres Magyar ucca táján..., mert a fodrásznő szinte föl-kínálta csinos kis zsebét, ahol már szépen gyűltek a forintok. Az erotika magas fokú művészetét játszotta el a hölgy, és nem a borralaló érdekelte akkor... Ebben szinte biztos lehet. Így értékelte ki később többször is a jelenést. (Szemben bizonyos csábos mosolyú, kihívó öltözetű, bizalmaskodó pincéernőkkel, akik pontsan tudják, mire hajtanak. Ámbár itt is vannak kivételek, dörmögte némi tapasztalattal.)

Ez a széplány, M. meg azt mondja, vagy csak akarja inkább mondani, hogy elmegy majd professzionális szinten labdát rúgni, s minden gól után akár le is dobhatja a trikóját, s alatta semmi kebefék. A stadion felhördül, kéjesen morajlik. De a lányt, a közönség tüntetése ellenére az öltözőbe parancsolja a prúd bíró. Aki természetesen férfi, kopaszodó, és alig szuszog már egy nagyobb poroszkálás után. Vastüdővel veszi a levegőt... különféle ritmusokban szavalják, hogy dobja csak el, s vigye a MÉH-be! (Legelőször a jó édes anyukájáét ajánlják némelyek... ez itt most nem annyira szellemes, eltekintve a tökéletes képzavartól.) Különben kedveli a drukkerek hol szellemes, hol alpári bemondásait. Egy „köznyelvész” a nyelv igazi, szép változásairól, az argó gyöngyszemeiről csak focimeccseken értesülhet. Bámulatosak a képszerű, eleven fordulatok. Nem a natúr, állandó kötőszavas, monoton káromkodások vonzották, azok elmentek a füle mellett, hanem a nagy monológok, amelyek a közönséget szórakoztatták legtöbbször az igazi, ötletes foci helyett. Az alanyi rigmusszerzők láthatóan

minden meccsre új repertoárral készültek. S nem csak a szegény perec- és fruttiárusok (akik minden vidéki meccsre elzarándokoltak, hogy csak Szigeti, alias Kalap urat említsem), törték magukat a portéka eladását könnyítendő jópofáskodással, hanem mások is, az ismeretlenség homályában maradt városi folklórszerzők. Akik meglehet otthon a legbékéesebb férjek, sőt papucsok, a hivatalban a kettőt se szóló kartársak könyökvédővel, de a meccsen valóságos költők, énekesek, kabarémesterek. Egyszer már össze kéne gyűjteni ezeket a meccsgyöngyszemeket, s kiadni a szurkolók aranykódexében. (Ajánlom, s csöppet sem *tamaskodva*, a *Tarján—Reményi* ősfradista szerzőpárosnak!)

Hajdanán mi is gyűjtöttük az „aranyköpéseket” a gimnáziumban, amelyeket aztán gondosan rejtegetve egy vaskosra hízott osztálynaplót formázó, keménykötésű füzetbe másolgattunk föl váltva. A féltett művet (Ez is szamizdat volt, csak akkor még nem tudtunk róla!) leginkább a tanár urak páratlanul szép elszólásai, vagy inkább halhatatlan, ám sokszor triviálisnak tetsző bölcsességei töltötték meg. A diákok e téren is még kevesebbet tudtak produkálni. Igaz, a diák szorongatott helyzetében örül, hogy él. De a tanár urak jó pszichológusként a feszültség oldására is használták ezeket a biztosan kacagtató patronokat. Majdhogynem igazi pedagógiai célzattal...

Érettségi találkozókon, ha elkezdik a hajdani szép és főleg a múltó jóteknony hatása nyomán már megszépült történeteket aranyköpésekkel fűszerezni, hát alig lehet abbahagyni a csuklásig fokozott röhögést. Ezek a szövegek megúnhatatlanul ismétlődnek. Újra és újra. És mindig

valaki más mondja, de mégis ugyanazon a hangon, ugyanazokkal a gesztusokkal. S mindig ugyanakkor robban ki a kacaj.

Álmában is ezt hallja. Most is, ezeregyedszer jön a vi-sító röhej ugyanarra az idéetlen mondásra, amelyet a rop-pant szigorú magyar tanáruk mondott rögtön a legelső órán: „Ide vigyázz, gyerek! Ezerszer elmondtam már, hogy semmit se mondok kétszer! Megértetted...? Nálam minden órán fújni kell a memoritert, mert anélkül érettsé-gin megbuksz, gyerek!

Megértetted...?!” Süvített a korpulens, vörösödő fejű tanár úr szájából az ige, miközben tömzsi ujjait egymásba kulcsolva farkasszemet nézett a megszeppenve is kunco-gó osztállyal.

Aki először hallja ezeket a remek mondatokat, s aztán utána még millió egyszer a négy év alatt, hol megszokás-ból, rutinból, hol pedig halálos komolyan átélve, félelmes süvítéssel földidézve az érettségi előrevetülő rémét, az bi-zony egy életre bespájzolja. Hát hogyan maradt volna meg! Tán sokkal jobban, mint egy szép, ám nehéz szövetű Berzsenyi-vers, mondjuk a *Foházkodás* elemzésének iz-galmai... Vagy amikor a tanár úr — a fejvesztés terhe mellett, persze a mi szegény fejünkről volt szó! — arra vállalkozott, hogy el is éneklí a Tihanyban kóborló, tü-dőbajos Csokonai versét, melyet nem átallott egyenest az *Echóhoz* címezni... De aki röhög, azt menthetetlenül kizavarja, beszekundáztatja, s jó esélye van arra, hogy érettségin megbukik. S már hallatszott is Sulyok tanár úr éles hangján, hogy „*Ó Tihanynak ríjadó* (és nem rianó,

ezt is jegyezd meg, gyerek!) *leánya, szállj ki, Szent Hegyed közül...*” Aztán megtanulták az első három versszakot a dallammal együtt. S már nem nevettek... Emlék és örök memoriter maradt. Mint ahogy Berzsenyi, Katona, Madách, meg leginkább Arany, akit a tanár úr Horváth János nyomán nagy szigorral, s tán szeretettel is tanított.

M.-nek mit mond erről? Aztán kiderült, hogy semmit. Megint itt ez a reggeli felhőszakadást újrázó s lepipáló zivatar. Bőrig áztak, de inkább csontig, mert közben nagyon lehűlt a nyári lég, amíg hazaérték. M. a szomszéd lakásban leveszi a trikóját, mindenét, és be a forró vízzel telt fürdőkádba... Mára ez jutott, gondolja megadóan. És azt is, hogy hosszú az éjszaka, bár nagyon kimerültnek érzi magát, de megint szindbádozik. Amikor I. néni lefejt róla a ruhákat, és teát forral, nehogy megfázzon, képzelet már valami hintón ül, és hallgatja a bölcs hajóst..., aki M. nevű kedveséről mesél.

Akkor még nem tudta, hogy M. késő este táviratot kapott, hogy egyik diáktársát halálos baleset érte. Hajnalban el is utazott. Egy hosszúhajú, szép fiú volt, akibe örülten szerelmes volt M. Ezt néhány nap múlva tudta meg a lány rokonaitól, akit aztán soha többé nem látott. Nyaranta, amikor Szindbád úrral legtöbbször összejönnek, arra gondol, hogy mennyire jobban is alakulhatott volna ez a történet. És hogy M. nagyon szép lány volt. Akkor, azon a nyáron különösen, amikor utoljára látta. Hűvös kezét ott érzi a csuklóján, és ott, a bizony már megöszült tarkóján is.

II.

Talán csak utólag neveztem el a lányt — a lingua latina legelemibb szabályát kéjjel fölborítván, mert egyszerűen így kívánkozott számra, így jött nyelvemre, sőt: így volt ínyemre is! — Klarisszimusznak, L'mbertusz Klarisszimusznak. Akkor Klára, Klári volt; s otthon pedig rendesen Zsuzsanna szépleány. A világ legkarcsúbb, dió-barnaszemű, zuhatagos hajú leánya, aki ezt az isteni sörényt — mely lágy volt, de elektromos szikrákat bárhol, bármikor, bárminő helyzetben kipattintó! —, hogy az én tiszteletemet, ámde kétségbeesett epekedésemet még följebb parancsolhassa egy bizonyos lépcsőn, gyakorta kontyba tornyolta, építette..., s huszonvalahány évével szigorúan nézett a nyári vakációt éppen itt töltő — majdhogynem unatkozó — fiúra, aki a kisvárosban már nem először fordult meg, lévén ott anyai rokonsága; az ún. városélményt, aprócska gyerekkorától, ebben a különös, családiásan bensőséges városkában szívta magába.

A város az ötvenes évek nagy elsorvasztási kampányát (geopolitikai okokból!) valahogy átvészelte, mert tán voltak polgári tartalékai; jól viselte a „csináltváros”, az örök rivális tényrerését. Legfölből: élcelődött, tréfálkozott.

Igaz — kínjában! Minden üzletében, a sarki kocsmákban, de még a sportrendezvényeken is gyakorta lehetett

hallani csípős megjegyzéseket. Futballmeccseken pedig az ádáz ellentét gyakorta verekedéssé fajult, mert úgy-mond a „megvett” bíró sporttársak a „csináltváros” csapatának vezették a meccset.

Ott sündürögtem a Szomolányi-saroknál. Rekkenő hőség volt, szinte lángolt az aszfalt az augusztusközepi vasárnap délutánban. Egyetlen árnyasabb gesztenyefa alá gyűltek a meccsről visszatérő vérmes szurkolók, hogy hangos szóval kiértékeljék a látottakat. A két helybeli rivális, akkor éppen az NB III-ban vergődő, valamikor szebb napokat látott csapatok, a Bányász és a Dózsa, nyári ütközetét tárgyalták, mely attól lett nevezetes, hogy totómeccsnek is számított.

Ám mint kiderült — hallhattuk összes füleinkkel a híres vezérszurkolótól — „tisztá megegyezős buli volt és fix döntetlen”. Ezt a Bányász jobbszélsőjétől, a Matyók gyerektől „lopta”, akivel tegnap este együtt „ötóraiteázott” a Centrálban, egy — játékosoknak főntartott — intímusabb hátsó teremben.

A megegyezős bulit többen is vitatták. Mindenesetre jó kis meccs lehetett ott a kánikulai vasárnap délutánban, ha három kiállítás díszítette, meg apróbb pofozkodások, és azért hat gól is esett. „Szép és fix előre megbeszélte 3:3” — okoskodott bele az előbbi bennfentes szövegébe egy még nagyobb hangú ürge, aki velem egyidőben érkezhetett a helyszínre, s láthatólag a kiállítások és a bunyó részletei érdekelték inkább. Később tudtam meg: többszörös országos bajnoki helyezett öklözőt tisztelhetek személyében, csak éppen az ital már többször padlóra

küldte, ám megjelenésében még így is tekintélyt parancsoló volt.

De jött Buzek úr is, s szelíd hangján értékelte a meccset. A Kománovics gyerek finom gólpasszát, „amit csak be kellett pöckölni”. Azt mondja, mázlija volt, az egyiket sikerült megörökítenie. Holnap küldi is a megyei hírharsonának, hátha beteszik, „de amilyen szemetek, még egy totómeccsről se képesek fotót hozni azok a gyűttmentek!” Buzek úr, a város híres fényképész-dinasztiájának sarja, aki egy jó kávé mellett, választékos előadásban még azt is el tudta hitetni hallgatóival, hogy valamelyik őse már a várost elfoglaló törököket fotografálta. „Mert volt olyan technikája, kérem!” A „kéremet”, vagy a „kéremszépe-met” mindig hozzátette mondataihoz. Néha azzal kezdte, és azzal is zárta hosszú litániáit. Kis bajuszával, ápolt, élesre vasalt nadrágjával még mindig a Kománovics gyerek egyik finom cselén „vezette végig” a hallgatóságot, sűrű bólogatások közepette.

Ekkor a gesztenyefatörzs mögül kipillantva megláttam — kb. jó száz méternyire, vagy inkább futballpálya hosszúságnyi távolban — egy vékony, libegő szoknyájú lányt. Kiléptem a sorból, majd a drukkerek egyre szorítóbb gyűrűjéből is, és elindultam a Csengery utcán, ráérősen. Félttem, hogy ennyi éhes férfiszem közt csak egy leszek, aki rábámul majd erre a felénk tartó tüneményre.

Szóval, indultam... Ő meg jött némi tétovasággal. Itt ott kirakatra is pillantva, táskáját diszkréten himbálta. Tudtam, hogy el kell haladnom mellette, ha látni akarom. Minden varázsütésre történt! Ahogy kiváltam az őrjöngő,



káromkodó szurkolók tömegéből, éreztem mennem kell ebben az unalomra kárhoztatott kisvárosi holtidőben. A lány már a délutáni árnyékot is hozta magával.

A könnyű selymet szerettem igazán, s a kíváncsi, korzózó nőket, ahogy a feslő barokk palotafalak előtt elli-begtek. Hétköznapokon, a fasor végén, a szegényes taxi-állomás előtt árválgató padról szoktam volt figyelni az „*e irányú forgalmat*”. A város lányai, asszonyai különösen szépnek, csinosnak mutatkoztak. (Ezt hosszú évek után is tanúsíthatom.) A déli, mediterrán szépség körülhordozása jelentette itt a „célforgalmat”: a korzózás izgalmát.

Most a szembejövő, és már pár lépésnyire közelemben kerülő hölgyet néztem, aki hihetetlenül vékony volt. Fejét büszkén fölvetette, de ő is nézett. Tudta, hogy elé mentem, de megszólítani... úgysem lesz bátorságom. Bámultam kecses lábait, a lábán kéklő sarut, a piros selyemszoknyát (én selyemnek láttam) és a fehér kivágott blúzt, melyre a hosszú dióbarna haj méltósággal omlott.

Az arcot igazán nem mertem megnézni. Csak a hatalmas szemek komolysága és a száj dacos érzékisége maradt meg bennem.

Elhaladt mellettem, bamba és zavart nézelődésemet kis fintorral viszonzta, és egy kirakat felé fordult. De ez valahogy nem passzolt, mert az éppen a PETŐ és TSA. valahai vaskereskedés kirakata talált lenni. Ugyebár hülyeség, ha egy ilyen szép leány vasárnap du. 5 órakor éppen holmi szöveget, hordókat, meg ki tudja, miféle vasas tucatarukat szemlél?! Csak azért, hogy ne az én fixí-

rozó tekintetemet kelljen állnia! De nem kellett, mert mondom, irtó zavarban voltam.

A lány, akit velem egykorúnak vagy inkább fiatalabbnak ítéltem, már elérte a drukkerék zajongó tömegét. Különösebb feltűnést nem keltve, el is haladt mellettük, és bekanyarodott a Sugár útra. Mindezt visszafordulva láttam. Amikor bekanyarodott, gyorsan megfordultam, hogy a lány távozási irányát fölmérhessem, de a saroknál már alig tudtam átvergődni a tömegen.

A nagyhangú, boxos barátunk éppen több egyforma pofon kiosztását ígérte meg valakinek, mert jobban tudott valamit, mint ahogy ezen a sarkon illdomos lett volna. Szóval, már némi dulakodás, lökdösődés közepette vágtam át magam az emberbozóton, hogy a „délutáni sellő” útirányát követhessem. A saroknál kinéztem, de szemben a Sugár úton — valami családi ünnepegről — szigorúan karonragadott férfiak jöttek elhízott feleségeikkel. A férfiak már rendesen imbolyogtak. Határozottan zavarták a kilátást a nyílegyenes — mért ne lenne az, ha Sugárút!, most Vöröshadsereg! — „sztríten”. (De mindenki csak a régi nevén emlegeti. Általában tüntetően a régi utcaneveket mondták a boltban, a patikában és baráti beszélgetéseken, de még az utcasarki traccspartikon is. Remény a változásban? A passzív rezisztencia csökönös erőltetése, gondoltam. A Vörös Hadsereg itt marad a világ végezetéig.)

Hiába kerestem a nádszálvékony, hosszú hajú lányt, nem találtam. Rohantam vagy száz métert, de semmi eredmény. Bármelyik házba bemehetett. Erre gondolva

nyugalmat, ráérősséget, komoly férfiúi ábrázatot erőltettem magamra; zsebredugott kézzel, az éppen legmenőbb fesztiválságért fütyörészve, visszaindultam a Szomolányi-sarokra. Ha néz is — mert hiún ezt képzeltem! —, lássa a hölgy, azért nem vagyok annyira oda, noha loholtam kicsit utána. Ez kétségtelen!

A sarok előtt vakító fehér farmerban szembejött egy fiú; tudtam róla, hogy a színművészetire jár, s most tán a kioszkba igyekszik, ahol 6 óra tájban mindig van valami zenebona. Ott lehet igazán villogni; mert nagy szó ám egy ilyen kisvárosból a színművészetire kerülni! Irigyeltem ezt a Márkus gyereket, akiről hírelett, hogy nevet változtat, és a vezetéknevéből csinál majd keresztnévét; többen már így köszöntötték: „csaó Márk”! Volt egy másik, éppen végzős színinövendék is a városból, a B. ügyvéd fia, aki Lajos névre hallgatott, s már néhány sikeres filmszerep után örülten sztárolták. De érezhetően ebbe a kisebb fiúba szorult több vagányság, s ezért tán népszerűbb is itthon, a „hazai pályán”. Szóval, Márk elhúzott mellett, ritka nagy szemei voltak, csaknem akkorák, mint az előbb feltűnt nádszálkisasszonynak. Csak nem testvérek? Kis híján a loboncos hajú színészjelölt után kiáltottam: „ne rohanj, úgy komám, a tesód itt ment az orrom előtt, még utoléred! Előlem eltűnt, a föld nyelte el!”

Mire visszaértem a Szomolányi-sarokra, már gyérült a tömeg. Néhányan Buzek úr fővezérsége alatt a Béke étterem felé vették útjukat, hogy a kimerítő, állva folytatott szócsatát, néhány hosszúlépéssel, ülve enyhítsék. Hogy a fotózseni még jobban elmagyarázhassa a szódabu-

borékok játékára mutatva: „valahogy így, ilyen elegánsan szálltak Kománovics passzai a balszélen elviharzó Szőke Pici felé.” Néhány drukker következetesen — tán a balszélső erős felsőtestére célozva, vagy másra — *Cici*-nek becézte. Úgy mesélte, mintha bizony az arany-csapat játékosait emlegette volna. Kétségtelen: itt az NB III-ban, a sereghajtók előtt álló csapat játékosai voltak (minden dimenzió kérdése csak!), a helyi aranycsapat tagjai, akik derék olajbányászok (MAORT) utódai, s ha feltűnt valamelyikük a korzón vagy a Centrálban, vagy más vendéglátóipari egységben, akkor bizony elállt a lélegzet. A pincér halkán, zaj nélkül tette eléjük a poharakat, és gyorsabban szedte a lábát. A lányok pedig elindultak valamiért *hátra*, a toalett felé, gondolom én, szépítkezni. Parányi rúzszt kenni a szájacskákra, szemöldököt ívesíteni, hogy tessenek! S ha minden oké, akkor majd a sétatéri strandon — nyári agorán — a legmenőbb fürdőruhában együtt heverészhetnek az aranylábú fiúkkal!

Igen, a fürdőruhák! Akkor, a hatvanas évek végén!

Alvásra alkalmatlan, forró, augusztusi éjszakák követték egymást. A Felsőtemplom melletti földszintes házak egyikében álmatlanul, képzeletemet erősen tornáztatva, forogtam ágyamban; ha kinéztem ablakomon, akkor az I. világháborús szobor bátor katonáit láttam, akik hősök lettek. A Fásorban még párok üldögéltek, s időnként egy-egy taxi ereszkedett alá; tiszteletkört tett a templom előtt, s a macskakővel kirakott gurulón álmosan ledöcögött és „várakozó álláspontra helyezkedett”. A sofőr kiszállt, cigarettára gyújtott. Telefonhívást várt a Békéből vagy a

Centrálból, de nem sok reménységgel, mert vasárnap, ilyestáiban a kisváros már a következő hétre készül. Pi-
hen, szuszog, hogy aztán hétfőn újult erővel vesse magát
a nyárba. A függönyön keresztül beszüremelő fények nem
hagytak aludni; a templomot körülálló gesztenyefák az
idén mintha korábban kezdték volna sárgulásukat, s most
félelmesen hajladoztak ablakom előtt a hirtelen föltámadt
fuvallattól.

Mintha a késő délután megpillantott lány haját és se-
lyemszoknyáját fújta volna az augusztusi szél. Közben
hulltak a korán érett vadgesztenyék: tüskék a szívem kö-
rül. Jóval éjfél után sikerült csak elaludnom. Addig álmat-
lanság és fejfájás gyötört. De a szél meghozta a régóta
várt esőt, felüdültek a virágágyások. A kókadozó begóni-
ák életre keltek.

Irtózatos csetepatéra ébredtem. Az udvarban lakó D.
Laci — jó szokása szerint! — MHSZ-től kapott pisztolyá-
val az eső nyomán előmerészkedő patkányokra vadászott.
A csatornából sorra másztak elő az undorító szürke dö-
gök, s Laci, mint Kittenberger Kálmán — MHSZ-es! —
utóda, irtózatos szitkozódások közepette, a tenyérszerű ud-
vart használta vadászterületnek. Ő a patkányokat átkozta,
őt meg az egyik jámbor lelkű lakószomszéd, Papp hajfod-
rász úr, aki Isten minden teremtményét megőrzendőnek
vélte. A szürke patkányokon is megesett a szíve; felesége
viszont kéjesen sikoltozott, fölemlgette a múltkori ka-
landját, amikor az udvari kulcsos WC-ben egy patkány
„csaknem megszólította”. Így aztán ő erősen helyeselte
Laci úr reggeli patkányírtó buzgalmát.

Gondoltam, hűs az idő, nincs kánikula, ma elkerülöm hát a strandot, inkább a városi könyvtárban teszem tiszteletem, ahol kitűnő könyvekre kaptam ígéretet L. Évától. Ő egy olyan oskolában végzett nemrégiben, ahová én is igyekeztem. De előbb még elsiettem a Rozgonyiba, ahol a pékség illatától szinte rosszul lettem. (A rokonság, saját dagasztású kenyerét ott süttette meg az öreg pékkel.) Csak kiflit vásároltunk reggelenként a kenyérboltban. Negyven fillér volt egy kifli, ropogós és sós, és fölséges ízű. Tejhez, kakaóhoz kaptam, de mindig csak két kiflit. Hajnalok hajnalán már a városi piacon csoszogott I. néném, és soha nem felejtette el: „nekem ez a két kifli jár”. (A jól átsült kiflik ízét és illatát azóta is érzem! És még csak a közelükbe sem jönnek a mostani sületlen, fonnyadt, drága kiflik annak a kifliíznek és illatnak!)

Csalódtam, mert a könyvtár hétfőn zárva volt. A nap viszont, a hajnali zuhé után már egyre melegebben sütött. Eldöntöttem: megyek a strandra, úgyis ma a legtisztább a víz, hiszen hétfőn cserélik.

Ma kevesebben is vannak, csak a nyaralók, a ráérők, a diákok, mint én, akik éppen két hetet tölthetnek a rokonoknál.

Délután fél 1-kor a strand felé menet még bekukkantottam a házban lakó Irmus néni trafikjába, aki kedvesen megcirógatott, *kisapámnak* nevezett, és sajnálkozott, „hogy nem találkozom a Pécsről érkező szép unokájával. Mert arra már elhagyom a várost...”

J-vel később találkoztam, nagyon fiús, vad lány volt, nem tetszett igazán, a húga inkább. Úgy hívták, mint egy bolgár folyót, és neki is rózsaillesata volt állandóan. Kü-

lönben semmi följegyzésre méltó! Sajnált, hogy unatkozom. Nyugtattam: „*alakul azért itt program*”.

Most éppen a strandra megyek, és megjegyeztem: tegnap láttam egy gyönyörű lányt. Irmus néni, a maga 85 évével, nevetett: — tudod, itt mindig híresen szép lányok, asszonyok éltek, mondta. Én is, meg a nővérem is közéjük számítottunk. Micsoda nyári mulatságok, micsoda farsangi bálók voltak itt a háború előtt! Ti ezt már el sem tudjátok képzelni! El tudom... van némi fantáziám. Csókolom! Szevasz kisapám! S már tűztem is tova.

Dobogó szívvel dübörögtem a vasútarok fölött ívelő fahídon. Mesélték: innen már többen vetették magukat a pesti gyors elé, s mindig este. Az érkező vonat elé! Szerelmesek főleg.

A hídról, ha egyenest vesszük az irányt, akkor a városi temetőbe érünk. Hatalmas és félelmetes kapuja fölött a biztatás: „Feltámadunk”. De én szívesebben ügettem — át a Sétatéren — a strand felé, ahonnan a halottak síri csendjét fölverő hangosbemondó recsegett, és az unalomig nyütt, szívküldis lemezek forogtak, izgalmasan pimasz konferanszokkal: „*Küldöm ezt a dalt annak az izmos fiúnak, aki tegnap a kismedence mellett az egész fagy-laltját véletlenül a bikini alsómra ejtette.*

Ne hidd, hogy lehűtöttél, Kedves! Tudom milyen a fecskéd. Holnap is ott napozom; ma máshonnan figyellek!”

Vagy: „*Jocó és Bazin doki! Nem jó szögben ugorjátok a fejest, de azért ti vagytok a legmenőbb krapekok. Itt!*

Tánc az ötórai teán! Egy bánatos lány a Centrál par-kettjáról majd jelentkezik.”

Még a pénztárnál, amint a jegyet vettem, rám kacsintott az a szőke, szeplős, nagydudájú lány, a Horváth Mumi: „*Mi az, öcsi, ma még nem pisiltél, hogy így rohansz a medencébe brunyálni?!*” Fülig pirultam, mintha csak nekem mondta volna. De aztán megnyugodtam, az előttem álló srácnak, a „lófogúnak” szólt a nem éppen épületes szöveg. Annak, akit állandóan a fürdőmester szokott volt szaltós ugrásaiért pofozni, merthogy veszélyezteti mások testi épségét. Ki van írva: „*Ne ugráljon és ne köpködjön a medencébe. Mély víz – csak úszóknak!*”

A murvával leszórt úton elindultam a nagymedence irányába, hogy letegyem cókókjaimat. Elég ciki szatyrot hoztam magammal otthonról. Afféle „nagynéni-cekkert”. Hogy égnék, ha valami vagány csaj leszólná! A betonos út és a mély víz közelében most bőven találtam helyet. Bezzeg hétvégén tenyérnyi sincs! Itt zajlanak a tiltott ugránczások, itt mulat a város aranyifjúsága. Itt szoktak dekkolni az „*ólomlábú fiúk*”, a tánczenészek és a szabadnapos pincérek, meg a városszerte híres, szép csajok. Sőt, újabban ide járnak a néger cirkuszosoktól, pardon, artistáktól megesett szőke macák, és tüntetően hozzák a helyes kölykeiket is: hadd lássa csak őket a pletykára éhes város! Nem véletlen, hogy a szép szál néger fiúknak éppen ők kellettek, s lám itt az eredmény is. Azért még akadhat a horogra egy jóképű fogorvos, ügyvéd vagy bárzongorista, aki a finom falatokra bukik.

Leheveredtem. A hálós szatyrot farmernadrággal letakartam, s elővettem a könyvet, de csak kamuból, inkább azt bizonyítván, hogy én egy szorgalmas, nyári olva-

só vagyok. Még jó, hogy nem egy elméleti szociológiai könyvet hoztam magammal, például *A szociológiai felmérés módszertana* címűt — mert azt is kikölcsönöztem —, ki tudja, milyen céltól vezéreltetve.

Épp az izgalmas cseh interjúkötetbe mélyedtem volna, amikor egy hang azt súgta: fejfölemelés, nézz a zuhanyozó felé! És odanéztem. Először azt hittem, rosszul látok. — Bár matematikai számításaim szerint... és tegnap éjjel, a vihar előtti álmatlanságtól szenvedve az is végigfuttott agyamon, hogy elvileg a városi strandon minden fiatalabb... megfordul. — Nos, itt zuhanyozott előttem a nádszálvékony lány. A tegnapi haj hol is? Igen, ott a fején, csak különös kontyba fogva. A lány tűzpiros bikini-ben volt; a mellek kicsik, de formásak, állapítottam meg. Szégyenlősnek láttam, ahogy emelgette a lábát, és a combját fröcskölte. Az eltűnő vízcseppek útját figyeltem. Egy kivételesen gyönyörű példányt marasztaltam a köldök táján. Ott ragyogott, és akkor, mint varázslásra — a hátravetett fej, hogy a haját víz ne érje — a tünemény felém fordult. Lehettem tőle úgy 8-10 méterre. Közöttünk csupán egy pad volt a medence szélén, azon ült egy kreolra sült, széles vállú férfiú, aki hozzám hasonlóan a nádszálkisasszony tusolási nagyjelenetét bámulta. A pali válla fölül, az enyhén emelkedő füves oldalról, megbűvölve néztem a hölgyet. Ő is ezen a „légi-folyosón” vett észre, s már éreztem, hogy beazonosította a tegnapi bambuló fiút, aki zavarában csaknem elütötte a Csengery utcai kirakat előtt. S tán még azt is tudta: utána loholtam.

Szemei, a csodás gesztenyebarna szemek, zavartan végigsiklottak testén, tudván, hogy nézzük, de rejteni itt már semmit sem lehet, és nem is érdemes. Talán arra gondolt, adhatott volna a természet az arányos és gyönyörűen karcsú testhez valamivel merészebben ágaskodó melleket. A lány légiessége most még inkább vonzott, és a kétségtelenül szokatlan konty is, amely valójában öregítette.

Éppenséggel feltételezhettem volna, hogy nemrégiben diplomázott matematika—fizika szakos tanárnő, bírónő, vagy ügyesen kínozó fogorvosnő. De *Nő, Nő*, ismétlem, s magam elé néztem, ahogy az ő nézése is másfelé vette az irányt. A vízcseppeket lerázta magáról, és istennői vonulással — kellő, de mégsem hivalkodó csípőmozgással elindult a medence innenső oldalán. Azt hittem, beleveti magát a vízbe, vagy csöndben lesétál a lépcsőkön és úszni kezd. De nem! Végigment a medence partján (25 méter), majd jobbra fordult a női öltöző irányába, ahonnan óriási hangerővel „felcsendült” a *Non ho-l'età* kezdetű rendkívül népszerű olasz sláger. Énekelte Gigliola Cinquetti. Semmi se *korai*, kiváltképp a *romantika* nem, gondoltam, és a könyvet a farmer alá csúsztattam. Majd átvágva a bokros, füves részen a karcsúság árnyékává szegődtem. Távolból akartam követni, hogy tudjam, merre kóborol ezen a szavannás vidéken. Hol az ő oázisa, ahol habtestére gyűjtögeti a napocsát. Mert fehérbőrű teremtés volt, de már napbarnította kézzel, lábbal. Most a test intimusabb részei következnek, ehhez pedig egy jó hely kell! S valóban, nem messzire a gyerek- vagy, ahogy mondták, kis-medencétől, (ahol annak idején a rokon nagynénik ször-

nyülködése közepette annyiszor víz alá buktam, mint egy bűvárinas) egy tisztos fatörzs mellett (milyen fa volt?, soha nem fogom megtudni!) valami kockás plédre huppant, s elterült. Bocsánatot kérek, túl gyorsan pörgettem le a filmet. Először is letérdelt, gondosan megigazította a bikini csöppnyi nadrágját; az ujjai elbabráltak a gumival, aztán hátul, a felsőrészen is babrált valamit. Gondolom, megvizsgálta rendben-é a kötés, és szépen vízszintbe engedte a nádszál testet. Ott lebegett a kockás pléden, lábait csöppet, de nem hivalkodóan, kb. 28-30 fokos szöget képezve szétcsúsztatta, majd mégis szorosabbra zárta. Résnyire. Rés a négyzetten; rés, részegedett ifjúi képzeletem!

Tehát, tudtam már a tartózkodási helyét, ahonnan bizonyára többször megteszi majd az utat a zuhanyig. S bizonyára mindenféle krémeket, olajokat fog a testére kengetni. Visszalépdeltem „hadállásomhoz”. A könyvet, mint egy érdektelen vacakot bedobtam a krumpliszeccebe, és a medence mellett oldalazva, megkerestem azt a helyet, ahonnan a nádszálat, most éppen fekvő hajlékonyságot, szemmel tarthatom. S ha ezen a „*csapáson*” jár a „*vízre*” (*Gazella ő, oroszán én; óh szent Kittenberger Kálmán! És minden nők legjobb ismerője, Krúdy Gyula! Vagy a kontaktálás nagymestere, friss novellaélményem elkövetője, Milan Kundera!*), akkor nyert ügyem van, mert mellettem kell elhaladnia. Gyönyörű lábai itt vonulnak majd előttem, amint könyvemből unottan fejem fölemelem. A vízre nézek, és ásítok a félig telt medence láttán.

Körülbelül így telt a délután. A Gazella járt a vízre, zuhanyozott rendesen, és szemlátomást barnult. Én meg,



lévén igazán fehérbőrű, az eső utáni perzselő sugarakban égtem. S égtem magam előtt is, mert nem tudtam sehogy sem a nő közelébe jutni. Gyötört a „vadászok ősi ösztöne”, és persze a féltékenység is: hátha más, ügyesebb vadásznak sikerül az, ami nekem, mulyaságom miatt, nem. Már azon voltam, hogy fölkelek, lesz, ami lesz!, s odamegyek a kockás pléd tulajdonosához, és megszólítom. Ekkor a női napozó (terasz) felől, a most éppen kíméletesebb és halkabb zeneszámot éktelen sivalkodás törte meg. Szinte hallani lehetett a mikrofonban, hogy pofon csattan, lemez törik, és a „tű megáll valaki szívében”. Ez volt a jel! Mindenki arra fordult, hiszen a zajokat éktelen sivalkodás, káromkodás kísérte. Nem idézem. Egy hölgy egy férfiút pofozott és küldött a búbanatos szavannába, mert állítólag fogdosni merészelt ott, a szívküldis lemezjátszó mellett. A férfi hörgött, és csak azt hajtogatta: „*drága szivi, ez nem téma, te csak szeretted volna, ha megfogom*”. Mindezt egyenesben adta a mikrofon. Ekkor már többen rohantak a szívküldis hölgy segítségére. Egy nagy darab behemótot lökdöstek ki a terasz felőli ajtón, aki félmeztelenre vetkezett, jóformájú hölgyekkel teletetovált felsőtestét erősen megfeszítve, szarháziaknak nevezte az alkalmi testőrséget, és simán lekurvázta a kalickában maradt rekedt hangú szívküldist. No, gondoltam, ez jó példa, kaphat az ember számos pofont, ha tisztos gazellákkal álnokul *kontaktálni* akar.

S íme, az én kiszemelt „vízrejáróm” higgadt nyugalommal itt libeg előttem. Talán az utolsó zuhanyozásra készül, mert már bukdácsol lefelé a napocska. Utána eredtem,

egy nagyobb puszpángbokor takarásában láthatatlanul előztem, s mire odaért, már én zuhanyoztam prüszkölve, hogy neki egy csöppet várnia kelljen. Aztán kiugrottam udvariasan a víz alól, ami cudarul hideg volt. Mint éles tűszúrások! De legbelül, szívtájékon! Sajnáltam kicsit magam, s azt mondtam:

— Látom, ez az egyetlen szórakozása, már adom is a jeges vizet, de vigyázzon, mert meghűl.

— No, ne féltsen annyira, mert még elhiszem — mondta, és hátat fordítva belépett a permet alá.

Most meg dideregve azt éreztem, bizony leforráztak a hidegvizes medence szélén. Annyit mondtam még:

— Bocsánat, ha nem haragszik rám, akkor fogadjon el egy meghívást.

— Hová és mire? — kérdezte szigorú mosollyal a zuhany alól, amit ő sokkal jobban bírt mint én.

— Hát csak ide, a Muskátli teraszára. Fagylalt vagy más, amit szeret?

— Fagy! Az lesz a legjobb. Fél óra múlva — és fölnézett a strandbejárat fölött összebarkácsolt kékkeretes órára — itt zárnak. A kapuban várjon meg!

Senki nem volt a közelünkben. Mintha csak ketten maradtunk volna az előbbi, nagy ricsaj után a strandon. Rázta magáról a vizet, amikor én — illemszabályt fölrúgva — a kezemet nyújtottam feléje, nevemet mondtam. S ő, az előbb még bikinijét és combját paskoló jobb kezét kénytelen volt viszontnyújtani és válaszolni:

— *Klára, de otthon csak Zsuzsa.*

— Akkor várom, Klára; vagy ha a Zsuzsát is mondhatom..?

— Ne mondja, Klára vagyok és kész!, esetleg Klári — felelte ellentmondást nem tűrő hangon.

Én megyek is öltözködni, mert bezárnak, s akkor itt maradhatok éjszakára a koszos vizet őrizni.

— Sietek, de még bőven van idő — felelte határozottan, és belelépett magas sarkú, lába vonalát, járását kihangsúlyozó fehér szandáljába, s eltűnt a bokrok között.

Berontottam a férfiszakaszbá. A vizes fürdőnadrágot kicsavartam, és már ott tolongtam a fésülködő, hiú fiúkák között az egyik légszáros tükör előtt. Iszonyú csúnyának láttam magam, s valóban a ma délutáni „lesben állás” alaposan lepörkölte fehér arcomat, különösen az orrom vöröslött, mint egy idült alkoholistának. Gondoltam, helyénvaló ez; részeg vagyok, mámoros. Jegyezzük föl: *hétfő van, az Úr 1968. esztendeje, és augusztus eleje!* Bizsergetően lázas szél fúj, amint kiléptem az egyre népteledő strandról. A kapun túl várakoztam. *Máskor* inkább figyeltem volna *Horváth Mumi* nagy dudáira, de most egy Gazellát, Nádszálat vártam, akinek talán csak féltényérnyi „mellizma” lehet. De nekem ma vele van randevúm. Lázás voltam és féltém. Méltóságteljes nyugalommal, haját leengedve, fehéres, de inkább krémszínű, bő, libegő szoknyában jött a kapu felé. Háncstáskájából a kockás pléd sarkát láttam kilógni. Igen-igen: a tegnapi Csengery utcai jelenet filmje futott elém. S amikor odaért, egyből azt kérdeztem:

— Tegnap ilyen tájban is a strandról jött? Végig a Csengery utcán?

Kicsit csodálkozva nézett rám, és elnevette magát.

— Nem, akkor öreg barátnőmhöz mentem, egy kis lelkifröccsre. S ugye, maga volt az, aki oly tétován élem sietett, ha finom vagyok? Mert úgy bámult rám, hogy majdnem mondtam valami szépet, valami olyasmit, mint amit az előbb hallott itt a „szívküldis kunyhóból”.

Elámultam. Láttam, meglepődött a saját bátor szövegén, és azzal gyöngeségét is elárulta. Vagányabbnak akart mutatkozni, mint valójában. Nem engedte, hogy a strandcuccát vigyem. Hirtelen felém fordulva azt mondta, menjünk keresztül a sétányon, tud egy jobb helyet, ahol a Muskátlai állami fagylaltjánál százszor jobb, finomabb fagyit adnak.

— Meg különben is: ez csaknem a mi utcánkban van, nem akarom, hogy *itt* lássanak magával.

Örömmel egyeztem bele, hogy végig a hosszú sétányon andalogni induljak; s megint át az „öngyilkosok hídján” a városnak vegyük az irányt. Amikor a hídra léptünk, éppen jött a pesti gyors. Lenézett; kivételesen nagy, gyönyörű és bánatos szemei azt mondták: „most kéne ugranom, ha ilyen szerencsétlen vagyok, hogy pont veled hoz össze a végzet”. Nem mondta, de hosszan nézett, és éreztem, ismerhetett egy-két lányt, akik így gondolták: az élet trambulín, ugrani kell a mélybe!

Néhány perc múlva már ott álltam sort — ahogy itt mondják, a Katonaréten — egy maszek fagylaltos előtt kanyargó embertömegben. Mert a város legjobb fagylaltját itt mérik! A parányi teraszon képtelenség lett volna leülni (10-12 szék volt mindössze), hiába is próbált helyet keresni Klári. Ettől láthatóan zavarba jött, nem tudta mit

csináljon, mitévő legyen... Bambán álltam mellette. Nem könnyítettem a helyzetén. Végül, már szinte könyörögve kérve javasolta, menjünk innen! Rossz tippet adott, tévedett! De én már csak azért is kitartottam; láttam a boldogok nyalakodását, élvenckedését. És már szinte a nyelvemén éreztem a mandula/karamella ízét. Klára csokoládéban és ananászban utazott. Fél órát még ott álltam mellettem, egész szorosan; térdemen a háncsszatyor nyomása. Ez volt az egyedüli érintkezési felület. Alig-alig váltottunk szót. Nem akartam büntudatát igazán oldani, csak azt hajtogattam: „kívánom a karamellt”. Ezért már végigálljuk a sort! S ne izgassa magát! Végre beértünk a parányi üzletbe. Karamell már alig akadt, de az a kevés, nekem pont elég volt. A fekete, széparcú, fityulás hölgy nagyon megnézett, talán azon csodálkozott, hogy Klárit velem látja itt. Új voltam, s én erősebben ejtettem a karamell szóvégi l betűit, mintha csak szándékosan, öntudatlanul Klárinak kezdtem volna szavalni: „elhull a virág, eliramlik az élet...”, s megnyomnám a *hullás l-jeit*.

Csak most a *karamell* volt az „üzenetközvetítő”. De elfogyott, mire az Eötvös térre értünk. Éktelen kopácso-lással ott éppen egy hatalmas ponyvát próbáltak fölhúzni. Valami erre járó, természetesen világhírű! cirkusz portyázik majd néhány napot a városban, s annak előjátéka ez a produkció.

— Eljövünk-e? — csaptam le az alkalomra.

Klára nem válaszolt azonnal. Tudtam, ennek a városnak a cirkuszok mindig későbbi cirkuszokat, bonyodalmakat okoznak. Többektől hallottam az egy-két évvel

ezelőtti frivol történetet: a város menő és főleg szőke lányait miképp hódították meg a szép szál néger artisták. Aztán kilenc hónap múlva több gyönyörű csokigyerek született, mert valami elrettentő döntés értelmében — a város erkölcsi épülésére! — megtiltották az angyalcsinálást. Ezért a cirkusznak, pláne, ha világhírű! — mindig van némi rizikója. A város pletykaéhségét meg ismerjük. Sajnáltam is a szép, ám könnyelmű leányokat, akik gyermekeiket a város megvető tekintete előtt kénytelenek sétáltatni. Hírlik, többségük már elköltözött a városból, férjet talált; de a gyönyörű kalandot ott őrzi gyermekében. Nos, az igazi apák meg valahol más tájakon ugrálnak, kúsznak a kötélén, lengenek a trapézon...

— Eljöhethünk — mondta bizonytalanul. — Legalább nevetek egy kicsit, ha a mi emberünk, a Nevető Laci is fellép.

Róla is hallottam már. A város egyik legkülönösebb figurája volt ez a bort különösen kedvelő férfiú, aki szemben a fasori taxiállomással, kétkerekű targoncájával alkalmi fuvarokat vállalt; főleg bútorokat szokott házhoz szállítani, vagy a piacról nagyobb tételben zöldséget. Mikor minek volt szezonja, keletje. A kapott fuvardíjat rendszeren jóféle kocsisborra cserélte, aztán ott aludta ki magát a targonca tetején. Fekete atlétáját jól ismerték a városban. De nem erről volt híres! Hanem a nevetéséről. Általában a város legforgalmasabb pontján szokta bemutatni produkcióját. Ilyenkor leállt a forgalom, még a rendőr is tehetetlen volt. Laci nevetése valami irtózatos mélyről jött, hörgéssel kezdte, aztán fölkúszott a szamarak iázásához

hasonló magasságokba, itt időzött sokáig, majd legurgulázott a pincébe, ahol a hordók döngnek. Az emberek könnyezve nevettek vele, s ez az elementáris nevetés átragadt mindenkire. Az intézkedő rendőr is nevetett, a gépkocsivezető úgyszintén, és nevében beleszaladt az előtte álló kocsiba. Aztán együtt nevettek tovább. De főleg a járókelők élvezték, ha Lacin kitört a nevetési roham. Nem gyakran történt, s általában 10-15 perc alatt lezajlott.

Az évente vissza-visszatérő cirkuszhoz valaki beajánlhatta, vagy maga jelentkezett, nem tudni már. De tény: a mősorszámok között a nézőközönség soraiból Laci a fűrészporos manézsban termett, és *lejátszotta* a szájalmas bohócokat a „pályáról”. Egyszer például mákos tésztát evett és kacagott, kacagott. Már a füléből is mákos tésztát huzigált kifelé — a közönség meg tombolt! Az elefántok ijedtükben visszafordultak ketrecükbe: belátták, ezzel a művésszel nem konkurálhatnak. Csak amikor a közönség fele már bepisilt, s Laci is elfáradt, akkor merészkedtek ki az idomár mögött a megszeppent óriásállatok, s nehezen hitték el, hogy valami tapsot arathatnak még az előző produkció után.

Klárival tehát terveket szőttem. Fagylalt, cirkusz s efféle nyári multságok. Lépdeltünk a Fő térre vivő úton. Már égtek a villanyok, az utca tele emberekkel, ráérős, augusztust élvező korzózókkal. Üdébb volt a levegő a tegnapi zápor után. Tettünk egy kört, de alig beszélünk. Klarisszimusz az órájára nézett.

— Szent Isten! — kiáltott fel — elszaladt az idő! Anyu nem tudja elképzelni, hol lehetek ilyen sokáig! Megyek

is, köszönöm a fagyaltmeghívást, és bocsásson meg a rossz tippért, meg a várakozásért.

De mintha nem is hallottam volna szavait, egyre csak azon töprengtem, hogyan maradhatnék még mellette.

— Hazakísérem — ajánlottam lelkesen.

De erről határozottan lebeszéltem, sőt kérleltem, ne tegyem. Hisz csak egy hosszú utca, és már otthon is van. Beláttam, nem lehetek erőszakos ezzel a határozott lánnyal. Örüljek annak, ami eddig történt.

— Mikor látom? — tettem fel azért a kérdést. S erre meglepő válasz érkezett.

— Szabadságon vagyok, holnap délután megint a maga orra előtt járok zuhanyozni. Ha megismer még, akkor találkozzunk. Na viszlát, tényleg sietek.

Még szólni sem tudtam, csak bámultam valaki után, akit nem látok. A hangja itt van... itt a szigorú tekintete, de ő eltűnt a Csengery utcán.

Elnéztem a templom irányába. A gesztenyefák közül kimagasló torony alig megvilágított óráján már 9 is elmúlt. Hihetetlenül sok idő — pontosan három óra! — telt el a szinte csak néhány pillanatnak tűnő együttétalálásunkkal. Lehetséges, hogy a csönd, a kölcsönös gondolatolvasás, a *külső* megfigyelése így futtatja az időt?

Holtfáradtan, és a „vadászattól” kimerülve hazaindultam. Otthon a rádóban valaki a cseh reformpolitikát elemezte, s ugyancsak éles hangvétellel ítélte el Dubčekék határozatlanságát a szocializmus ellenségeinek egyre agresszívebb erőivel szemben. Valami okoskodó külpolitikus-féle volt. Hangjából fenyegetés is áradt. De lehet,

rosszul hallottam, csak egy szovjet lapvéleményt ismertett s kommentált, ám disztinkció sehol. Ez nem tetszett. Vacsorázás helyett ágyba bújtam. Azt mondtam, lehet, hogy napszúrást kaptam, s aludni szeretnék. De tudtam — álmodni akarok Kláriveral, aki Zsuzsa. S talán ő is álmodni akar velem. Vagy már a holnapi délutánra készül. Így ábrándoztam, míg tényleg meglepett az álom. Álom? Semmit se álmodtam. Miként egy gimnáziumi osztálytársam mondotta spontánul, amikor a délutáni stúdium alatti szenderegéséből a prefektus úr felébresztette meglökve a fejet támasztó kezét, szabadkozván csak ennyit szól: „bocsánat, arra ébredtem, hogy elaludtam”.

Én is arra ébredtem, hogy ragyogóan süt a nap, és a templom órája már a 8-at üti. Nagynéném rég a piacon alkuszik pár fillért a paprikából, sárgarépából; körbe-körbe járkálva százszor is a kofákat, hátha spórol valamit. Általában 10 órára ér haza. A piac az piac, az tisztességes alku! De nekem már ott van a kakaó és két friss kifli, ha nem elég ropogós, akkor megpiríthatom a gázon. Csak föl ne robbantsam a lakást! Az udvarra néző, földszinti KIK-lakást. Dobos Laci, hál' Isten, ma hajnalban nem lövöldözött patkányokra, lehetett kicsit szundizni.

Reggeli után abba az interjúkötetbe mélyedtem, amelyből a strandon alig tudtam valamit olvasni, lévén ott más fontosabb teendőim. Most A. J. Liehm kérdésére — a muksó valami cseh irodalomtörténész, kritikus — az egyik nemzedéktársa felel. Itt nyílt ki a könyv, s talán nem is véletlenül, mert bár nehezen érthetően azt mondja a válaszoló: „*Értelmiséginek azt az embert nevezzük, aki*

kétkelkedik. Az értelmiség semmiben sem kétkelkedik olyan buzgón, mint önmagában. Az értelmiségnek mint társadalmi rétegnek a válságát, gyengeségét, korlátozottságát, elszigeteltségét, és így tovább, csak maguk az értelmiségiek fedték fel, és mindebből a XX. század irodalmának nagy témáját fabrikálták. Az értelmiség az egyetlen olyan réteg, amely képes önmagát leleplezni, elemezni.”

Kikeresem, ki mond ilyen nekem szóló mondatokat Liehm úr kérdésére. Egy Kundera nevű költő, ha jól mondom, aki a kétkelkedéséről cseveg. A könyvet egy pozsonyi ismerősünk hagyta itt. Lelkes ember; és mint valami hétpecséses államtitkot, suttogva rejtette a „virágcserepes szabadpolcra”. „Olvasgassad — nyíljon a szemed, mi készül a fejedben. A könyveket majd később lefordítjátok, ha lesz rá érkezésetek.”

A Kundera név nagyon furcsa volt. Ráadásul még Bartókot és Kodályt is emlegette, meg klassz filmeket. És én nagyon szerettem az ő filmjeiket! Azt mondja, mivel igazán a zenéhez meg az irodalomhoz vonzódott vagy értett, hogy magával önellentmondásba keveredjen, meg kétkelkeden ebbeli tudásában, hát a filmművészettel kezdett csak azér tis foglalkozni. Bár nem sok sikerrel. Ez aztán egyből vonzóvá tette. Egy megjelent könyvéről faggatta a kritikus. Érződött, a kritikusnak nagyon tetszett, de a szerző már túl van rajta, amíg írta, érdekelte, aztán már nem. A •ert 1967-ben jelent meg. Majd biztos lefordítják magyarra is! Még egy könyvet vártam, egy bizonyos Škoverečeky nevű regényíró könyvét, melyről szintén felsőfokon áradozott ez az Antonin. Bennfentesnek tűnt,

keresztül-kasul sétált kérdéseivel a Zbabélci (mondjuk így: Gyávák) világában. Elhatároztam, amint lehet, elolvasom mindkét könyvet, mert ez így olyan, mint mikor hallunk egy történetet, egy nagy, szerelmes történetet, igazi zaftos részletekkel — s mindkét fél elmeséli. Aki meg hallotta, az tovább mondja, közvetíti nekem, mint a Szepesi a vb-t. Mivel nem lehetek ott, így el kell hinned, hogy 12 cm-rel lőtt mellé a Kotász Öcsi. Na, nem!

De előttem itt van az igazi szerelem! Ha el nem rontom, én lehetek az egyik szereplő. A másik ugyebár Klára, aki nyilván velem álmodott, és már azon töprenkedik, milyen fürdőrucival jöjjön a zuhany alá. Megint a tűzpirosban — döntöm el. Esetleg sárgában, lilában, kékben. Örülnék a fehérnek is. Nem is mondom, miért...

Összecsomagolom a szatyromat. Berakom a könyvet, mert Klárának mutatni akarom, mit olvas az ő kis mulya barátja. Tényleg, hány éves ez a lány, ha már dolgozik? Ezt nem szabad megkérdezni. Tahóság. Olyan a munkahelye, ahol nyáron szünet van? Nekem is az kéne! De én most nyaralok, erőt gyűjtök az ősszel kezdődő iskolához. Dolgoztam az elmúlt évben eleget. Előfelvételim után segédmunkás voltam egy közeli városban. Most végre levethetem a kék munkásköpenyt, hogy száz kilométerrel odébb fehér, valódi Lewis farmerben feszítsek, strandra járjak, és *kontaktáljak* holmi nádszálkisasszonyokkal. Az eszmeftuttatás nem tagadhatóan kissé idealizált volt, de nagyjából fedhette a valóságot.

A gyors ebéd után már ott dübörögtem a vasúti hídon. Pont egykor elfoglaltam tegnapi magaslesemet a zuhany

mögötti pázsitos domboldalon. Elővettem a könvvecskét, most meg valami Vaculík-nál nyílott ki. Gondoltam is: nem szabad *vacogni* itt, mert már csaknem 30 °C körül mászkált a tetőterasz fölé kierősített hőmérőn a °C jelzés. A víz 21 °C-os volt. Olvastam kicsit, fölnéztem, de még sehol a nádszál. Megállapítottam, hogy a felmelegedés ma már több embert csal ki a strandra.

Klára pontban 2 órakor lépett be a kapun. Előtte pár perccel a férfikabinok körül kószáltam, fél szemmel már a tegnapi felségterületre pislogtam, de nem volt ott, indultam vissza a fő lesállásra, amikor a főkapun belépni láttam. Elhatároztam, itt maradok, vigyázzállásban várom meg. A haja most megint kontyba tűzve; kék, virágmintás szoknyában határozottan jött az úton. Felém. De csak akkor vett észre, amikor ráköszöntem. Meglepődött.

— Itt?

— Igen — mondtam —, már várom egy órája, vigyázzban.

— Órát nem mondtam! Nos, csak most jöttem, valamit el kellett intézнем. Nem mindenki ilyen szabad ember...!

Én lettem volna az a szabad ember, aki állandóan ott üldögélhet a strandon.

— Ha gondolja, átülhet hozzám, — enyhített iménti szigorúságán — én még addig bemegyek az öltözőbe. Találkozunk a kismedence mellett!

Felötlött bennem, hogy hátha nekem kéne átcsalogatnom az én — zuhanyhoz közelebbi — magaslesemre, ahonnan az egész nagyvíz belátható, s ahonnan a zuhanyhoz tett kecses lépéseit közletről végigkövetném. De letet-

tem a javaslatról. Örültem az invitálásnak, és vágtattam a cuccomhoz. Már félig visszaúton voltam, amikor kijött a női öltözőből, s indult a megszokott helyre. Máris ott lihegtem a nyakában. Amikor megfordult, észrevette, hogy fehér bikinijét fixírozom. Elpirult egy csöppet. Kissé szemtelenül néztem arcába, ettől zavarba jöhetett, mert elfordult és ment határozottan. Követtem. A helyszínen leterítette a kockás plédet, szinte ugyanarra a helyre, ahol tegnap takarta a füvet. Még az elhajlott fűpázsit is mutatta. S ott mögöttünk a fa is. Ugyanaz az árnyék. Egy nagyobb törülközőt óvatosan a kockás pléd mellé csúsztattam és ráültem. Közöttünk ott volt a háncsszatyor, kissé eldöntve, épp belelátam. Olajosflakon, különböző krémek... s valami képes rejtvényűség sarkát véltem fölfedezni egy törülköző társaságában.

Még mindig nem szólt. Tükröt vett elő és kontyát igazgatta. Aztán fölpattant és szinte kiáltotta:

— Megyek a víz alá! — s nevetett.

Igazából csak most tűnt föl szabályos, szép fehér fogso-
ra. Nem követtem, igaz nem is hívott. Szép, ringó, ritmu-
sos mozgásában gyönyörködtem, míg el nem tűnt az üdén
zöldellő bokrok mögött. Majd a medenceszél közepe táján
bukkant föl, igyekeztén a zuhany alá. Nyújtogattam a nya-
kam, hogy lássam. Egy sárgafürdőruhás, teltebb hölgyre
várakozott hosszan, nekidőlt a korlátnak. Összehason-
lítottam: melyik forma tetszik inkább, a telt vagy a karcsú.
A döntés nem volt nehéz, mert a sárgaruhás megfordult,
és ez végképp eldöntötte a „versenyt”. Klára gyorsan zuha-
nyozott. Tehát siet vissza hozzám, gondoltam. Tegnap ki-

fejezetten hosszabb ideig volt a zuhany alatt. Most meg itt, mellettem lehet, morfondíroztam férfiúi büszkeségemet és bátorságomat efféle örültségekkel táplálva.

Jött, s leült. Hanyatt dobta magát, bikininadrágját szokásos igazításokkal rendezte, paskolta bőrét, seperte combjáról, hasáról a méltán irigyelt vízcseppeket. Lehuntya szemét és azt mondta:

— Most pedig, kedves fiú, meséljen vagy daloljon nekem valamit magáról. De ha nehezőre esne, akkor olvasson nekem abból a könyvből!

A könyv már ott volt a törülközőmön. Öntevékenyen elvettem a háncsszatyrot az útból, és ezzel egyidőben veszeléses útra tértem, azaz átcsúsztam a plédre: az ő felségterületére. Határsértő lettem! Nem tiltakozott, pedig fektében is látta a diverziót. Egy lágy rándulás, amolyan kedves grimasz jelent meg szájszögletében. Vette a lapot, beleegyezett a „honfoglalásba”. Mondtam, hogy mit olvasok. Azt felelte, nagyon szereti a cseheket, járt már kétszer is Prágában. A Károly-híd, a Hradzsín, a Szent Vitus-székesegyház... gyönyörű város! S járt Brnóban is! Közbeszóltam: épp odavaló ez a Kundera nevű költő. Vagy zenész, vagy inkább filmes. A filmjeiket meg egyenest csodálja, sajnos alig játszanak itt a Békében cseh filmeket, inkább a szovjeteket erőltetik, mondta tárgyilagos hangon.

— Szóval, olvasson valamit! Egy érdekes részt! — kért határozottan.

S olvasni kezdtem az értelmiségről szóló Kundera-választ. Klarisszimusz azt mondja nagyhirtelen:

— Jó.

De ő nem fene értelmiségi ám, csak egy kis irodakukac... S folyton-folyvást kételkedik. Önmagában, főnökeiben, a hülye politikusokban, s elárulhatja: most éppen bennem is, mert... És kételkedik az anyjában is, aki mindig a legjobbat akarta neki, aztán így sülték el a dolgok.

Talán föl sem idézhető, milyen szép irodai történettel világította meg e kételkedést, mint az állandó (kolléganői) intrikák mocsarából egyedül kivezető utat. Szinte láttam ezt a szép nádszálat, amint önérzetes, piruló arccal „kivevez” az egymást kajánul „áztató” kolléganők közül. Azt mondja, akkor ő legtöbbször kimegy, „*oda*”! — amikor valakit elkezdenek szapulni, majd részletesen ecsetelgetik „feudális” viszonyukat a főnökkel... Hát akkor bizony a gyomra háborog! Egyszerűen undorodik. Nem is hiszi el. Kételkedik. Szégyenkezik. Láttam, ez a leányzó bölcsőbb nálam, s már sejtettem is: vagy négy év fürja lehet, pedig először igazából másodikos gimnazistának néztem. Az alakja szerint biztosan. Mindenesetre: élettapasztalatot már gyűjtött; Kundera költőt bérszámfejtői poétikával kontrázta, s mosolygott, amikor kinyögtem, hogy ezt a foglalkozást azért nem gondoltam volna éppen neki. Láttam a szeme színének változását, később talán egy könyvet is nyelt, s a hangja fátyolosan tárgyilagosra váltott.

— A nővérem továbbtanult, gyógyszerész lett. Most Pesten él, elvált. Az érettségi évében meghalt az apám. (Az amnesztia előtt pár nappal, 1963-ban. Különben tíz évet kapott, felét leülte. Senkit nem bántott, csak elsza-

valta a *Talpra magyart*. Elöl ment, mindig elöl, mert ő sohasem szokott hátul kullogni; amúgy vasesztergályos volt, akkoriban itt az olajosoknál művezető, de a tudása miatt.) A nővéremet az a tanár segítette, aki harmadéves korában elvette feleségül, mert már a felvételikor beleszeretett... ez volt a „szociális összeköttetés”. Itt maradtam anya mellett, dolgozni kellett... az első felvételimben, a pécsi orvosin az apámmal jöttek elő! Az ellenforradalmár, halott édesapámmal!

Izzadtam, mint a kutya, pedig a délutáni árnyék már egy jó órája elérte a kismedence környékét. Úgy éreztem, Klára beavat legbensőbb titkába, de amikor még kérdezni akartam az édesapjáról, elhárította.

— Így is sokat mondtam — felelte szomorúan. — S még csak öt éve múlt, nem akarok többet beszélni róla, mint ahogy az örült, szellemi, értelmiségi munkámról sem akarok. De Prágáról, Brnóról szívesen, azt imádom. Készülök megint, talán az ősszel néhány napra eljutok, ha csak addig ott is nem lesz egy újabb „ellenforradalom”. — Hallgat maga rádiót? — Bólintottam. — Nagy balhé készül, mint itt 56-ban, amikor apa belevetette magát a *sajnálatos eseményekbe*, szegény feje! De neki volt mégis igaza! Igazságot akart, és gyűlölte a ruszkit. A tárgyalásán még *azt is* beismerte, hogy az oroszok ellen szónokolt, pedig csak szeretett volna; igazából nem kapott már szót a szerelőcsarnokban. De a tárgyaláson bepótolta. A bíró mondta is anyunak: „a maga férje komplett bolond, egy tanút sem találtak elne.” De ő állította: „azt mondtam, semmi helyük nincs itt, ez a mi hazánk, nem félünk Titótól

sem, a mi hadseregünk megvédi ezt a kis országot.” 58 tavaszán is megismételte. Persze hogy még súlyosbítottak! Ha nincs amnesztia, éppen most szabadulna. Talán,

ha nem tudja, hogy közeleg az idő, még most is élne. Örülten vágyott arra, hogy láthassa a családját, a lányait, mennyit nőttek öt év alatt... A tíz évet jobban kibírta volna, mint a felét. S akkor most itt lehetne az én apám, vele korzóznék estelente, mert nagyon szép ember volt ám! Magas, bajszos, gesztenyebarna hajú. A szemünket, a termetünket tőle örököltük. Anya teltkarcsú volt mindig. Fájt is neki, hogy mi apu lányai lettünk. Ha született volna egy fiú testvérünk, biztos ő lenne az anyám kedves fia!

Klárából patakzott a szó, rólam meg az izzadságcseppek, s mégis a hirtelen szélfuvallatra, mint a lázas ember, megremegtem. Klára látta ezt, és azt mondta:

— Azt hiszem, hogy ma egy kiadós úszással kellene befejezni a strandolást. Jöjjön, ha tud úszni, bár nem mély a víz, alig két méter.

Fölpattant, és most semmit se igazított a fehér bikini-jén, szinte futott a nagymedence felé. Alig bírtam követni. A zuhany alatt értem utol, nevetve engedett maga mellé. Csaknem fölordítottam. Millió jeges tű vágott fölhevült bőrömbe. Klári kajánul nevetett rajtam, és egy félfordulattal, mint a műkorcsolyázó hölgyek (valami axellel) beugrott a mély vízbe, ahol már csak a városi aranyifjúság néhány jeles tagja cicázott. Nem néztem volna ki ezt az ugrást Nádszálkisasszonyból! Nem bizony! Ahogy feljött, forrt körülötte a víz. Tudtam, ugranom kell, mert ha nem, vége mindennek! Elég pancser, amatőr úszó vagyok, de

fejest ugrálni szerettem, igaz, nem a medence széléről, ahonnan *különben tilos is volt*, mint a vízbeköpködés! Nem igen volt módom gyakorolni. Hajdani úttörőtáborok; a 4442. számú Hunyadi János Úttörőcsapat alsóbélatelepi—fonyódligeti táborában, egymás nyakából ugráltunk a sekély Balatonba! *Néha az iszapba fúródva!* Ezért is jött a büntetés.

S repültem tűrhető testtartással, és kellő szögben csobbantam a zöldes vízbe, egész közel a medence széléhez. Amikor fölbukkantam, és egy-két tempóval a fogódzkodó piros korlát felé úsztam, Klára vágott elém, cápa fogait villogtatván:

— Na szép, még úszni se tud rendesen! A fejes még megjárja! Lehet, hogy meg is büntetnek bennünket, mert a sápmester erősen fűjkált, amikor maga repülésre fogta a dolgot.

Érdekes, én nem is hallottam, annyira az ugrás szükségességével voltam elfoglalva, mint akinek az élete függ ezen a szép csobbanáson.

— Klárrika, akkor maga fizet, mert csak maga után ugrottam, azt hittem beleesett, és ki akartam menteni. Természetesen ruhástól is ugrottam volna!

Nevetett. Ekkor már mindketten a piros csőkorlátot szorítottuk. Vacogtam. Próbáltam a számat összepréselni, ő meg kacéran félig nyitva hagyta; engedte fogai fehérségét, szabályosságát érvényesülni, pont a piros fogódzó mentén a zöldes víz magasságában. De nem a hazaszeretet dobogtatta meg a szívem táját ebben a néhány pillanatnyi (de hosszú perceknek tűnő) időben,

hanem valami más! S ettől a mástól történt meg minden, aminek meg kellett történnie. Talán a testünk is, de a két térdünk biztosan összeért ott a medence közepén. S most itt a medencesarokban, a késő délutáni árnyékban már ő is vacogott. Szabad kezemmel tarkója felé nyúltam, s megérintettem, majd gyors lélegzetét, vacogását érezvén magamhoz húztam, és hevesen szájon csókoltam. Ő nem csókolt vissza, csak döbbenten, szinte engedelmesen tűrte a megfagyni készülő ifjú merényletét. S tűrte azt a néhány pillanatot is, amíg levegőt préselek a szájába. Mert *fuldokló szerelmesnek* gondoltam, aki fázik, szomorú és nagyon egyedül van.

— Nem tehettem mást — szabadkoztam. — Minden így kívánta, maga úgyszólván sarokba volt szorítva. Bocsánat! — préseltem ki a szavakat.

Szemeiben nem villant harag, és nem is elboruló párák úsztak ott, hanem inkább valószínűtlen csillogás ragyogott. Szinte láttam magamat ebben a tükörfényben. Kissé szégyenlősen elfordult, de combja szorosan az enyémhez nyomódott. Csupa remegés, víz alatti tűz volt; perzselte a bőrömet, ahol érintett. Látható zavarában a vízre tette magát, és sebesen pillangózni kezdett. Én meg csak bágyadtan kapaszkodtam, furcsa melegség járta át minden porcikámat.

Valahogy kievickéltem a partra. De ez nem ment ám könnyen, zsibbadt volt minden tagom! Klára is kifelé vette az irányt, pillangóból a szelídebb mellúszó tempóba váltott. Szép nyugodtan úszott. Irigykedve néztem a parttól, ugyanis a mellúszásom különösen csapnivaló volt.

Lehet tanulni tőle, gondoltam. Már a lépcsőn jött fel. Rázta magáról a vizet, paskolta combját, igazgatta a tenyérynire zsugorodott fehér fürdőruccit. A vízből és a partról is sziszegtek az aranyifjak. Hátrébb léptem, hogy ne lássa az én szerencsétlen jelenléteimet. Bőrömön sísteregtek a feléje küldött sziszegések, füttyök és a trágár szófoszlányok.

Méltósággal, szinte kihívóan állt ismét a zuhany alá. Ez már valódi produkció volt; hagytam, hogy élvezze a helyzetet pár pillanatig, aztán melléálltam. Úgy nézett rám, mintha csak egy ismeretlen ürgére, aki fogadásból akar pimaszkodni az élvenc barátok szeme láttára. De mielőtt lekevert volna egy pofont, kinyúlva a zuhany függönye mögül, szerencsére visszatért „a földre”, és fölismerete bennem az első számú merénylőt, fejesugró bajnokot, aki rendszerint csókolózni szokott, ha csak a feje van ki a vízből. Aztán oldott nevetés bugyborékkolt ki a száján.

— A fagyhalál kellemes, de most már uzsgyi, mert mindjárt zárnak! Plédünk, törülközőnk magányosan árvalkodott a kihalt strand szögletében.

— Irány a kabinok háza! — adta ki a jelszót Klári, miután nagy körültekintéssel összehajtogattuk azt a bizonyos kockás plédet.

— A kapuban találkozunk, ugye? – kérdésemre nem válaszolt csak bólintott, s széleseben elviharzott.

A nap már elsüllyedt a Sétatér fáinak sötétlő koronái között. Különös esti hangulatban léptem ki a kapun. Hihetetlen, *de ő várt rám*. Nevetett, mert előbb elkészült, fürgébb volt nálam, s most mókás vigyázzban állt. Igen,

elég sokáig fészülködtem. A mérsékelten koszos tükörben kicsit szebbnek akartam magamat látni, ha már ezt a gyönyörű sellőt „mesterséges lélegeztetéssel” rohan-
tam le. Szóval türethően elviselhetőnek szerettem volna a látványt: az ő meglepett, fénylő szemével is próbáltam szemlélni a merénylőt. Ennek cinkos tudása határozot-
tan ott volt mókás vigyázzállásában és arcjátékában.

— Ma, merre? — kérdeztem nagy levegőt véve. —
Fagyi?

— Nem — szabadkozott —, ma ne kockáztassuk meg... Itt egy pad, üljön le fiatalember, s várjon, ha bír várni. Olvasgasson, ahhoz még van fény! — a cseh könyvből. Gondolkozzon bűnein! Negyed óra múlva itt vagyok, csak haza megyek a szatyrommal, nehogy a plédet is magammal vigyem a sétára!

— Sétálunk? — kérdeztem, és elvarázsoltan, s tökéletes bambasággal néztem rá. Ő meg nevetett, hogy így leparancsolt a padra, szinte lenyomott.

— Csüccs, kisfiú! A plédet azért mondtam, nehogy kísértésbe essen, s amilyen szentelenül rámenős, azt hi-
heti, hogy a strandon van. A pléd arra emlékeztetné...!
— és nevetett, kacagott.

Igazából nem fogtam föl szavait, csak a határozott hölgy rendelkezése, és kezének finom „taszító” ereje ma-
radt meg bennem. Már el is tűnt. Csaknem félóra múlva ért vissza. Nem is gondoltam arra, hogy átver, vagy hogy nem jön. Nem néztem az órára se. Bízam benne. —

Tudja, az anyum, így estelente nagyon aggódik, hová is megyek. Mondtam neki: megtaláltam az *öcsémet*,



teszek vele néhány kört a városban. De lassan értette meg szegény, ki is az én *öcsém*.

Kissé szomorkás hangon folytatta — na menjünk!

Fél nyolc lehetett, mert a Felső- és az Alsótemplom harangjai egyszerre szólaltak meg. Lassan lépdeltünk a Sétatéren keresztül. Nem szólunk, hallgattuk a szép harangfeleselést. Mintha beszélgettünk volna. Klári volt az Alsótemplom szép zengésű kisharangja. Karunk összeért, megborzongtam, aztán az érintés könnyöktájon megisméltődött. Dobolni kezdett a szívem, s amikor kézfejük is találkozott, kínomban elkezdtem rugdalni a sétatéri kavicsokat — így persze eltávolodtam a kézközlelől, s amikor visszatértem, ösztönösen, de gyöngéden megfogtam a kezét, Nem nézett rám, de nem is tiltakozott. Renkí-vülien hűvös tenyér, s én csak szorítottam. Lassan melegedett. Talán száz métert mehettünk így, ennyi volt a vasúti hídig. Sprintereknek való táv, de most maratoninak tűnt: lassított, filmszerű volt az egész. Soha ilyen séta, ilyen remegő izgalommal telített! A hídra értünk, most nem jött a vonat, sőt a hídon sem jött senki. A temető bezárt, elmentek a *látogatók*. A *látogatottak* meg békésen aludtak. (Gyerekkorában is szeretett ebbe a szép, rendezett temetőbe járni; bámulta az ápolt katonasírokat, s a messzi, nyomós kútból hordta a vizet az ismeretlen Lajos bácsi sírjára.)

Este volt már, igazi este, a szürkület kontúrjaival. Vagy csak én láttam így, mert vibrált a levegő is. A híd közepén Klára elé léptem, ócska szatyrom a fahíd pallójára esett, de nem nyúltam utána, hanem a lány nyakába borultam,

mint egy sebesült katona. S ő nem ellenkezett: hagyta, hogy csókoljam. Karomban tartottam azt a nádszálvékony derekat. Szája alig nyílt szét, de engedte, hogy én kísérletezzek. Arcát, homlokát végigcsókoltam, s aztán mohón újra a száját kerestem.

Kicsit hátrább lépett, és annyit mondott:

— Ne veszítsd el a fejed, ez csak nyárvégi kaland, — s kimondta a nevemet — vagy nem igaz?

Megdöbbsentett, hogy megjegyezte a nevem, és hogy tegezett már.

— Menjünk — mondtam. — A fejem talán még a helyén, de a szívem, az aligha. Csaknem kiugrott!

— Tényleg, nagyon ver a szíved! — tapintott a pulzusomra szinte aggódva, mintha valóban a nővérem lett volna.

Ekkor lágyan átkaroltam, vállára tettem kezemet, s ő pedig megmegszorította a válláról szinte élettelenül lecsúszó jobb tenyeremet, majd a bal kezével visszapántolta oda. Így mentünk „a város fényei iránt”, s már csaknem a korzóhoz értünk, amikor tapintatosan, de mégis határozottan levette a kezemet a válláról.

— Itt azért, ne! Meglátják, megláthatják! Meg ebben a katonavárosban a „kiszabadult” katonák ölelgetik így a lányokat.

Igaz, én nem vagyok katona, de ő sem az, akit ölelgetni lehet a kisvárosi, fényárban úszó korzón, ahol bármikor szembejöhethetnek a szentéletű kolleginák. Sőt — villant át agyamon, még az én erénycsősz nagynéném is, aki már bizonyára hazavár, hisz a strand régen bezárt, s ők is

itt szoktak sétálgatni az udvarbéli idős hölgyekkel. Kéz a kézben, róttuk a köröket. A másik énem mintha a körök fókuszából figyelt volna, ahogy egy arasszal az aszfalt fölött lépkedtem.

Egyszer-egyszer kissé félszegen visszaköszönt egy-egy szembejövőnek; ilyenkor hirtelen elengedtem, majd újra megfogtam a kezét. És újabb körök következtek. Kék szoknyájához jól ment a fehér Lewisem. Másnap ezt jegyezte meg egy barátnője, aki csak elcikkant mellettünk, és „szia Zsuzsa” felkiáltással adta tudtunkra: *lát mindent*, ott lát az oldalán. Én voltam az oldalkocsi. Csaknem a nagynénik karjába rohantunk, de még időben észrevettem a veszedelmes mammutvermet, s beszlisszoltunk egy kivilágított könyvesbolt kapualji részébe, és műszaki kézikönyveket néztünk, nagy-nagy komolysággal. Megértette kínomat, és nevetett is aztán felszabadultan.

— Terád, kisleány, még jobban vigyáznak! Szégyelltem magam. Ő segített ki ebből a zavarból, amikor azt ajánlotta, kísérem most haza, végig a hosszú Vasúti utcán.

Az utcát csak imitt-amott világították meg az úttest fölött kifeszített, drótokon himbálózó, gyenge fényű lámpák. Csaknem néptelen volt a sztrít; a nyitott ablakokból kiszűrődő zenefoszlányok csalhatatlanul jelezték, hogy az országot legfőbb izgalomban tartó táncdalfesztivál valamelyik elődöntője zajlik, s a békés családok ott ülnek a kékesen vibráló tévékészülékek előtt. Mi meg itt, kéz a kézben, valami megfoghatatlan boldog érzéssel lépdelünk. Illetve csak a magam „térfeléről” lehetek ilyen biztos s egyértelműen fennkölt.

Most a Vasúti utca felől értünk a strandhoz. Innen pár lépcső vezet a bejárati, pénztári bódéhoz, körülötte frissen öntözött, petúniás ágyások. A gondnokság itt nem spórol a strandlével, gondoltam, s felszaladtam a lépcsőn. Klári utánam jött, vagy inkább merészkedett. Úgy tettem, mint ha délután valamit elvesztettem volna, és rugdostam az aprókavicsos utat. Aztán nagyon is célzott mozdulattal lehuppantam arra a padra, ahol a hölgyre várahoztam néhány órával ezelőtt. Már ott is ült mellettem, s azt sóhajtott:

— Jaj, de elfáradtam, alig élek! A strandbejáratot megvilágító lámpa csak gyéren szitálta a fényt, s még egy benyúló gesztenyeág is segítette a megvilágítás diszkrét voltát. Magamhoz húztam Klárit, és csókolni kezdtem. Éreztem, minden porcikája remeg, s mintha már száját is nyitotta volna, hogy visszacsókoljon. De csak egy halk, egészen mélyről jövő hang jött ki a száján, mint egy kétségbeesett fuldoklónak.

— Ne!

Egészen megijedtem a rekedtes, kérő hangtól.

— Ne itt — folytatta —, itt nagyon közel vagyunk a házunkhoz, bármikor jöhet egy ismerős. — Menjünk beljebb a parkba csókmeister! — így mondta.

A következő padig értünk értünk csak, szerencsére senki nem hódolt e tájon csókolózási szenvedélynek. A hölgy legnagyobb meglepetésére ölbe kaptam, s azonnal a száját kerestem. Öleltem, ahogy csak bírtam, s csókolt a szemem! Félelmes versenyzés kezdődött a két száj között: a nyelvek cseles játéka, lefutások, hirtelen váltások a

húsbarlangban, mint Kománovics–Szőke összejátéka a MAORT-pályán! (A barlangok itt azsúrban vannak, ő is behatoló lehet, nem úgy, mint a test más déli, liános tájain.)

Amikor már csaknem megfulladtunk, akkor a tarkójába csókoltam bele — s álnok számításaim szerint! —, erre megvonaglott, és jött a fül, amire már sikkantgatott is.

— Borzasztóan csiklandós vagyok — mondta kissé szégyenlős beismeréssel.

— Csak a csóktól? — kérdeztem pimaszul.

Erre szelíden arcul legyintett, s csak ennyit mondott:

— Szentelen, öcsike! Az én öcsém nagy mester, ha ilyen hevesen támad, s ha így ismeri az erogén zónákat.

— Az erogén zónákat? — ismételtem utána mélyre süllyesztett kérdő, férfiúi hangon.

Nevetett, nevetett. Erre még erősebben magamhoz húztam, s valahogy kezem a melle közelébe tévedt, és érintette is. Szelíden lökött el magától.

— Azt nem szabad, fiúcska! Az már igazi tűzözön lenne — mondta, mint egy sokat tapasztalt nagy nő. Aki a nővérem persze!

S most ő ment át — az éles helyzetet tompítandó — kezdeményező csókolásba. Tudta még a strandi megfigyelésből, hogy *különös szőlőlevélzöld* az a szem, amely őt „kiszúrta” az utca forgatagából. És csókolta szememet s újra a számat. Csókos szájának, nyelvének különös íze, zamata volt, Soha azt az ízt semmiféle gyümölcsben! Málna? De inkább valami a hamvasodó őszibarackból, ha beleharap az ember, és a leve még nem folyik. Néha meg a mandula és a pisztácia keveréke! Lám, lám kísérte-

nek a fagyúizek. Pedig alighanem paradicsomkerti gyümölcsízekkel volt találkozásom! De ahogy „belebújtam” Klári szájába, nyelve minden pórusába, majd nyakhajlatába, és aztán tarkójára borulva a konczzsuzsás, sötétben foszforeszkáló haj alatt, az ápolt, jó illatú test kellemes hűvösét éreztem. A lány meg, mint valami távoli, sosem bejárt vidékek leánya, hozta az illatok bódító üzenetét. Nem tudom mennyi ideig ült remegő térdeimen, mennyi ideig csókolóztunk, egyszer csak felugrott, s azt mondta:

— Jesszusom — szörnyen késő van! Az anyum azt hiszi, hogy az öcsém egy szatír, s már föl is darabolt valahol! Menjünk, de gyorsan!

Iszonyúan elzsibbadt a lábam a negyvenvalahány kilós lány súlya alatt, kínlódva álltam talpra. Klári megint csak nevetett, nevetett. Boldognak tűnt ez a nevetés. Azért valahogy lábrakaptam, sántikálva mentem mellette. A strand bejáratánál néztünk óráinkra. Bizony csaknem 3/4 11 volt már. „Az idő múlását e helyütt nem éreztük”, állapítottam meg magamban. Klári arcán is ezt a meglepetést láttam, s azt is, hogy kicsit szégyenkezik. Ekkor kezdte szoknyáját, blúzát igazgatni. Én meg kissé összegyűrt nadrágomat vizslattam. Szerencsére Lewis, ha fehér is.

Kéz a kézben mentünk házuk felé, ahol még sohasem jártam, túl a vasúti sorompón. Azt mondja, innen már csak 150 méter, s otthon is van. Már előre felkészített: semmi búcsúzkodás, még egy puszi sem, mert itt erős a fény, a szomszédok mindig az ablakból leselkednek.

Aztán szinte közömbös hangon előállt azzal a tervvel, hogy szombaton eljöhetnék hozzájuk. Nézzük meg együtt

a táncdalfesztivál döntőjét, hátha akad egy-két jó szám, és a nagynénémnek úgy sincs tv-je.

— Jó — mondtam —, de addig még van két teljes nap. Strand! Strand! — Ugye jössz?

— Igen, ha tudok — válaszolta kissé aggodalmasan. Délelőtt olvasgathatok, délután, este — képzeltem hozzá a mai frontáttörésen felbuzdulva — sétatéri pad, vagy nem tudom, hol és mi. De azt tudtam: Klarisszimusz a legfőbb program! S azt is éreztem, hogy örülten belezúgtam ebbe a nádszálvékony teremtésbe, aki a nővérem is, húgom is egyszerre. És hogy a közelében kell lennem. Simán elképzeltem a legromantikusabb leányszöktetést. Aztán elrepülnék vele abba a városba, ahol, ha minden igaz, elkezdhetem szeptemberben tanulmányaimat.

Egy régi típusú, négyablakos családi ház előtt álltunk. Klári jelezte, hogy megérkezett. Kulcsot vett elő, és a kapualjba lépett. Én utána, és megcsókoltam nagy hirtelen. Egy pillanatig nyelve hegyét is éreztem, szelíden meglegyintett, de inkább cirógatóan érintette ujja végével arcomat. Sarkon fordultam. Még hallottam szandálja kopogását, mikor — mintha verseny utáni levezető gyakorlatokat tennék — elnagyolt gimnasztikai mozdulatokkal, vad szökellésekkel visszafelé indultam a tökéletesen kihalt Vasúti utcán. Tüdőm csaknem szétpattant, feszült a mellem a bódító jó levegőtől (is).

Hazaérve halkán lopóztam be az udvarba, szerencsére csak éjfélkor zárták a kaput, de a lakásajtón csengetnem kellett. Nagynéném persze, hogy fönn volt, hálingben, elég morózus arccal nyitott ajtót.

— Láttunk ám, fiatalúr, hiába szöktetek előlünk a másik oldalra azzal a hosszú hajú lánnyal — mondta rosszaló hangsúlylyal.

— Hát igen, azt hiszem megnősülök. Találtam egy nekem való, talán feleségnek is való lányt!

Szent riadalmat okoztam éjszakai, vad kijelentésemmel.

— Örült vagy, majd megírom apádnak! Adnak azok neked nősülést!

— Nem kell megírni, pár nap múlva úgyis hazamegyek, s elmondom én — erőltettem a komolyságot.

— Eszel valamit? — kérdezte egyre aggodóbban.

— Nem, nem, semmit! — Pedig iszonyú éhes voltam.

Álmodni akarok nyugodtan Kláráról — mondtam büszkén. De a számra csaptam, mert lám, még meg is neveztem. Nevesítettem. Uramisten, mit hallhatok még ezután!?

— Klára, Klári — ízlelgette a nevet I. néném —, különös név, itt az udvarban is volt egy Klári, de már elköltöztek, vadóc, szeleburdi lány volt, akárcsak a nővére.

— Ez nem az a lány! Ő minden idők legtüneményesebb Klárája. S már le is feküdtem. Csókolom, aludni akarok és álmodni!

Szegény I. néném odajött hozzám, megcsókolt, a plédet megigazgatta rajtam, s azt mondta nagy sóhajrással:

— Imádkoznom kell lelki üdvödért, hogy ne csinálj hülyeségeket. No, jóccakát!

De nem sikerült az alvás, illetve nagyon rövid ideig tartott. Álom lett belőle, keserves álom. Klárával a vasúti

hídon csókolózunk, azt hiszem fürdőruhában, a nádszál derekát ölelem, ágyékunk is összeér, és a híd korlátjához dőlünk, amikor feltűnik a bajszos Buzek úr, s azt mondja: „*kérem szépen, barátocskáim, most a legerősebb megvilágítást adjuk ezeknek az éjjeli, bagzó macsekoknak, he-he-he!*” A fényképészlámpát — a focidresszben és irtózatosságot stoplis csukában! — két behemótszurkoló tartotta, amikor villant a vaku, hirtelen reccsenéssel eltört a korlát, s mi zuhantunk alá, az érkező pesti gyors elé. De zuhanásunk lassú volt, Klára haját, amely ejtőernyőselemként takarta le arcomat, láttam a híd korlátján is, a levegőben is, sőt már a talpfák között, véres göngyölegként. Mielőtt a vonattal „találkoztunk” volna, lázas izadtságban tocsogva fölébredtem, fülemben még Buzek úr hangja: „*azt hiszem az évszázad fotóját készítettem el, faszikám!*” S ráfelelt a két ürge vérfagyasztó nevetése. És mozdony sípolás, és fékek sivalkodása. Hátborzongató, vad álom volt! Kimentem a konyhába, és ittam egy nagy pohár vizet. Éjjel fél kettő volt. És elviselhetetlen hőség. A vizet melegnek éreztem, jól kiengedtem a csapot, most már valamivel hidegebb, klóros folyadékot kortyoltam.

Fölkattintottam az éjjeli szekrényen a harangos lámpát, és nézegettem az üveges vitrinben sorjázó könyveket, az aranyos kötésű sorozatokat, Jókait, Mikszáthot, Herczeg Ferencet, a teljes Krúdyt. Néhányat ott láttam a halinakötésű Nyírőkből is. Szegény, jó polgár, Lajos bácsi könyvtára volt ez. Vajon az üzleti sürgés-forgás közben jutott-e ideje olvasásra? Aligha, bár ki tudja; erről nem volt módomban meginterjúvolni. Ekkor a sarokban — egyik *Vö-*

rös postakocsis Krúdyhoz tapadva —, szerényen meghúzódva valami füzetecske vastagságú könyvre bukkantam. Mi lehet ez? Benyúltam érte. Látszott, hogy a mutatós könyvek mögött volt, csak valahogy a szélre kerülhetett a legutóbbi portörléskor. (A rendrakás gyakori foglalatosága volt nagynénémnek.) Csak nehezen olvastam el a borító szövegét. Az ágyhoz, a lámpa fénykörébe vittem, s inkább belülről szemléltem; egy 1942-es kötetrel volt dolgom: Ortegay Gasset: A szerelemről, fordította Szentkuty Pál.

Fogalmam se volt, hogy ki ez a furcsa nevű szerző, sose hallottam még róla, de azt rögtön tudtam: a füzetcskét azon nyomban el kell olvasnom. Mi minden lehet ebben? Miféle ízek, finomságok? Elég nehéz olvasmány-nak indult, de ahogy haladtam előre, s Stendhal szerelmi példákkal került bemutatásra, egyre inkább éreztem: ez most nekem szól. Sőt egyenesen rólam és Kláráról! Mohón faltam az oldalakat; a bölcsességeket és tapasztalati megfogalmazásokat szinte memoriterként akartam bevágni. (Szegény Efrém atya, ilyet bizony nem adott memoriterként, nyakunkat tekerte volna ki inkább, mintsem a szerelem vad és szelíd titkaiba kalauzoljon bennünket.) Ugyebár ez egy régi könyv, új kiadásról nem hallottam (attól még lehetett bőven!), de frissen érett fejemnek érthető volt, még ha tapasztalatok nélküli embernek is számítottam e tárgykörben. S vajon Klári? Ő mit tud a Casanovákról, akiket a nők tesznek azzá, s nem fordítva, mint hittem eddig, ismervén a casanovaság pejoratív, közkeletű megítélését.

A könyv végére lapoztam, ott azonnal kiderült az életrajzából, ki is ez a hidegen okos, szerelemben jártas, s számomra is érthető szerző. Egy spanyol, mindenféle diplomákkal; és az tetszett benne legjobban, amit persze nem értettem: „professzor a madridi egyetem *metafizikai tanszékén*”. Nos, gondoltam, ha ott ilyenekről professzorkodik, s nőként szerzi a tapasztalatait, a női lélek és test mi-benlétéről ennyit tud, akkor ez a metafizika érdekes, engem is fölöttébb érdeklő dolog lehet.

Hajnalig kiolvastam a könyvet, egy-két részt merő tudásszomjból belefetyeltem; és reggelre már áttértem a metafizikusok ortegai táborába. Délután — Klárának — mondani fogok egy-két iszonyú nagy bölcsességet. Hagyom a cseh értelmiség hasfájásait; udvarlásom célirányosabb lehet, ha a női lélekről tudok zümmögni valamit — tehát róla. Kipuhatom, szavakkal is kikényszerítem: ő miként érez irántam, szerelmes-e, mint ahogy én vagyok? Ilyen elvakultan! S el akarom mesélni a szörnyű álmot is. Kerüljük a *vasúti hidat*! Bizony, ha lehet, kerüljük!

A könyvet visszatettem a polc sarkába. Még véletlenül sem akartam, hogy I. néném gyanút fogjon. Tán ő is olvasta, amikor megjelent, de azt hiszem, ez nem valószínű. Szegény férje hozhatta haza, s ő is csak dugdosta a komoly sorozatok között. L. bácsi 1945-ben egy bombatámadáskor kapott súlyos sérülésébe halt bele. Nagynéném már 23 éve özvegyen él, szerelem nélkül. Minek is olvasgatná már így hatvan felé, hiszen a háború idején volt érett, szép asszony, amikor a tragédia rászakadt. Azóta a

temetőhöz hűséges, feketében jár, s cipeli kis öntözőkan-
náját.

Iszonyú fáradtnak éreztem magam. Zúgott a fejem a kialvatlanságtól. I. néném már hét óra körül a szobában matatott, sietett a piacra. A nyolcas híreket meghallgattam a recsegő, világvevő Balaton-rádión. Megint a csehek! Fenyegető híreket mondtak Pozsonyból, Moszkvából. A Varsói Szövetség katonai vezetőinek figyelmeztető nyilatkozatát olvasták be, valami lihegő magyar kommentárral. Semmit sem értettem. Csak azt: „ellenforradalmi erők fenyegetik a csehszlovák szocializmus építését, nyugati uszítók vannak már az országban” stb. Veszélyes, veszélyes! S erős hanghordozással így zárták a dekrétumot: „ne hagyják kiszakadni a táborból a testvéri cseh és szlovák népet, a szocializmus pártján lévő kommunisták oldalán vannak a tagországok, s minden segítséget megadnak”. Na, az Isten attól kíméljen meg bennünket, meg a cseheket is, ilyenről már hallottunk, morogtam csak magamnak. Mintha oly sokat tudtam volna a testvéri segítség mibenlétéről! Tizenkét éve lesz, hogy itt segítették. Ismertem apám, rokonaim s egy-két tanárom véleményét. De erről mindig csak elfojtott hangon beszéltek. Apám és nagybátyám 1958 júniusában sírtak, amikor olvasták a megyei hírharangot. A kivégzettek neveit mondogatták. Sose felejthetem el a képet. Allok a konyhaasztal mellett, akkor jöttem haza az iskolából, ott gőzölög a bableves. Nagymama sem ért semmit, illetve érti a férfiak megrendültségét. „Na, egyetek, szegényeken már nem segíthettek. Jó magyarok voltak! Isten nyugosztalja őket.”

Tanáraim minden októberben frászban voltak, mióta az öt éves évfordulón több gyereket ki kellett csapni (szelíd följelentés nyomán) a gimnáziumból, mert kopaszra nyiratkoztak, így köszöntve — s köszönve! — a szovjet Nyikitát. Aki persze már nincs, ő is bukott, őt is elcsapták. Látom apám és tanáraink vészjósló tekintetét, haragos szempillantásukat, ha a „testvéri megsegítést” mondják nem kis szarkazmussal. Most a „*sűrű szemöldökű tanár úr*” vezényli a tábort, ő szívóskodik, ő üzenget.

Ortega y Gasset mennyivel épületesebb dolgokról, s mennyivel jobb stílusban értekezik!

Ebédig kóvályogtam otthon. Nagynéném csak tizenegyre ért haza, s akkor kezdett a főzéshez. Fél kilenc körül egy-szer már hazasietett, hogy a két kifli s a kakaó asztalomon legyen, s ellenőrizze, reggelizem-e rendesen. Mert csak „fogyok itt nála”, mit szólnak majd otthon?! S most ez a hülye ügy, ez a Klára is „rongálja, fogyasztja” az unokaöccsét. Ezt lehetett kiolvasni homloka ráncai mögül.

A délután rosszul kezdődött. Felhők gyülekeztek az égen, mégis elindultam a strand felé, bár nagynéném erősen lebeszélte volna erről. De én Klárinak fogadtam: megyek. S ha ő is megrémül a felhőktől? Szándékosan nem a híd felé mentem, hanem egy másik úton. Nem akartam vad álmaimat újra földidézni, majd Klárinak mondom, ha mondom.

A Sétatér fái nyögtek a hurrikánszerű szélben. Valóban nagy nyári vihar készülődött. A strandon csak a profi úszók rótták a hosszakat. Rajtuk kívül még egy-két megveszekedett strandbolond váltott jegyet. A pénztáros Hor-

váth Mumi is inkább lebeszélte a strand előtt töprenkedő határozatlanokat. „Mindjárt itt a zuhé!” Vészes, fehérén gomolygó felhők örvénylettek az égen. De nem hagytam lebeszélni magamat, jegyet váltottam és bementem.

Nem pakoltam le a cuccaimat, leültem a medence melletti padra. Csupán azért izgultam, hogy Klári két óráig ideérjen, aztán szakadhat az eső. Fürdünk ruhástól is akár! Iszonyú jó esőben fürödni! Indultam a bejárat felé, ha a kapunál állna, biztassam, jöjjön csak bátran. Esős strandolás lesz, de a fülemben és az agyamban már Ortega y Gasset-idézetek kavarogtak, mint az égen viharló fellegek. S tényleg ott toporgott, ágaskodott, meglát-e. Legföljebb bemegyünk az öltöző előterébe. Meg hátha elmegy ez a felhő... bízattam. Ez már aligha mondta, de hisz megvette a jegyét is, arcán és szemében a *lesz ami lesz* elszántsága. Szóval és tettel is jön, jön a drága, mellettem akar lenni. Hogy is mondja ezt a metafizikus spanyol? De most még nem akartam lerohanni.

Alig érkeztünk a medence széléig, amikor a kövezeten fehér kockák kezdtek ugrálni, csak úgy az égből, s nem akármilyen nagyságú szemek!

— Jég, jégeső! — Üvöltöttek a vízben lévő bátrak, s pucolt mindenki kifelé. Magamhoz szorítottam Klárát, kezemet fejére tettem, sőt a háncsszatyrot is, és bűvölten néztem a jég hullást.

— Jéggel leszünk megkövezve — mondta.

— Inkább jégkockával hűtött szerelmeseknek látszunk — feleltem rá.

Mosolygott, de nem tiltakozott.

— Hátha még elmondom az álmomat is?! — bátorítottam magam.

— Én is álmodtam — mondta. — De nagyon-nagyon szépet, s nem voltál az álmomban.

— Nem is vártam! — feleltem kissé sértődött hangon. De azért most menjünk tető alá, mert lassan kori kell, hogy elérjük az öltöző előterét.

S ekkor iszonyú dörrenést hallottunk, a sistergős istennyila ide csaphatott be az egyik sétatéri fába. A fele se tréfa ennek!

Tréfa, jutott eszembe a Kundera-regénycím, nem olvastam még, csak fölkeltek az érdeklődésemet azzal az interjúval. *Žert, Žert* — itt az időjárás tréfálkozik, amott a politika! (Lásd és halljad a mai fenyegető híreket!)

Behúzódtunk a tönkreázott fémlemezok közé, s az egyik ficakban egymásnak dőlünk. Klárát a karommal a sarokba zártam, így védtem a felöltözött sellőt a vizslató, pocakos és deltás urak tekintetétől. Akik persze inkább néznék fehér bikinijében, s tán még közelebb is merészkednének ocsmány megjegyzéseikkel; bőrüket hozzádörzsölnék, csak úgy véletlenül. Ezzel a „börtönőr” kézmozdulattal mintegy jeleztem a *kismadár* jogállását; hozzám tartozik az amúgy is tartózkodó lány, s rajtam kívül senkinek sem lehet köze hozzá. A féltékenység szelíd hullámai öntöttek el. Láthatóan ez az érzés nála is „talált”, mert látta igyekezetemet, és talán tetszett is neki. De azért rosszul viselte a bezártságot. Egy stranddolgozó heves szentséggel szidta az égieket, leginkább a hordógörgető Szent Pétert, aki most agyonvereti a strand összes

virágait, de még az embert is. És, ha valakit fültövön csap egy jókora áldás, hát annak bizony kampec. A büfés Józsival üvöltöztek többen, hogy a söröket rakja ki, mert ilyen ingyen jegelésre úgy sincs mindig alkalom.

— Egyszer igyunk jó hideg sört! — harsogták az aranyifjak: a szép barnára sült, agyontetovált fiúk.

— Ma itt már nem strandolunk — mondta Klári.

— Akkor hol strandolunk? — kérdeztem naív ártatlansággal.

— Nem tudom, esetleg nálunk, csak anyu sincs otthon, így meg nem vihetlek oda, különben is szombat estére jelentettelek be egy tv-nézés erejéig, mert a nénikédnél nem nézhetéd.

— Akkor menjünk el egy presszóba, beszéljessünk, vagy amit akarsz — mondtam.

Öntudatlanul is éjszakai olvasmányomat akartam Klári tekintetével, érzéseivel összevetni. Még kísértett Ortega, a nagy metafizikus, aki úgy ismeri a szerelmet, mint Buzek úr a fotómasináját.

S ekkor elkezdtem mesélni az álmot. Klári elképedve s kissé hitetlenül figyelt. Az agyam ismeretlen oldalát akarta tán látni, mennyi itt a kitaláció, s mennyi a valódi álom. Nyugtattam:

— *Ezt látta az álmom*; idővel majd elfelejteném, azért mondom föl neked, hogy te is így emlékezz rá! Mert ennek lesz valóság tartalma — fűztem hozzá, „mint akinek a sorsát Valaki szépen vezényli”.

— Akkor most itt vagyunk a mozdony előtt — sóhajtott kissé ironikusnak tetsző hangon.

Szinte hallom a mozdónysípólást.

— Álmomban boldogan együtt zuhantunk, de én tényleg beléd zuhantam. Vállalom az egyoldalúságot, kedves nádszálkisasszony — nyögtem ki.

Azt hittem mond valamit erre, de csak felnézett az égre, és hosszasan figyelte a továvágtató, egyre világosabb felhőket. Szinte szuggerálta, hipnotizálta az eget; gondolhattam volna, már nem is veszi le tekintetét onnan, amikor diadalmasan felkiáltott:

— Látod, akartam, és elhoztam neked a lebukó napot, a tisztuló eget, s ha szerencsénk van, még egy ritka szivárványt is!

S valóban, a szőlőhegy fölött, mintha valami lilás pánt tűnt volna föl.

— Ez a te napod is, csak a szivárvány vége — bizony —, a temetőbe hullik. Igaz, a temető a hűséges, egymást a síron túl is vállaló szerelmeseké — mindezt kissé idéletlenül mondhattam, és félig térdet hajtottam: „Ha eldobod egykor az özvegyi fátylat, fejfámra sötét lobogóul akaszd...” — szavaltam alkalmi, kisvárosi ripacsként. Nevetett és arcul legyintett.

— Öcsikém, most szivárványos az a fátyol! Ma volt már jégeső, nem is akármilyen, volt fantasztikus álmomesélés. Aztán visszacsaltam neked a napot, és szivárványt varázsoltam, szóval ne szúrd el a jókedvedet temetői bókjaiddal, mégha oly szépen hangzik is, én nem vagyok Júlia, aki... és megint nevetett, nevetett.

Aztán komolyan összeszorította száját, melyet rögvest megcsókoltam volna, ha nem döndül meg a hídpalló. Két

öreg néni közeledett, kannákkal jöttek a temetőből. Öntözniük nem kellett, nyilván a jégeső után csak most mérészkedtek haza. A mai öntözést — igen vad hevelességgel, virágokat szétszagató dühével az ég végezte el. Elsietünk. Amúgy is már legalább háromnegyed órája a hídon rostokoltunk, s mondtuk a válogatott, szép számárságokat. Az Eötvös téren kézenfogtam Klárát, közel a cirkuszhoz volt egy presszó, oda akartam vele bevonulni, de elhárította mondván:

— Az egy tré hely!

— Akkor? — kérdeztem kicsit szemrehányóan. — Akkor menjünk beljebb a Muskátliba?

— Fagyizni lehet, jégről már gondoskodtak — válaszolta nevetve. — De most hadd legyek én a meghívó.

Ráálltam. Láttam, ez most neki igen fontos. Nem tiltakozhatok, vak leszek és süket, és akarategyenge. Mint általában a szerelmesek.

— Azt mondja egy spanyol, valami Ortega (aki metafizikus, hogy az mi, azt persze ne is kérdezd), szóval ő meg a reneszánsz-korabeli Lorenzo il Magnificót idézi: „*a szerelern a szépség szomjúsága*”. Mire ő nevetve, könnyedén csak annyit jegyzett meg, hogy inkább Medici bácsi mondását tudja olaszul: — „*Apetito di bellezza*” — súgta fülembe szép muzsikával Klárika.

Kinyögte, a gimiben olaszul tanult, azóta sajnos csak hébehóba, rendszertelenül képezi magát. Már járt is egyszer Olaszországban. És egy fiúval is levelezett, de még sohasem találkozott vele, csak fényképről ismeri. Egy randa bajuszos, kreol digó. Akkoriban ebben a déli, csak-

nem mediterrán városban kezdtek feltűnedezni az olaszok. Féltékeny lettem Klára múltjára, lám jönnek a meglepetések! Kissé kényszeredett daccal azt találtam kérdezni:

— Mondd, kedves, szép szerelmem, te véletlenül nem asszonyi minőségemben flörtölsz velem? Vagy már el is váltál kétszer, háromszor?

De csak a vidámságát fokoztam. Láthatóan tetszett neki durcásságom, s a kétségtelenül fellobbanó, palástolhatatlan féltékenységem.

— Fiúcska, ez tetszik nekem! Különben is félnék az olaszoktól. Kicsit vadak, úgy láttam, amikor barátnőmmel kint jártunk, na mindössze csak egy hetet, hát bizony vigyáznunk kellett, mert... aranyosan, és lehengető modorukkal rabolják el az ártatlan, fehérbőrű, főleg szőke vagy világosabb hajú lányokat. De engem nem raboltak el! A barátnőm volt igazi szőke bombázó. Babának hívják itthon, hát aztán ott igazi *Bambina* lehetett. De ő már férjhez ment egy morózus, öreg fizikatanárhoz. Itt laknak a városban. Azóta alig látom. Szobafogság, miegyéb. A tanár úr harmadik felesége, van köztük vagy harminc év korkülönbség. Szép mi? — kérdezte a „boccaccioi töredék” végén.

— Szép, igen szép — válaszoltam kissé közönyösen, mintha nem is érdekelt volna a történet. De közben már a Muskátli boksaiban kerestünk valami elfogadható helyet. Meglepetésemre találtunk is, pedig itt mindig nyüzsi van. Igaz — mostanában menőbb a frissen megnyílt Centrál presszója. Gondoltam, hamarosan, talán már szeptem-

berben visszajövök, és akkor első este oda viszem el Klárit, aki ugyan egyszer már járt ott régebben, valami vállalati buli alkalmából, és pokoli rosszul szórakozott. Ezt még korábban mesélte, amikor andalogtunk hazafelé a hosszú Vasúti utcán.

Fagyit kértünk, s hozzá még valami *bambiszerű* levet.

Elbambultam, s levertem a dögnehez hamutálat, amely szerencsére nem törött össze, csak csörömpölt éktelenül. Klára jobban elpirult, mint én, mert a szomszéd bokszból is kihajoltak: lássák, ki dobálózik ilyen rettentő súlyokkal.

— Tessék figyelni, fiúcska! — mondta saját zavarát leplezve.

— „A szerelem mindenekelőtt figyelmünket érintő jelenség” — mondtam bölcsen, mint aki ezt most találta ki.

— Igen? — kérdezte. Nem hittem volna eddig, hogy a férfiak ilyesmit bevallanak. Ők — kedves öcsike — legalább öt helyre tudnak egyidejűleg figyelni. Egyszerre több nőre, magukra, meg a hülye karrierjükre — és megint csak nevetett és nevetett.

— Ez elég kemény kritikának hangzik! De még azt elmondom, amit ismét csak Ortega úrtól tanultam az éjszaka, a vad álomból való felébredés után: — „A szerelem kezdetben nem több, mint a figyelem rendellenes rögzülése egy másik személyre.” En pedig már túl vagyok e rögzülésen, sőt idézhetem Szent Ágostont is, mert én meg latinból *értem*. Ő mondja a megmagyarázhatatlan vonzódásokról, a szeretetről, de most a szerelemre értem az ön közelében: „*Amor meus, pondus meum: illo feror, quo-*

cumque feror” — szóval ámorral van teli a lelkem, s amerre ez az ámor cipel, arra kell mennem.

— Ismételjem maga után, kedves uram? Arról beszél tán, amelyik mindent legyőz?

— Bizony így, amor omnia vincit! És nagyon jó azoknak, akik ezt átélhetik! Például a nagy misztikusok, akik eksztatikus állapotba kerülnek, és megvalósul életük egyetlen értelme, amikor feloldódnak Krisztusban. Keresztelő Szent János vagy Szent Teréz, de talán legszebben Szent Pál vall erről az állapotról: „*Nihil habentes et omnia possidentes*” — azaz: *semmijük nincs, és minden az övék*. Klára csodálkozva figyelte erőlködésemet, s tán nem értette, mit akarok behozni ezzel az ide nem illő szövegeléssel a Muskátli sokat próbált, sok minden eretnekséget, vadságot látott boksaiba. Aztán megsajnálta, s ő vette kézbe az én kezemet. Gyönyörű, hosszú újjai csuklón a verőér lüktetését vizsgálták, s gerincemben mindjárt bársonyos fűszálak simogatását éreztem. A jéghideget és a forró tüzet is egyazon kéz uralta. Borsódzott a hátam. Megcsókoltam, ő lazán visszacsókolt, de aztán jelezte mozdulatával és villámló szemével, hogy ilyen helyen ő nem szokott... Nem kedveli ezt a „muskátlis tempót”. Értettem, sőt nagyon örültem tiltakozásának. Szent Pál, Szent Ágoston idézése után nem is lett volna helyénvaló, ha bambiízú szánkkal nagy-nagy smárolásba kezdünk. Mert az folyt itt, de tán még más is..., a szomszédos bokszokból cuppanások, szapora lélegzetvételek és nyögdécselések szüremkedtek ki. Akárhogy is szépítenénk, bizony eme félreismerhetetlen hangokból ítélve erősen bor-

délyos a környezet. A pincérnő is hangos kopogással adta tudtára egy-egy boksznak, hogy jön, érkezik, hozza a rendelést. Rend legyen addig, amíg leteszi a krémeseket, rumokat, söröket.

És valóban Klári fizetett. Átadta a pénzt, és én rendeztem a számlát, de az ő pénzén. Így akarta.

— Egy szerelemes ne nagyon vitatkozzon — mondta —, amikor kifelé menet még csóváltam a fejem, és magyaráztam, hogy ez így olyan snassz!

Meggyőztem. Hazafelé alig-alig beszélünk. Láttam, hogy a lopott szövegeim s a „nagy hídjelenet”, meg a Muskátlis események felkavarták nyugalmát. Keze jó szorításán éreztem: ragaszkodik hozzám. Az úton még tócsák és letarolt begóniák, letört gesztenyeágak, sárguló földre vert levelek őrizték a vihar nyomait.

— Itt az ősz, kedves uram! A mai jég talán hűti majd magát is! — az „is”-t különösen biggyesztette hozzá.

— Engem? — kérdeztem némi megütközéssel. — Ellenkezőleg! A legnagyobb nyári forróságot önti szét bennem, ami ellenszegülés is. Nem akarom, hogy vége legyen a nyárnak! — kiáltottam az utca csöndjében dacosan.

— Pedig vége lesz! Holnap még a híres, neves táncdal-fesztivál is konyec filmá-t jelent — ironizált Klári és folytatta, mint egy *elmúlásszakértő*. — Ez bizony nyárvég, ha nem tudnád! És sárgulnak a levelek, látod itt a parkban is, a *parkunkban*, a Sétatéren — és hullanak, nemcsak a jégveréstől, hanem, mert augusztus vége felé járunk... „Megyünk az őszbe...” és mondta, mondta fantasztikus szépen a verset. Legszívesebben agyon csókoltam volna.

Ott jártunk már megint a strandnál, hívott volna a pad, a padon történetek emléke, s már léptem is volna arra, de visszahúzott.

— Fiúcska, ez nem járja mindennap! Amúgy is a fák alatt csupa víz a pad, milyen lenne a fehér nadrágod, a szoknyám; otthon kikapnánk! Már a házuk előtt is voltunk. Egy rövidke csókot a kapualjban sikerült kicsikarnom.

— Akkor holnap, délután vagy, hogy is? — kérdeztem.

— Nem, nem, látod milyen rövid az eszed! Tudom — „*a figyelem hiánya*” — tette hozzá.

— Holnap este nyolckor kezdődik a döntő, és én az urat már egyszer meghívtam ebbe a házba. Pontosan hat órára. Itt a csengő, ezt kell szépen, illedelmesen megnyomni, és virágot tilos hozni. Még az anyukámnak sem! — Ezt egyszuszra hadarta el, mert már menni akart.

— És a délután? — nyafogtam tettetett bánatos hangon.

— Délután takarítanom kell, no nem azért, mert te jössz, hanem mert: *kell*, s különben is. Szombaton rengetegen lesznek a strandon. Amolyan kisvárosi „húsipari bemutató” van, s attól én őszintén undorodom. De javaslom, ne légy hűtlen hozzám! Inkább pihenjél, vagy olvasgass a spanyol metafizikusodtól. Este frissen és bátran gyere. Na, csaó! — és mégegyszer megcsókolt egy lágy leheletszerű szájcirógatással, s már szaladt is.

Megint boldog szerelmesnek érezhettem magam, akinek a sorsát fentről irányítják. Irányítják, de azért tevélegesen nekem is sok közöm van hozzá, hogy itt tartunk.

Belülről megélve, és kívülről szemlélve is, egy önmagában nagyon biztos ifjú ficánkolt ott, kerülgette a csillámló tócsákat, táncos léptekkel sasszézott, dúdolgatott. Ez az! Kétségtelenül az, amiről beszél a spanyol muksi, szerelemszakértő, aki a metafizikai tanszéken tanított. Elhatároztam, még ma este megnézem, pontosan mit is jelent ez a szent áhítattal ejtett szó. Mintha lenne egy ütött-kopott *Idegen szavak szótára* is az üveges szekrényben.

A tízes hírekre toppantam be. Vacsorát ma sem kértem. Inkább a rádióra tapasztottam a fületem, megint a csehek szapulták irgalmatlanul.

Nagynéném dohogott:

— Lefogysz, mit szól majd az apád, és még nősülni is akarsz, azt mondod. Ne tegyél tönkre ezekkel az örülségeiddel!

Csak annyit válaszoltam, hogy állítsa már le magát, most a hírekre figyelek. És aztán engedékeny iróniával még annyit: olvastam, „a nagy szerelem étvágytalansággal jár együtt”, ha elmúlik, akkor pótolja a szegény szerelmes ifjú vagy lány, s zabál, zabál bánatában.

— Inkább a házasságban, de ott is csak az első időben, míg fölhízlalja a férfit a sok zsírban tocsogó rántott hússal. Persze, ha tud főzni! Egy mai lány? Alig hiszem, hogy a te jelölted tudna főzni, hiszen olyan vékony, mint az árnyék. Láttuk ám a Lonci nagyságával, meg a Sörlei Rózsi nénivel! Majd én lekádereztetem, kiféle ez a strandtündér?! — replikázott szegény nagynéném.

Piszegtem, hogy inkább a rádiót hallgatnám: hiszen „a cseheknek már csak *egy szikra kell*”.

— Az, meg ez a jégeső — szólt közbe megint I. néném.

— Bezzeg azt nem mondják, hogy itt micsoda jég volt. Agyonverte a virágaimat. Dobos néni gyúródeszkát tett az ablakaiba, mert éppen festés van náluk. Képzelheted, hogy mi volt itt, még téged is keresett szegény, hogy segítsél, mert a Laci is valahol kujtorgott, csak este jött meg. Röhögcsélt, és kitett két üveg sört a fal mellé a tojásnagyságú jegek közé, — aztán iszogatta, pedig a BM-klubból jött jól beállítva, de azért a jégbehűtött sör kellett a hasának. „Ingyen hűtő, ingyen hűtő!” — ezt ordibálta. Szóval a rádió erről nem beszélt, csak az időjárásnál mondta, hogy a Balaton délnyugati csücskében viharos szél fúj, zivatar vonult át. A jégről egy szót se.

— Mit is tudnak ezek ott? Még utána se mondják, hát előre hogyan tudnák jelezni az időt?!

— No, azt mondja meg, mi lesz a politikában, ott a cseheknél, akik már az „emberarcú szocializmusukat próbálgatják tavasz óta”? — tértem egy komoly kérdésre, hogy ezzel megfutamítsam a konyhába.

— Megmondom. Semmi! — válaszolta határozottan. — Behúzzák azok fülüket, farkukat. Az orosz rájuk dörrent a csizmájával, és elmennek a kocsmába mérgeledni. Sört vedelnek, és knédlit esznek, aztán viccelnek, mint az a Svejk. Ilyen népség ez! Szegény, jó Lajos bátyádnak voltak prima kuncsaftjai onnan, meg szállítói is az ántivilágban. Brünnből, Pozsonyból, még Prágából is! Egyszer jártunk azon a híres fürdőhelyen. Hogy is hívják? Karlsbad. Oda járt a Ferenc Jóska is áztatni a bütykeit, meg a fájós derekát. Meg a császárnék is ott dögönyöztették

magukat a gyógyvízben. Nekem is jót tett. De régen is volt! Ezek a csehek okosabbak, mint a böszme, hirtelen magyarok; elütik viccel a dolgot, az életüket meg igen szeretik. Kellemes emberek, hozzánk képest olyan urasak; de a sört és a knédlit azt aztán beveszi a gyöngé hasuk!

Élvezettel mesélte ezt a sosem hallott történetet. Mondtam is neki, elmehetne politikai kommentátornak, többet érne vele, mint, hogy itt járkálgat a piacra; délután háromig megfőz, estig elmosogat. Aztán gyöngéden megcsókoltam, akkor ismét kérlelt:

— Sütök tojást, paprikával, tudom, azt szereted!

— Nem, nem, azt sem! — tiltakoztam. — Álmodni akarok az én szerelmemmel, akit feleségül veszek — bosszantottam akaratlanul is.

— Sürgönyzők apádnak, jöjjön érted, ne az én számlámra írja, ha tényleg marhaságot csinálsz, alig múltál 18 éves, aztán már nősülnél! Apádtól végy példát: ő 44 éves volt az esküvőjekor! — kaptam a kioktatást.

— Azt biza tudom, elég baj is ez mindannyiunknak...!

De már az utolsó szavaimat nem hallotta, amikor hársány éneklésbe kezdtem: „Fel torreádor, holnap megnézed leendő anyósodat” — fújtam az alkalmi indulót, mint ha én lennék az Aradszky László. S belezuhantam a jószágú ágyba. Olyan mélyen aludtam, hogy álmról szó sem lehetett. Hasamra süttött már a nap, amikor kikászálódtam az ágyból. A konyhaasztalon ott a reggelim, kakaó, két ropogósra sült sós kifli. I. néném a piacon bóklászott még. Szokásosan a második fordulót bonyolította.

Amíg szürcsöltem a kakót, és élveztem a kifli roppanását, kemence illatát, a só zamatát, s a rajta vékonyan föl-kent vajacska olvadozását — nyilván a vaj is boldogan tűrte ezt —, közben az izgalommal várt estén járt már az eszem, amikor ishivatalos vagyok Klárihoz. Vendégségbe!

Elhatároztam: mégis veszek virágot. De csak az anyukának, a lánya nem kap. Azzal kezdem, tudom gyűlöli a virággal esetlenkedő férfiakat, és azt is tudom, hogy a munkahelyén ő kapja a hódoló férfiaktól a legtöbb virágot. Ez hatni fog, és kicsit zavarba is jön, ekkor már a szobában leszünk. Az anyuka a konyhában fog serteper-télni, legföljebb félóránként benéz, mit is csinálunk mi ott bent, mert a hangomat alig fogja hallani. Hallgatag leszek, mint a hal! Megilletődött, a meghívástól meghatott Kuka Janó, hagyom hazai terepen a nőket kibontakozni. Zsuzsát főleg, aki csak otthon Zsuzsa! És ha szólítom, szigorúan mindig *Klárának*, *Klárinak*. Hadd lássa az anyuka, ez az igazi neve! De az anyósjelöltre roppant kíváncsi vagyok: mire figyel, miről beszél, kedveli-e a lánya körül legyeskedő fiatalembereket? Közülük most történe-tesen én lennék az egyik, még mindenfajta egzisztencia nélkül, aki csak ezután vág a bizonytalan pályára föl-készítő felsőbb tanulmányokba egy megmagyarázhatatlan nevű és értelmű szakon.

A fehér Lewisem megszáradt; ez, és a menő, rövidujjú, sötétkék kockás ingem, s a fekete, hegyesorrú csukám fogja öltözetemet ellenállhatatlanná tenni! Képzelődtem.

A mamának kissé sután kezet csókoltam, és irtó zavaromban, amíg a virágokat csomagolgattam a celofánból,

bizony le is ejtettem a csokrot. Zsuzsa, azaz Klári kajánul vigyorgott szerencsétlenkedésemén. A természetes mamának azért nagyon imponált az öt szál kardvirág. Bizony, a néni, valóban szép súlyos, molett asszony volt, csöppet sem hasonlított Klárára. Arcán egy másféle szépség jeleit láttam, szája körül vidámság, de a tekintet mégis riadtan szomorú. Bementünk a nappaliba. Kicsit nehezen szólaltam meg. A tv-műsorig volt még jó másfél óra. Addig — s ezt ellentmondást nem tűrően az anyósjelölt mondta — vacsoráznunk kell! Enyhén tiltakoztam, de beláttam: főlősleges. No „ne gondoljak semmi különösre, s főleg *ne higgyem, hogy a tiszteletemre*”, fűzte hozzá kedves évődéssel szívem hölgye, aki szinte röpdösött az otthoni „kalitkában”. Amint az anyja kiment, megfogta kezemet, s egy szép férfiarcra mutatott. A fénykép nem a falon volt, hanem a komódon, majdnem elrejtve egy zöldes növény árnyékában. Talán, hogy ne lássák állandóan, csak aki találkozni akar vele, az menjen közelebb, hajtsa el a zöld virág buja leveleit, s akkor ott van ő, bajuszosan. A kép 1956-ban készült, mondja Klára; igazából én ilyennek ismertem, mert a börtönévei alatt csak egyszer láthattam. Szörnyű volt. És egy könnycsepp jelent meg a szeme sarkában, de azért mosolyogni próbált. Néztem a fényképet, mint valami templomi szentet, áhítattal. Az apa szeme, szájának íve tökéletesen tovább „másolódott” a lányában.

— A nővérem még inkább formázta aput, még mozdulataiban is, így mondja jóanyám, aki a nagyobbik lányát nagyon fiúnak várta, már nevet is választottak, aztán Judit lett. Gyönyörű, fiatal lány volt azokban az években, ami-

kor apu börtönben ült. Már meséltem róla. De azt tán nem mondtam, hogy egy rossz, eleven fia is van, egész júliusban itt volt. Akkor nem igen tudtam volna veled találkoztatni, mert állandóan rajtam csüngött, még este is játszani akart! Én vagyok a keresztanyja. Muszáj volt mindent megtennem, amit csak akart a kis zsarnok! — ezt felnőttes haraggal, de nevetős szemmel mondta a keresztanyuka.

Látszott rajta, hogy imádja a kiskölköt, az egyetlen férfiembert a kétszeresen csonkult családban.

— Milyen jó, hogy én csak augusztusi valódban láttalak meg! — sóhajtottam — aztán vihettük volna az öcsikét a kispadra is! — kajánkodtam tovább.

— Igen, öcsikék öcsikéje, maga csak tudja! — és szemem szépen vakuzott rám.

Szinte nem is vettem észre, a keze a kezemben volt már azóta, hogy az apja képét megmutatta. Ijedten kapta el most, amikor anyja lépéseit hallotta, aki csak egyszerűen katonás „asztalhoz” felszólítással hívott bennünket.

Kézmosás egy takaros fürdőszobában. Körbenézve is csak rendet, takarékoságot és egyszerűséget láttam.

Igazából nem tudom, mit ettünk, valami franciasalátás egyveleget, de gomba is volt benne, töltött hússal. S istentelenül finom süteményt, amely vastag csoki és karamellkrémekben úszott.

— Anyukám a *maestró*. Sütő-főző fenomen, és szereti is a főztjét, azért is ilyen ducika. A vejének aranyélete lenne itt, garantált hízókúra — vigyorgott Klári.

— Szemtelen lány, inkább beléd tömném, hogy legyen rajtad egy kis husi, hisz elfúj a szél — replikázott a mama.

Nem is tudom, miként bukott ki a számon:

— Nekem kifejezetten az ilyen karcsú lányka tetszik, mint Klárika.

Erre úgy állt be a csend, mint nagy hidegben a tó jege. A mama finom fehér bort töltött. Valamelyik utcabéli ismerősük a híres városkörnyéki hegyen termeli, s tőle veszik, ha vendég jön, különben nem isznak alkoholt.

— Én is inkább csak üdítővel élek — mondtam, mint egy jó fiú, aki gyűjtögetné a piros pontokat.

De most koccintottunk. Klári még mindig nagy szemekkel nézett rám, de hálásan az iménti mondatomért, amelyben karcsúságát magasztaltam. Igaz, elég idétlenül. A nagy csendből erre következtettem.

Köszöntem a vacsorát. A mama betessékelte bennünket a tv-s szobába, „majd ő csak izgulni jön később, hogy ki is győz itt, mert isteni klassz pofák vannak ám!” Egy csinos fiúnak drukkol, el is árulhatja. Egyszerre modtuk, hogy ne tegye, legyen ez inkább meglepetés. Klári csak nevetett:

— Hiszen hallom, mit dúdolgat egész nap, tán még levlapot is küldött azért a fekete fiúért!

— Azt azért nem, de szorul a zsűri, ha nem lesz a győztesek között!

— Már láthatod, mennyire fiúpárti az anyukám! – kontrázott a lány.

Hagytam őket, és beléptem a szobába. Hamarosan ott termett mellettem Klári, és simogatósra vette a dolgot.

— Szép volt tőled, hogy nádszálkisasszony nővérkéd védelmére keltél, ezért most kapsz valamit, ha behunyod a szemed.

Behunytam. Ő pedig megpuszilta, majd egy borzasztóan bizsergető, szabályos csókot lehelt a számra. Csaknem a heverőre döntöttem az ártatlan merénylőt. De viselkedni kellett. Mi van, ha bejön az anyuka? Nem szerettem volna, ha kitör a balhé! Elszánt gondolatok forrtak agyamban. Én tényleg feleségül veszem ezt a lányt. Tetszik a város, gyerekkoromtól minden nyaramat itt töltöttem, ismerem, hangulata van, most már a legszebb emlékeim is ide kötnek... Akár ide is jöhetünk lakni. Én dolgozom, s akkor majd Klári tanul — vagy lehet, hogy velem párhuzamosan, erről majd beszélünk. Tervek cikáztak bennem, elindultam a fantázia regényes útjain. Kisvárosi idill. Példás hivatalnok leszek. Gyerekeink születnek. Itt a jól főző, kedves, még fiatalosnak tetsző anyósom. Nagy utazások, de legalább az Adriára, s délre, délre, amíg lehet! Élünk, mint a legboldogabb emberek. Persze, meccsre járok, és olykor-olykor Klári is elkísér, bár utálta eddig a focit, a vad drukkereket. Halálos komolyan gondoltam ezeket. Éreztem: a legjobb úton vagyok, hogy derék kispolgár, sőt elégedett állampolgár váljék belőlem. Ekkor és itt oly természetes volt, hogy egyetlen tiltakozó reflexem sem jelzett a „műszerfalon”. Klári valami egészen mást gondolhatott, mert azt mondta, hogy érzi: most vagyok itt utoljára; tudta, tudhatta: másnap déltájban megyek abba a városba, ahol iskolába fogok majd járni, s 20-án este már jelentkeznem kell, mert valami előzetes, pár napos,

„előgyakorlat” kezdődik hétfőtől. Szóval olyan furcsa, búcsúzó fények gyűltek a szemébe. És tengernyi szép szomorúság is. Erősebben szorította a kezemet; sőt a gondolatai, melyek közül éreztem, hogy nem mondott ki mindent, a végén nagyon távolra vagy közelre kerültek, s erősen megszorította a csuklómat. Szinte felszisszentem a fájdalomtól.

— Ne bántson, kedves szép lány, mert itt halok meg a maga ágyában!

— Tévedés, ez nem az én ágyikóm! Ebben, legföljebb, egy erre járó szegény legény kaphat éjjeli szállást, ha előtte szüzességi fogadalmáról bemutatja a hiteles igazolást — vágta rá.

Egészen bátor, szinte hozzá nem illő mondatnak véltem hallani ettől az apácaszépségű lánytól, akivel most itt a nappaliban évődhetek.

— Bizony, holnap elutazom, hogy szeptemberben, amint csak tudok, máris itt legyek — súgtam Klára fülébe, és lány csókot is leheltem oda, arra a helyre, amelyikről már tudtam, hogy nagyon érzékeny pontja.

— Ha jössz, én itt leszek, nem futok el előled!

— Azt nem is tanácsolnám, utolérlek, megkereslek — s ilyesmiket mondtam még nagy, férfiúi indulattal, persze kicsit azért rájátszva tők őszinte érzelmeimre.

Vette a lapot, s komolyan leintett. „Csak semmi fogadkozás”, mert az nem jó, nem helyénvaló! „Hisz alig ismerem őt”, és jött a kijózanító, hűtésnek szánt lelkifröccs.

— Jegelünk, jegelünk — nyújtottam csúfolódva a szót —, a jég már egyszer megtette a magáét. Azt tessék kiiktatni

a védekező arzenálból! Amúgy is: szokása szerint olvadózó portéka. Ha viszont nagyon emlegeti, akkor ide varázsolok egyet, és bedugom a *blúzába*.

— Attól én megőrülnék! — kiáltotta Klára.

— Lehet, de egyszer kipróbáljuk. Szívesen megtenném! De meg ám!

— Azt megkeserülnéd! — villámlott újra vissza.

Ekkor lépett be a fesztiváldöntőre teljesen puccparádéba öltözött mama. Alig ismertem rá. Klárika folytatta kajánkodását:

— Az anyu meg akar hódítani ám!

— Ha nem röstelném, elverném ezt a lányt, ide fektetném, és elő az apja nadrágszóját, huszonötöt a fenekére!

— Csak huszonegyet érdelek, ha betartjuk az éveim számát. Anyukám! Szép vagy, gyönyörű vagy, de ezt a fiatalembert nem hagyom elcsábítani! Mindent bedobok... és *ledobok* — dúdolta kacéran.

— Bolondos lány ez, látja... vagy látod, ugye, mondhatom így, fiam!

De nem volt idő válaszolni se, hümmögni se, mert már felharsant a jól ismert fesztiválszignál. Körmendi Vilike ott táncolt a zenekar előtt. A közönség tombolt, amikor Megyeri Károly fő-fő műsorvezető és párttitkár a színpadra lépett. Jól hallhatóan a többi lakásból is ez a zene!, és ez a tomboló taps áradt ki. Az ország bizony tv elé lett ültetve! „*Azúrfényben úszott a haza*”, írta később nagyon találóan egy költő. S — ez valamelyik színház nézőzerét is jelentette — a helyszínen ülők arcán pedig a kiválasz-



tottak öntudata sugárzott: ők közelről láthatják a sminkek alól előgyöngyöző verítéket is, Megyeri elvtárs elegáns nyakkendőjét, melynek virágmintái mégsem tudják feledtetni a műsor elején kapásból elkövetett csúnya bakikat, amint éppen a zsűrit próbálta bemutatni. Aztán valamilyen Tibor, fess, kopaszodó úr/elvtárs, de mintha még az ántivilágból lépett volna elő, olvassa szigorú számszakisággal — mint egy könyökvédős főkönyvelő — a leadott ilyen-olyan szavazatokat. Minden szám után hatalmas taps, fütty, dobogás. Klárika anyja láthatólag a helyszínen van, sőt amikor megtudja ettől a „cuki, fess ember-től”, a Megyeritől, hogy az a fekete, erős fiú vezet, akinek a dalát már első hallás után dúdolgatta a konyhában, még tapsol is. Izgul, mint egy kisdíák!

— Anyukám, ne nyugtalankodj, ő fog győzni. Láthatod, jól áll a szénája. Legfeljebb a zsűri szúrhatja el. Az anyus visszanézett, és szinte könyörögve kérte Klárát, most ne beszéljen, hisz minden fölösleges szó rontja a fiú esélyeit. Ha mi ott elkezdünk csókolózni, vagy kilógunk a szobából, tán még azt se veszi észre. Volt is ilyen nem éppen épületes tervem! De aztán „lesrófoltam” magam; ezt most így, ahogy van/lesz, ki kell bírni! Meg azért (kissé) érdekelt is ez a nemzeti folklór, végre együtt dobban édes hazám minden lakójának szíve. Az előző években hébe-hóba néztem is a fesztivált. Egy zenekar volt a kedvencem, az Illés, meg egy énekesnő, a Koncz Zsuzsa, akinek hosszú, szép haját hasonlítottam Kláriéhoz. De még arcukban is volt hasonlóság. Persze, Klári sokkal szebb leányzó!

Jöttek sorban a versenyzők. Tapsok, pontok. Füttyök. Látszott, hogy a boldog közönség nagy része a versenyzők családi, baráti köre. Óriási *arénát* rendeztek.

Határozottan élveztem, amikor egy *kancsal kislány* bejött, csaknem felbukott a magassarkú cipőjében, és aztán a végén, amikor meghajolt, s rengő kebleit szinte ráborította az első sorra, ahonnan röpködtek a virágok.

A kamera láthatólag élvezte a miniszoknyás énekesnő virágszedő, pajzán játékát. Klári mamája meg szörnyülködött:

— Micsoda világ, micsoda öltözék! Elvész a világ, meglátjátok!

Klári meg azt mondta:

— Én oda se nézek, ha az a ribancos kinézetű jön, akiről annyi pletyka kering még ebben a porfészekben is, a kolleganők mesélik, hogy... Aztán nem mondta. – Tudod, anyu, de ez előtt a fiúcska előtt még nem merem elmondani.

— Ajánlom is! — méltatlankodott erkölcseim védelmezője.

Közeleedtünk a fesztivál fináléjához. A nagyágyúk voltak csak hátra. Vagy ki tudja! Kik is a nagyágyúk? Most egy szolid, de szépen, tisztán éneklő leányzó énekelt. Nem volt hatalmas hangja, nem volt semmi különös benne, sem a hangszerelésben. A vonósok erőlködtek; a lány tiszta és magas hangokat csalt elő torkából. De a szöveg hatására közelebb csúsztunk egymáshoz. Klári is érezte, hogy valamit üzent ez a dal, mely nem kapott különösebb pontokat, se nagy tapsot. A nevet sem jegyeztem meg, ki

volt. De az őszinte előadás szíven ütött. Arról énekelt, ami megtörténhetett vele is. A dallam a fülemben maradt, s az erősen közhelyszerű szöveget pedig könnyű memoriterként raktároztam el.

Mire való egy szomorú dal, egy magyar táncdal 1968 augusztusában? Amikor én holnap elmegyek, no nem a frontra, csak pár kilométerrel odébb, egy másik városba, s itt marad ez a lány, akiről én tudom, s ő is tudja, sőt ő jobban tudja rólam, hogy én őt... De viszont én kétségektől gyötörten kapaszkodom a „katonavonatra”.

A zsűri döntött. Az anyuka szitkozódott. Mert valamelyik „utolsó ribanc”, „üvöltő dervis” kapta a zsűritől a fődíjat, az ő kedvence „csak a közönségnél lett jó”.

Klárka szelíden kuncogott az anyja valóságos dühén.

— Nem baj, anyukám, a mi dalunk se győzött, mégis azt fogjuk szeretni! Igaz? — s halálos komolyan rám nézett!

Lehajtottam a fejem. Kerültem a tekintetét. De a mama alig vette tudomásul ezt a kijelentést, s őszintén szólva engem is meglepett Klári vallomása.

— Melyik is volt az? — Csodálkozott. — Neki föl se tűnt — mondta —, persze valami nőcske énekelt! Naná!

— Mert te csak a szép fiúkat nézted! — pirított rá Klári.

Neveztünk. De a nevetésben volt valami kényszeredettség. Bizony már fél 11 körül járt az idő. Illő volt búcsúzkodnom.

A mama hamar felejtette az előbbi izgalmakat. Egy újabb pohár borral akart kínálni, de már nem fogadtam

el. Sietek, s holnap utaznom kell. Búcsúzom is, a nagyhirtelen kézcsók közben köszöntem a látogatás lehetőségét, az összes finomságot. A süti receptjét — azt füllentettem, hogy elkérem majd, Klári megírja, mert az egyik nagynéném biztos örülni fog neki: ő is híres sütő-főző asszony. Tetszett az ötletem, anyásan megveregette a vállamat, de pusztit nem adott, mondván Klári leszúrná ezért. Nevetett, és már is mögöttem kopogott Klára túsarkúja. Most nem tudtam, hogy búcsúzzak el tőle. Azt akartam javasolni, jöjjön el a parkig, s aztán majd visszakísérem...

Mamlasz voltam, és a sok izgalomtól fáradt. Efféle „fesztiválos háztűznézőhöz” még nem volt szerencsém, így aztán nem mondtam semmit. Még a kapun belül magamhoz öleltem a lányt, és csókoltuk egymást. Éreztem, hogy könnyek gurulnak le az arcán, ettől még vadabb lettem, s csaknem én is elérzékenyültem. Úgy gondoltam: megyek a vesztőhelyre, s most ölelem utoljára a szeretőmet. Nem volt az, sajnós! *Csak egy nyári, augusztusi váratlan ajándék, egy vasárnap délutáni napsugár!* Kerek egy hétig tartó örület, megfoghatatlan varázs, *figyelemösszpontosítás*, ahogy Ortega úr mondaná. Vadul, egyre vadabbul csókoltam, amikor a mama ányéka megjelent a veranda lépcsőjének tetején, nem láthatott bennünket, hát bekiáltott az éjszakába: „kislányom, jössz már?”

Klári egészen rekedt, sírástól fátyolos hangon válaszolt:

— Igen, anyukám, csak még ennek a frontra induló harcosnak egy-két dolgot becsomagolok a katonaládájába.

— Mibe? — kiáltott vissza halálos komolysággal a mama.

— A lelke dobozába, csomagjába — szólta föl Klára.

— Nem háborúba megy, te! Te bolondos lány! Gyere gyorsan aztán — és befordult a lakásba.

— Szóval írok, írsz, írok, írsz. És aztán csillagot nézel. Azt ott fenn! A Göncöltől balra, nem fényes, de mindig villog.

— Amíg csak lesznek csillagok, s amíg csak élek — mondtam kezét szorítva. — De szeptember közepén úgyis itt leszek. Az első vasárnap, ahogy lehet, sőt már szombaton. Van egy jó vonat. tízre itt vagyok. A nagynénémet lerázom, kicselezem (ez nem lesz könnyű), meg sem tudják, hogy itt jártam. Nádszálam, zuhatagos hajú, hatalmas szemű királynöm! És persze megkérem a kezéd. Már készítsd is fel jóanyádat erre! Jövő nyáron lesz az esküvőnk, az első tanévem után. Oda költözöl hozzám a kollégiumba. Vagy mit tudom én: egy albérletbe.

— Csacsi, az nem olyan egyszerű — felelt anyás komolysággal, és könnyek nagyobbodtak a szeme sarkában.

— Ha sírsz, megyek! De különben is, mert a katonának a csatában a helye. A katonák elmennek, és a katonák visszatérnek, ez az élet rendje.

— Igen, de legtöbbször az, hogy egy levél helyett dög-cédula jön: „eltűnt, meghalt” — suttogta Klári, mint egy hadiözvegy.

— Ezért lesznek nekünk gyönyörű lányaink, mert őket nem vihetik katonának — vigasztaltam.

— Meg egy fiúnk! Mert az apám fiúunokákat akart! Egy már van a családban. Magam helyett is, egy igazi vad, ennivaló srácot szerzek neki — mondta teljes komolysággal.

Repültem ezzel a lánnyal, sajnos az idő is száguldott.

— Egy fiú a mi familiánknak is kell. Bennem az egész rokonság utolsó reménye, ugyanis apám fiútestvéreinek is csak lá-nyaik vannak; csupa lány unokatesó! Ha nekem nem lesz fiam, akkor vége a híresneves dinasztiának. Engem biztatnak a nagybácsik! Már nevetett ezen a tervezgetésen.

— No menjél, mert anyukád azt hiszi, hogy elloptalak!

Megcsókolt még testvéri csókkal — és jó utat kívánt.

— Az első levelet nagyon várom! Imádom majd olvasni a leveleidet!

— Én is! Én is! — suttogtam az augusztusi éjszaka hatalmas fülébe. Nagyon szomorú volt a Vasúti utca. Amikor a Felsőtemplomhoz értem, csak akkor tért vissza belém az élet; igen itt lesz az esküvőnk, mindenki szörnyülködik majd, hogy 20. évem betöltése előtt megnősülök, ezzel szegény apámat jócskán megelőzőm. Vele lesz legnehezebb megértetni, miképp nősülhet egy diák, aki még nem kereső, s aki amúgy is furcsa — nem tudni mire jó! — iskolát választott. Abban biztos voltam, hogy a négy évet Klári nélkül nem bírom ki.

Hazaértem. Villanyt nem is gyűjtöttem. Egyből a rádiót kapcsoltam be, a rádió varázsszemének fényénél vetkőztem. Vészjóslóan katonás szövegek szóltak, holmi orosz hadmozdulatokról a cseh—orosz határon. A kommentátor

hangja remegett, elég bizonytalanul, szinte szégyenkező hangsúlyokkal beszélt. I. néném kérdéseire csak igennel és nemmel válaszolgattam. Ebből egyenest arra következtetett, hogy láttam amit láttam, és az kijózanított. Örült is, főleg annak, hogy nem jelentettem be a lánykérést.

— Akkor holnap mennem kell, reggel korán pakolok, aztán tűzők! Köszönöm a két hetet, amelyből az utolsó egyenesen mennyei volt! Áldom a város porát is! Ámen.

Hatalmas álomba zuhantam. Hajnaltájt valami örült álom is bekéredzkedett a normálisba: sűrű jégeső, de inkább, mintha golyószóróval lőnének, engem lőnek idegen katonák a jéggel. Csupa víz voltam, mondtam is magamnak: igen, jégtöltényekkel lőttek rám, de a testem fölfogta, és a hőjétől elolvadt, a kékes jégművelék szanaszét az ágyam körül. Lemostam magamról a csatát! Jéghideg vízzel a jeget! A vacogtató vad álmot! És pakolni kezdtem, Ortega úr könyvét ügyesen bevágtam a ruháim közé. Arra itt úgy sincs szükség! Nekem meg csak ezután lesz igazi stúdiómom, ha Klárával való viszonyomat akarom kiértékelni, s főleg, ha a magam érzéseit kívánom kontroll alá venni. Isten bocsássa meg! Majd visszahozom, amikor jövök gyűrűket próbálni. Itt jobbnál jobb ékszerészek vannak.

Fütyörészve pakoltam, aztán egyszer csak beugrott a tegnapi dal, azt kezdtem hamis hangfogással dúdolgatni. Fájdalmasan gyöngye volt. Egyáltalán nem éreztem, hogy most nekünk szól.

Egy hajnali csók nagynénémnek, aki könnybelábadt szemmel kísért a kapuig. A Felsőtemplom harangja éppen

hatot ütött, amikor átöleltem. A harangszóra gyönyörű, friss vadgesztenyék hullottak a templom előtti két hatalmas fáról. A gesztenyék is értem és nekem hullottak! Egyet fölvettem és zsebembe tettem. *Souvenir! Innen!* Szívemben öröm és szomorúság. A gesztenye már az ősz jelzi. „Elmúlt a nyár...” Bizony, valahogy így...

* * *

A vonat döcögött a város felé, egyszer csak hirtelen fékezett, majd megállt. Tanácstalanul kérdegették az emberek, ez meg micsoda nyavalya lehet. Aztán jöttek a vasutasok, hogy valami történt a sorompónál, ezt kapták értesítésként. Buszokra szállunk át, s úgy megyünk be a városba. A nap ekkor már a dombok közé süllyedt. Mérgelődtek a csomagokkal jól fölpackolt emberek, morogva kászálódtak le a szárnyvonalon közlekedő vonatról, amely alig egy tucat állomáson szedi össze a már városban lakó, de így Szent István napján mindig hazajáró, valahai falusiakat. Leszálltam, de alig-alig értettem, hol vagyunk; pedig én is sokszor jártam ezen a vonalon. Hallom, hogy valaki mérgelődve mondja: „ha ez így megy, akkor még a tűzijátékot se látjuk a tv-ben!” Bizony, egyből nőtt a polgári elégedetlenség! De mi történhetett ott a sorompónál? Vonat mostanában nem járt előttünk, egyetlen sín-pár van csak. Összeütközés nem lehetett. Bár ki tudja? Találgattunk. S már jöttek is a sárga, farmotoros buszok, fölkapaszkodtunk serényen. A rengeteg csomag között méginkább kiszolgáltatottnak éreztem az alkalmi gyülekezetet; gyomrom is émelygett, mert a szatyrokból rántott

húsok illatát szimatoltam. És az erősen megpörkölődött zsír szagát spejzolta be a busz is, melynek az ablakát persze az istennek se lehetett lehúzni. A légszaros üvegen próbáltam kinézni; egy testes nőszemély nyomakodott mellém, olyan jó harmincas. Körülbelül négy Klárit tett volna ki, csaknem fölkent a busz oldalára, s jókorákat böffentett, pedig csak eztán vett elő valami rettentő nagy baromficombot. Talán túzokcomb volt, vagy egy griffé, de még ekkorát nem láttam! Oda se mertem nézni, olyan étvággal ugrott neki, pár perc, s már az üres csontot szopogatta óriási kéjjel, élvenc szájsücsörítéssel. Micsoda odaadó szerelmes nő lehet, gondoltam. Reggelire simán megenne egy-két férfit, szőröstül-bőröstül! Próbáltam szüztiszta fantáziámat működtetni. Ortega úr mondja: *nekünk* van fantáziánk. Bujaságunk, erotikánk ezért olyan változatos, művészi; míg a nőknél ez nincs meg. Ők egy dologra koncentrálnak, s annak az élvezetnek adják át magukat. Nos, ez a hölgy — a comb ígézetében és kéjében nyögdecsejt; szájszögletén csillogott, már csaknem csöpögött a zsír. Elfordultam tapintatosan, de áradt a busz hátsóbb részéből is az átható rántotthúsillat felhő. Beborította az agyamat. Már éppen kirohantam volna, áttörve magam a nő irtózatos halmain, masszív domborzatán, amikor elindultunk. Talán kibírom hányás nélkül! Zötyögtünk rendesen. Gyanúsan néptelen volt az út, szembe egyetlen jármű sem jött. Csak mögöttünk araszolt néhány Trabant, és egy régebbi Moszkvics. Jól látszottak már a város fényei. Arra számítottam, hogy a kollégium előtti téren még elérem a meghirdetett utcabált. Már

közvetlenül a város határában jártunk; a párhuzamosan futó vasúti sínek itt elkanyarodnak, a busz viszont egyenesen megy a centrumba, át a kispatakon, melyet nagyképűen folyónak neveznek.

Hirtelen fékcsikorgás. Állj, állj! A sofőr hevesen káromkodott. Ruszkik a ...! De itt elharapta a kikíváncozó körítést, s mellőzte a szebb pázmányi árnyalatokat. Mivel elég elől ültem, láttam, mi van, illetve nem sokáig. Már integettek neki, hogy vegye le a fényt. Csak lassan tett eleget a kérésnek a derék sofőr, engedte látni, *mi is van itt*. Talán láttuk... is. Két orosz tiszt és két katona — az egyik magyar egyenruhás volt — zárta le az utat; két oldalt pedig egy-egy katonai dzsip. A katonák fején páncélsisak, kezükben forgalomirányító tárcsák. A sofőr csak annyit szólt hátra a zajongó, levegőtlen utastérbe: „előttünk katonák, szovjetek meg egy szegény magyar gyerek is, várunk kell!”

Lehet, hogy kitört a világháború.

Akkor már sejtettem valamit, felidéződtek az egyre vészjóslóbb rádióhírek. És ahogy erre gondoltam, vagy kétszáz méterre tőlünk, jól kivehetően feltűntek a tankok, és szinte az orrunk előtt haladtak át a kereszteződésen. Szovjet tankok sora, majd teherautók, dzsipek. Nem akart vége lenni a karavánnak. És aztán, közöttük, ha jól láttam ebben az „*intim megvilágításban*”, magyarok is! Ez szokatlan volt. Nagyon szokatlan! Mintha csak moziban ülnek, és egy háborús film peregne előttem.

Egy nő le akart szállni. Az ajtónk mellett géppisztolyos katonák álltak. Durván mondták: nem lehet! A nő rimán-

kodott, hogy bepisil, erre leengedték. Fehér arccal jött vissza. „Ezek nem hadgyakorlatra mennek, alighanem tényleg háború lesz” — suttogta, amint elhaladt mellettünk. Hátralétsírt egy kisgyerek; hullámokban áradt a nyugtalanság. Egy férfi is le akart szállni, de őt durván visszazavarták. Sofőrünk bekapcsolta a rádiót: a *tíz* hírek következtek, de semmit nem mondtak a csehekről. „A Gellért-hegyen soha nem látott, gazdag tűzijáték volt; soha ennyi rakéta, ekkora görgőtűz, új kenyér, alkotmány-napi szokásos kovásszal kelesztve.” A szomszédom erre felsóhajtott, kicsit szendergett a sötét buszon, még horkantott is néha: „és pont erről maradtunk le, ezek miatt a kurva ruszók miatt, ezeknek is pont most kell gyakorlatozniuk!”

— Félek, hogy ez komolyabb dolog! — fordult hátra egy idősebb ember; szemei villogtak, s cigarettája is parázslott. — Alighanem a város laktanyáit mind kiürítették, ha még mindig csak jönnek, jönnek...

És jöttek. Az emberek pedig bezárva rimánkodtak. És egymást szídták a füst miatt, holott szinte mindenki dohányzott, élen a pilótával, aki közben cifrákat káromkodott, csavargatta a rádiót, és megtalálta, amit keresett; „Kedves hallgatóim! Megismételjük a minap befejeződött táncdalfesztivál legsikeresebb dalait.” És már jöttek is a melódiák! Az utazóközönség, mint a mézes cumiját viszszaakapó csecsemő, megnyugodott. Dúdolgattak, az én jó magyarjaim! És tökéletesen érdektelen volt már, hogy itt ülünk ebben a buszban, s előttünk a *rettentő orosz armija* vonulgat.

Így teltmúlt az idő. Éjjel 11 óra felé jártunk. Már csak kiségitő kocsik jöttek. A „szarházi GH-sok”, kommentálta sofőrünk, aki legalább két doboz cigarettát elfüstölt már, így javítván a busz levegőjét. Lehet, hogy mások már nagydolgukat is elvégezték..., orrfacsaró szagok terjengtek a levegőben.

Kis idő múlva csoda történt: integettek az „*útonálló banditák*” — így nevezte őket a pilóta — hogy, „*davaj!*” „*Davaj az anyádba, te ázsiai kecske!*” ezt az előttem ülő férfi mondta már, aki korábban aggodalmaskodott.

Csaknem fél egy volt, tehát *éjjel* is elmúlt, amikor hosszú csengetéssel a morózus kollégiumi portást felvertem. Kicaplatott fürdőköpenyben, és a bajusza alatt ilyesmit morgott: „Na, ez új gyerek lehet, látszik, hogy új itt, úgy nyomja azt a szegény csöngettyűt, mint bolond tót az anyját. Mintha kitört volna a világháború!”

Dohogott és csoszogott szegény.

— Alighanem eltalálta bátyám, mert előttem egy hadsereg vonult el, azért jöttem vagy három órával később! És azt hiszem, hogy éppen a cseheket meg a tótokat mennek megnyomni kicsit. Sajnos, a mi gyerekeink is közéjük szorultak ebben a szendvicses szexben. Szóval, mi is benne vagyunk, benne ám! Nagyon is!

— Ne mondja! — ébredt fel teljesen az öreg. — Akkor máris kattintom a SZER-t — nézett rám cinkosan a portásfülke kalitkájából. — Itt a 301-es zárka kulcsa. Csak csöndben menjen, a szobatársa már alhat!

Felbaktattam a III. étázsra. Meglepetésemre a szobából zenező szűrődött ki, vártam egy csöppet, s kopogtattam.

Kiszólt egy hang: „gyere csak komám, különben kiírtam az ajtóra: *ne kopogj, öt percenként kinézek!*” — csak most ebben a sötétben aligha látszik már a fölirat. Benyitottam.

A fiú az ágyról tápászkodott föl, de még ruhában volt. Vágni lehetett volna a füstöt, csikkekkel színültig telve a hamutartó. Bemutatkoztam. Ő is erre a szakra jelentkezett, s őt is behívták korábban. „Lehet, hogy megyünk megverni a tótokat. Főiskolai különítmény, vigyázz!” — humorizált, de jól állt neki. Értetlenül bámultam rá. Nem értettem semmit. Aztán csavargattuk a rádiót. Valami német adó recsegett. Így nem is érthettük. Svoboda és Brezsnyev neve volt csak kivehető. Ezek pedig mennek. Én pont beléjük szaladtam, sőt a magyarokba is. Tehát: együtt! Testvériesen a „testvéri tankokon” — ironizáltunk szinte egyszerre. Szörnyű! Szörnyű!

— Á, lehet, csak a határig, ott meg a Duna. Csak át-kiabálnak: nyugi elvtársak, mert átköpünk! — mondta a srác, s haláli nyugalommal dőlt vissza ruhástól az ágyra. Iszonyú fáradtnak látszott. Valamelyik Bee Gees-számra ringatózott; szívta az iszonyú illatú cigit. Úgy is aludt el. Kivettem a szájából a még égő csikkvéget, kinyitottam az ablakot. A szobából, akár egy krematóriumból hatalmas füst gomolygott ki. Az ablakból megláttam a Göncölt, s egyből megtaláltam a csillagunkat: Klárira gondoltam erősen. Ő nyugodtan alhat most ágyikójában, amit én nem is láttam, csak annyiszor elképzeltem szebb álmaimban. Levetkőztem, s amikor már elviselhető volt a szoba levegője, úgy hajnali két óra felé mély álomba merültem.

Álmomban katonák meneteltek, káromkodtak és minduntalan egy lerágott csirkecombal irányították a forgalmat. És egyenest rá a sétatéri vasúti hídra. A híd pedig recsegve-ropogva leszakadt az irdatlan súly alatt. Az óriásnő vigyorgott ki a menetrendszerűen közlekedő vonat mozdonyából, s azt kiabálta: „fűcska, reggelire megennék belőletek néhányat, s meg se kottyannátok! Ha-ha-ha!”— aztán kéjesen sikoltott.

A vonatokra az „*élesen követett* vonatok” rímelték. A szigorúan ellenőrzöttek! Ez a film nagy élményem volt. A novellát ugyan már előbb is olvastam a *Modern Könyvtár* sorozatában, vagy a *Nagyvilágban*, egyik gimnáziumi (de nem a magyar) tanárom jóvoltából. A film még jobb volt. Gazdagabb! Menzel úr nagyon megcsinálta ezt a mozit! Szinte előttem repült a levegőbe a németek lőszeres vonata, s engem is, mint a hőssé lett Miloš gyakornokot, jegykezelő sípmestert, aki lyukmester is szeretett volna lenni... de ezen törekvés csak az élveteg, gyöngyben beavatott partizánkával sikerült neki a nagy tett előtt — most lőnek szitává a hídon. Kitárt karokkal zuhanok, úszom, bele egyenesen a mozdony kéményébe, ahonnan nem füst jön, hanem valami piros, lila, kellemes illatú gőz, pára. Egy nő lehelete. Meg Hubicka forgalmista úr sátáni kacaja! Hülye egy álom volt! Mikor felébredtem, szobatársam még szépen szundított, sőt ahogy mondani szokták: egészséges horkolással húzta a lóbőrt.

Az előkészítő tábort csak másnap reggel indították útjára, közvetlenül a határszéli kisváros mellé. Útközben ismerkedtünk, és persze azonnal politizáltunk. Suttogva

beszéltünk, s ha egy kóbor *fővezető* került közénk, elhallgattunk. Látszott már, hogy a tervezett egyhetes programot alaposan átszervezik majd: íme itt az aktualitás, amit meg kell magyarázni az ifjúságnak. Most már nem csak Párizst, de Prágát is. Sőt, ez fontosabb, hiszen... És, hogy ott miért? Lázasan keresték a politikában jártas előadókat. Persze, ők sem tudtak sokkal többet, mint amit a Népszabadság közölt a TASSZ alapján. Azt meg mi is olvastuk, sőt a tv-ben is ugyanazt a szöveget ismételték a lárvaarcú bemondók.

„Mint ismeretes, a Szovjetunió és más szövetségi szocialista országok katonai egységei augusztus 21-én bevonultak Csehszlovákiába, minden kerületbe és városba, köztük Prágába és Pozsonyba. A testvéri országok csapatmozdulatai akadálytalanul zajlottak le...” S aztán a *hazai magyarázat*, amelyen hangosan hahotáztunk. Ugyanezt a kommunikét 22-én délután szórólapon osztották szét közöttünk, egy marxista ősnő javaslatára, akit valahonnan a megyei pártbizottságról rángattak elő. Többen tudni vélték, hogy az iskolában is óraadó, fő-fő ideológus lesz, és azonkívül homokos. (Hát, így terjednek a tévhitek, s a hamis tudat aztán fészket ver az ifjak agyában, és ott végzi el romboló munkáját.)

— „Olvassák csak!” — szólt ránk a negyvenes évei közepén járó, csöppet sem csúnya, kissé férfias, sportos elvtársnő.

— Olvassák csak! Memoriter, galambocskáim! A mihez tartás végett! Hiszen maguk lettek kiszemelve és meghíva a felvételijük, az érettségijük, meg a hibátlan vagy

pedig éppen zavaros pedigréjük miatt erre a kis táborozásra. Az állam pénzén persze, azén az államén, *amelyik nem tűri sem itthon, sem a testvéri országokban az ellenforradalmat!* — hangsúlyozta élesen.

A saját „pedigrém” zavarosságát tudtam, nem részletezem. Ez amolyan átnevelő egy hét is, vietnámi szindróma, hisz gondok voltak a középiskolámmal, s erősen nem akarták a felvételiztető ideológusok, hogy én ide kerüljek. Pedig egy rendes KISZ-titkár is mellém állt. Nyűszített bennem a tiltakozás, de: — pofa be! Nem kérdezni, tűrni legalább egy hétig, és okosan fölmérni a terepet. Téged itt most tesztelnek. Ha mukkansz, nem kezded el az iskolát. Klárára gondoltam. Tán jobb is lenne, ha elmennék innen. Lennék inkább valami munkás, és hamarabb nősülhetnék. Csak akkor meg a szüleim halnának bele, akik még minisztériumi összeköttetést is próbáltak szerezni, mert tudták, hogy az iskolám miatt — eleve hátránnyal indulok. Nem rugathatom ki magam, egyből, az első kanyarban. De sajna, kiszúrt az elvtársnő!

— Látom, maga ott, igen belemélyedt és grimaszol. Olvassa hangosan, hogy mindenki hallja, mi is a tudnivaló!

Rekedtes hang jött ki a számon.

— No, köszörülje meg torkocskáját, igyon egy pohár vizet — mondta ugyancsak érces hangon, és öntött az előadói asztalán lévő egyik pohárba, s odajött hozzám.

A negyedik sor szélén ültem. Kezembe adta a poharat, és a vállamra tette a kezét.

A keze forró volt, az arcom átvette ezt a forróságot. Zavartan kortyoltam a vizet, miközben ő kihívóan nézett.

Visszavitte az üres poharat, s visszafelé menet, mint valami bordélyházi nő, riszálta formás, bár kissé elméretezett fenekét a megszeppent népség előtt. Igaz, akadt itt vagy 10-15 lány is, de mi fiúk minimum mégegyszer anynyian lehettünk. Egy egész csoportnyi *gólya*, a sok tancsoportból összeválogatva. Az ilyen-olyan *pedigrén*kszerint — gondoltam. Az üres poharat letette az asztalra, hirtelen szembefordult velünk, hipnotizált minket, aztán leült. Egyik combján felcsúszott a kockás kosztümszoknya. Tudta, hagyta, élvezte. Amint felocsúdtam, megállapítottam, hogy a kockás szoknya szélesíti a hölgyet, kiemeli a takarnivalót.

— Nos, kezdheti, bogaram! Szépen, csengőn, hogy a kis patak csobogásánál is szebben szóljon — bűgtaérezkien.

És elkezdtem, elég erősen, talán túlságosan is hangosan, katonásan olvasni. Eszembe jutott a gimnáziumi önképzőkör, ahol — nagynéha — szavalni szoktam. Utoljára Juhász Gyulát, de nem nyertem vele. Aztán... Tökéletesen olvasok, a hangom csengését is hallom, de jobban a sebes sodrású — azt mondják pisztrángokat is „röpítő” — patak csobogását. Kívül vagyok már az *itt* és *velem* is zajló történeten! Mindenki magába mélyed, egy pisszenés sincs. A marxista elvtársnő kielégült arccal fixírozza a megszeppent csoportot, miközben váltogatja a combhelyzetét.

„*Közlemény:*

A Magyar Távirati Irodát illetékes helyen felhatalmazták a következők közlésére: A szomszédos Csehszlovákia párt- és állami személyiségeinek kérését teljesítve, a Ma-

gyar Népköztársaság kormánya — együtt más szövetséges országokkal — segítséget nyújt — beleértve a fegyveres támogatást is — a testvéri csehszlovák népnek a belső szocializmusellenes, valamint a külső imperialista erők által létrehozott ellenforradalmi fordulat veszélyének elhárítása céljából... ”

Mire ennek az iszonyú mondatnak a végére értem, kivet a víz, de olvastam tovább rendületlenül. Mellettem már volt némi pusmogás, kis kacarászás, de a nő mereven figyelt, és itt-ott helyeslően bólintott, jelezve a feltétlen egyetértést. *Szívéből fogalmaztak az illetékes helyen!* A szöveg közepe táján ez állt:

„A fenyegető veszély időben történő elhárítására... a Magyar Népköztársaság kormányának határozata alapján 1968. augusztus 21-én néphadseregünk egységei Csehszlovákia területére léptek, együtt a szövetséges csapatokkal.”

Ez az, dobolt bennem, ezt láttam én 20-án éjjel tíz és éjfél között itt a városka határában! Szó szerint együtt! Gördültek a tankok, hát akkor bizony nem mese ez, és nem is hallucinálás, mert lám, oda is értek! Még jobban izzadtam, hangom fokozatosan ment át fátyolos, idegesen remegőbe. A záró két mondatot már úgy éreztem, nem is én mondom, hanem a gyomrom mélyéről jön a buszon tapasztalt hányingerszerű rohamot jelezve.

„A testvéri szocialista országok egységét és szolidaritását állítjuk szembe az ellenség bűnös próbálkozásaival. Soha senkinek nem engedhetjük meg, hogy a szocialista közösség valamelyik tagját kiragadják sorainkból.”

A vitában, sőt az egészsnapos programban sem vettem részt, iszonyú fejfájás gyötört, lázam is lehetett. Behúzódtam egy faházba, és Klárira gondoltam. Ott járunk a strandon, és csókolózunk a mély vízben. „Piros-fehérvöld” — ahogy akkor, és ott észrevettem a különösen kialakult színegyüttest! Most ilyen trikolórok lengenek a parancsot teljesítő magyar katonák tankjain, dzsipjein. Elborzadtam! És álomba akartam menekülni, de nem ment. Túl tömény volt nekem ez a „*segítő testvéri megszállás*”. Osztálytársaim közül néhányan a nyáron már bevonultak. Lehet, hogy ők is átmentek a Duna túlsó partjára? S ott löni is fognak? Gyuszi barátomról biztosan tudtam, hogy katona lett. A teológia előtt pár hónapig kötelező volt a szolgálat. S ha most ő is beleesett a szórásba? Nem tudtam, hova is vonult be, csak hallottam, hogy ő már legelőször bekerült. Naná, a leendő papokat mielőbb be kell rántani! Ha ezt elmondanám ennek az elvtársnőnek? Aki — csak most tudatosult bennem — egyik-másik szavát mintha akcentussal ejtette volna.

Valahogy kibírtam, átvészelttem a hetet. Tömték, tömték belénk az ideológiát. Jöttek aztán még vadabbak is. A „Szabad Nép félórát” vita követte. Egyik-másik hallgató már elkezdte gyűjteni a jó pontokat. Elég biztosan körvonalazódott, ki lesz a KISZ-titkár, ki lesz spicli, s ki az ideológiai főkorifeus. Lányok, fiúk vetekedtek a szerepekért. Néhányan feltűnően passzívak voltunk. Kapunk is a végén, a személyre szóló kiértékelésnél! Szerencsére nem mondták azt, hogy sipirc barátocskám, fejlődjél még egy évet ideológiailag. Az egyik helyes, törékeny,

fehércú kislány védelmébe vett: „hiszen ő olvasta az első közleményt, és a legszebben, én még csak most is arra emlékszem.” De a tanárnő leintette:

— Majd figyeljük a barátunk iskolai aktivitását is, hisz „nagyon messziről jött”, csupán „ünnepi KISZ-tag”, ez pedig nem megy itt! Mi ezt komolyan vesszük! A lazaság ebben az iskolában megengedhetetlen! Vegyék tudomásul: *most újra kezdődik az ideológiai harc!* A belső ellenzék, írók és filozófusfélék, akik már egyszer megégették magukat az októberi sajnálatos eseményekben — ahogy mondani szokták —, de higgyék el: klasszikus, tanítani való ellenforradalom volt az. És most ezt kell itt is figyelembe vennünk: hova vezet ez az út. Szóval megint mozgás, esetleg protestálás várható részükről, de csírájában el lesz fojtva minden!

A legbunkóbb rendőröket is álmélkodásra készítette volna eme szónoklat „*meg vagyok értve?!*” különös hangsúlyú, torokmélyből előgurított záróköve. Ékköve és nyelvtani gyémántja!

— Nagyon is, nagyon is — csiripelt őszintén egy babaarcú pesti lány, aki e rövid táborca alatt már középiskolai KISZ-es múltjának minden mozgalmi tananyagát megosztotta az érdeklődő fiúkkal. S voltak ám érdeklődők! Ők mesélték. A leányzó romlásba vitte a „vállalkozókat”. Aki reggel, délelőtt álmosabb volt vagy aludt, arról mindenki tudta, hogy az elmúlt éjjel a babaarcú „mozgalmi tapasztalataiból” részesült. Az adakozó leányzó mellei valóban szépen ágaskodtak. A férfiemberök szeméi kocsányon lógtak, ha velük szemben

himbálóztatta. De engem most, legkevésbé sem érdekeltek a formás keblek. (Pedig hát *száz női mellen...* szoktam volt kajánkodni.) Levert voltam, mint a testvéri csehszlovákok, akik persze direkt kérték ezt. Hallottuk, ők maguk hívták a segítőt. Azok meg mentek is toronyiránt, önzetlenül.

De vége lett a tábornak, s elgondolkodhattam, hová is kerültem. Az iskolában hál' Isten már lazábban mentek a dolgok; sőt a KISZ védőköntöse-palástja alatt robbanó vitákat folytattunk. Egy-két filmvita után mindig Prága és Párizs, és aztán a mi korosztályunk tehetetlensége került terítékre. Már sokkal bátrabb voltam, mint a táborban. Láttam, ha egy kicsit odafigyelek a fontosabb tantárgyakra, könnyen ösztöndíjas lehetek, a többi energiám meg elpazarolható! „Díjazhatják ösztöneimet” — mondogattam, amelyek kizárólag Klára felé irányultak. Jöttek, mentek a levelek. Ott éltem, s nem itt. A levelek hosszúak voltak, és csak a nyárról szóltak. Egy szót sem írtam az itteni dolgokról, sem a csehekről. Szándékosan nem kevertem bele a politikát; és az iskolában zajló egyre hevesebb vitákat sem, amelyek egyedüli értelmét adták itt-létemnek.

Nagy meglepetésemre egyik levelében Klári tért ki a dologra. Akkor már fiaink hazajöttek „onnan”. Veszteségről senki sem beszélt, de Klári megrendülten írta, hogy a városu(n)kból meg a megyeszékhely laktanyájából is voltak Szlovákiában egységek. A koporsók helikopteren érkeztek. Több fiút is sirattak, temettek a városban, ott a strand melletti temetőben. Ekkor döbbsentem rá: az újsá-

gok erről nem írtak! Klári egy újságkivágatot is küldött, ezt én nem olvastam, minősítette is a szöveget, meglepő élesen. Ő többet tudott, a családjá révén, a brutális történelemről, hiszen az apja...

Népszabadság, 1968. augusztus 26-i szám, főcím „Csehszlovákiába küldött munkatársaink jelentik”:

A cikk vége felé fekete tollal aláhúzva az alábbi rész: „Csak a legnagyobb elismerés hangján szólhatunk katonáinkról, az egyszerű harcosokról éppúgy, mint tisztjeinkről. Noha egyes ellenséges vagy megtévesztett elemek gyakran provokálják őket, katonáink magas fokú politikai érettséggel, nagy fegyelemmel tartják fenn a rendet a számukra kijelölt területen.

A magyar alakulatok katonai vérveszteség nélkül jutottak a kijelölt területekre, ahol részt vesznek a közrend és a közbiztonság fenntartásában, a különféle katonai, hírközlő és közlekedési objektumok védelmében. Ennek során természetesen nehéz és állandó harci szolgálatot látnak el. Talán megérti minden olvasónk: katonafiaink ezt a lehetőséget is felhasználják, hogy üdvözlüket küldjék szüleiknek, hozzátartozóiknak, s megnyugtassák őket: jól vannak, parancsnokaik messzemenően gondoskodnak róluk, ők pedig teljesítik internacionalista kötelességeiket.” (E. F. P.—Sz. L.)

Így az aláhúzott rész. Klári azt írta: tudja ám a monogrammok mögött megbújó két újságíró nevét. Mindenki tudja, aki olvasni szokta ezt a lapot. Tudjuk, ki ez a két derék haditudósító. Ültem a levél fölött, és újra és újra átéreztem Klári kétségbeesett fölháborodását. Mostmár

én is tudok a halott fiúkról. És akkor ki beszél az ottanikról, akik a tankok elé álltak. A hatalmas szégyenfelhő szinte agyonnyomott. Szégyen, szégyen! Halottak, és ártatlan magyar katonák is, akik... Itt az újságban, vérvesszeség nélkül teljesítik internacionalista kötelességeiket. Akik között valamelyik osztálytársam is ott lehetett volna! Persze! Szóltak, sok a gabona, küldjetez kombájnt és mentek a kombájnok. Arattak, aztán visszatértek, hosszú tarlót hagyván maguk után. Bizony ez szurkálni fogja majd a talpacskákát!

Klári levele mindig úgy fejeződött be, hogy „csókolja augusztusi zöld szemed, Klári”. Én nem tudtam ilyen szépet írni.

* * *

Még a felkavaró nyár élt bennem, habár szeptember vége felé jártunk, mennem kellett volna Klárihoz — ahogy ígértem —, de közbejött valami kötelező iskolai program. A levelembé beletettem a *Szeptember végén-t*, viszonylag szép, kalligrafikus írással; különben nem sokat magyarázkodtam. Aztán a hét végén megint kötelező két-napos „összerázó kirándulás” következett az Őrségbe. Egy szőke hajú lány oldalán mendegéltem, tetszett a lány, bár még mindig csak Klárira gondoltam. Igaz, volt egy kis hasonlóság köztük, szájuk formája például, de Klári sokkal szebb, magasabb volt, s a haja!, azt nem lehet hasonlítani. De tény: minden lányt, akit megnéztem, vele mértem össze. Menni kell! menni kell!... ismételtettem naponta. Menni kell, mert ha nem látom, nem hallom,

halványul, mint AZ A CSILLAG, amelyik mostanában alig látszik. Mindig valami felhő úszik be a képbe...

Elmúlt október is. A levelek itt is, ott is hetente a postára bízattak, de rövidültek, szürkültek. November közepén jártunk, amikor Kláritól egy gondosan becsomagolt valami jött. Ráírva: *törékeny! TÖRÉKENY — óvatosan bontandó!* Már a *törékeny* szó és az extra csomagolás is zavarba hozott. Mi lehet benne? Miféle tréfa? Tán csak nem egy hatalmas fénykép? *à la: fotó Buzek*, aki természetesen majd esküvőnket is fotózza. Templomban és műteremben is. Elmondja nekünk a „kéremszépenes” nagy történeteit a város szépasszonyairól, aranyifjairól! kéresemre még külön az „aranylábú-ólomlábú „fiúkról. Fényképünk pedig legalább két hétig ott lesz parányi üzletének „sztárkirakatában”. Bámulják csak Klári irigy, pletykázókolléganői!

Óvatosan bontogattam a papírrétegeket, de nem fénykép volt, hanem egy lemez, egy kislemez lapult benne rövidke levél kíséretében. Erre aztán tényleg nem számítottam! S látom két dal van rajta, az egyik *az a bizonyos*, amelyekre a szívünk megdobbant a fesztiváldöntőn, búcsúzáskor. Milyen érdekes! Naponta Kláriver voltam gondolatban. Este a csillagot kerestem. Erotikusnak is nevezhető álmaimban vendégeskedett: láttam fehér bikinijét, nyakán a pihéket, éreztem kezének forróságát, és csókjának fantasztikus ízét. De a dal egyszer sem kísértett, mert tán féltem *hajszálnyira* szomorú „jóslatát”; tán zavart közhelyszerű, kissé szirupos szövege is. De most nagyon vágytam rá, hogy halljam! A Drágám, ahogy megjelent, elküldte. Lehet, hogy ő rendelte meg a lemez-

gyártól?! Mert a rádióban sosem hallottam. Ott csak a díjnyertes rikácsoló számok mentek unos-untalan. A levélre szinte ügyet sem vettem, annyira a lemezre koncentráltam. A dalt akartam azonnal hallani!

Hol van itt egy lemezejátszó? Jártam a kollégiumi szobákat. „*Nem volt, éppen rossz volt, valakinél volt.*” Átmentem a lányok folyosójára is, azaz lejjebb egy emelettel. Tudtam, vannak ott lemezejátszósok. Egyik csoporttársamhoz kopogtam be. Igencsak meglepődött, hogy így rátörök, s meglehetősen szokatlan időben. Azaz: kései órán. Pirulva szabadkoztam. Szerencsére egyedül volt szobájában, s épp egy „vadi új” angol nóta forgott a lemezejátszóján. Mondtam, csak egy apró lemezt szeretnék „lehallgatni”; illetve talán kettőt, mert úgy látom, A és B oldala is van ennek. De szívesen megvárom, míg a fönnlévő lemez forog. Ám ő azonnal levette az ánglius együttest. Roppant kíváncsivá tette, mi is van a kezemben. Szégyelltem kissé magam, „mondom, egy emlék”, de szinte el is haraptam a szót. Iszonyú villámlás volt a szemében, amikor elolvasta a címekeket és előadókat, s megvetés is.

— Akkor én kimegyek, maradj az emlékeiddel — mondta, s tényleg indult volna kifelé, de én eléje álltam.

— Ne menj, ülj le, és hallgasd meg!

— Nem akarom! — válaszolta sértetten, majd csaknem sírva folytatta:

— Nem akarom! Értsd meg, nem akarom!

Alig ismertem ezt a lányt, próbáltam vigasztalni, mert semmit sem értettem a jelenetből. Dacosan nézett rám. Kezemet fejére tettem.

— Ne haragudj! Én mindenben ártatlan vagyok.
Rosszkor zavartalak, rossz időben!

— Ti semmiben sem vagytok ártatlanok, számító gazemberek vagytok! — mondta még elég indulatosan, de már a sírást abbahagyta.

— Miért ez a heves támadás?

Könyörgőre fogtam a dolgot, Klárit láttam magam előtt, aki figyel, és némi megvetés is van a szájszögletében. És joggal: itt tehetetlenkedem egy hisztérikával, akinek ez a dal szintén sokat jelenthet, csak leszólja. Még hüppögött, de már látszólag megnyugodott, s azt mondta:

— Ne haragudj rám — s föltette az A oldalt. Surrogás, kis recsegés is, leültem az asztal mellé, ő meg az ágyra, de elfordult, hogy ne lássam az arcát. S fölcsendült a dal azon az érdekes, kislányos, üde tiszta hangon a vonósok elcsendesülése után. Mintha Klári keze szorította volna a kezem, szinte valóságos fájdalmat éreztem az „*Egy hajszálon múlt a mi szerelmünk...*” szomorúan ívelő dallamára. Vibrált a levegő, amikor kattant a lemezjátszó. Lehetett négy, esetleg öt perc ez az oldal.

A lány felém fordult, láttam könnyes még a szeme, de így szebben, tört fénnel ragyogott. Most néztem csak meg jobban, eddig a táborban és a közös szemináriumokon is csupán formás melleit fixíroztam. Most láttam meg, most vettem észre! Tökéletes ellentéte volt Klárinak. Alacsonyabb termet, rövid haj, és a vékonyságához képest kissé túlfejlett, szinte már feltűnő keblek. Regisztrálta az élveteg „felmérést”. Zavarában rágyújtott egy cigire. Nagy dohányos volt, ezt is később tudtam meg (az év-

folyamunkon szinte minden lány bagózott). Fújta a füstöt, és kissé kacéran megrázta magát.. .

— A B oldalt is kéri, uram? — s már mondta is a lehetetlen címet és a férfi énekes nevét, aki a merényletet elkövetné. Ráztam a fejem.

— Ezt kérem, *még egyszer*, de csak akkor, ha közben nem a fal felé fordulsz, hanem felém.

— Oké! — mondta. Már rendben vagyok. De tenem leszél könnyen rendben, ha újból meghallgatod!

— Nekem kell, muszáj, mert elfelejtettem az elmúlt hülye két hónapban.

Kezdem magam sajnálni, sőt sajnáltatni, s mondanóhoz bánatos képet vágtam.

— Hát akkor mehet újból, közkívánatra! — s erősebbre csavarta, szinte már harsogóra.

Odaléptem, s az ő kezével csavartam vissza a lemezzátzó gombját a megfelelő hangerőre. Fölszisszent, úgy megszorítottam. Zöldesszürke szemei voltak a lánynak, igazán jól illett sötét, már-már kékesfekete hajához, s különös erőt adott a nagyon fehér arcnak. Láttam, minden rezdülésemet figyeli; átható, kissé pimasz tekintetével szabályosan föltérképezett. Veszélyes, démoni a hölgy, ez a síró baba, gondoltam. Néztem, de Klárin járt az eszem. Aztán kinyögtem az Ágoston-i szép mondást: „Amor meus, pondus meum: illo feror quocumque feror.” Komolyan nézett rám egy újabb cigarettagyújtás közben, amint a lángot éppen az arca elé emeltem. Szép öngyújtója volt, s szerettem tüzet adni. A láng érdekelt, bár bűnsegédi bűnrészességemmel tisztában voltam, ahányszor „tűzre

lobbantottam” a szenvedélyes bagósokat! Ők azt hitték, támogatom, elnézem nekik bűnös szenvedélyüket, holott csak a tűzcsiholás ősemberi kíváncsisága és vágya lobbant föl bennem. Önzés, önzés a végtelenségig! Így gondoltam, valóban így — a legőszintebben.

— Most akkor te merre vagy vezetve? És merre mész?
— kérdezte a Szent Ágostoni mondást pontosan értve.

— Látod, ide jöttem hozzád. Igaz véletlenül, de sejtettem tán, hogy neked van lemezjátszód. Mintha emlékeztem volna rá, egyik szemináriumon említetted... ajánlottad valakinek, hogy behozod, s hallgathatunk valami komolyzenét a zeneesztétikai tanulmányunkhoz. (Valami szép *tonicát*, ahogy Rezső tanár úr magyarázta volt, miközben a zene ütemére fejét ingatta, és dúdolt hozzá. Mi meg kuncogtunk Rezső úron, aki madártermetével majd elröpült, ha zenét hallott, s főleg, ha a lánykórust vezényelte. Óriástermetű lányok előtt kalimpált, szuggerálta őket, s körülbelül köldökükig — no, jó: a mellek magasságáig — érhetett, ha nyújtózkodott, s karja lendült az áradó hangokat terelgetve.)

Pár percig nem szóltunk egymáshoz. Aztán levette a lemezt és nyújtotta felém. Ügyetlenül foghattam meg, vagy az „idegen lány” érintését nem viselte, mert mikor elindult *vándorútra* — *egyik kézről a másikba* — fényes pördüléssel a padlón csattant, s egyből kettétörött. Ott álltunk döbbenten. Csaknem ismét elbögte magát a lány. Hogy vigasztaljam, azt mondtam: én ejtettem el. A „lelki fizika” törvényei szerint: valójában az egyik kéz *erőteréből* ment át a másik kéz *hatósugarába*. Figyelmünk már

nem a lemezen járt! Egymást néztük, s a másik gondolatát akartuk kitalálni. Bosszús voltam persze, és zavaromat palástolva vigasztaltam a mentetegetőző lányt.

— No, majd veszek egyet, itt is biztosan kapható! — mondtam.

— Én meg segítek, jól ismerem mindkét hanglez-
boltot — ajánlkozott.

Elköszöntem, s kihátráltam az ajtón. S most újra Klári arca jelent meg előttem. Rohantam a lemezdarabokkal a III. emeletre. Az ágyamon még mindig ott az olvasatlan levél. Bele se néztem. Csak ültem, próbáltam magamat megfejteni. Mi is volt ez az egész? Ezzel a gyakorlatilag még ismeretlen lánnyal? Semmit se tudok róla. Csak — tetszik. Máris? S csaknem elvágtam a kezem, úgy szorítottam a lemezdarabot, pont a törésnél. Látszott a vágás árka, de vér nem jött belőle.

Aztán elolvastam a levelet. Klári rövid volt, a lemezt ajánlotta előbb figyelmembe, s azt írta, hogy *tudja*, mért nem megyek. Legyen hát velem a lemez, az elmond mindent, s ha mégis úgy gondolom, mehetek. De lám, *vége a nyárnak*... Egy-két sor szép szemrehányás, de semmi érzélgősség, inkább méltóság. Mintha befejeződött volna... Éreztem, padlón vagyok. Nem ő csalódott bennem, *hanem én csalódtam magamban*. Ez fáj most jobban! Ha tudná, itt ülök az eltörött lemezzel. Ez volt köztünk az „utolsó kapocs”, s most ez is eltörött, szétpattant. Sőt már előtte, ahogy azzal a lánnyal hallgattam, mintha megcsaltam volna. Szégyenkeztem. Mit tudok én még eztán írni ennek a lánynak, aki most szinte nagyvonalúan és

hűvösen elengedett, s akit levelétől függetlenül tulajdonképpen már megcsaltam az elmúlt egy órában. (A lemezhallgatást és környékét rendesen belengte az erotika. A lány könnyei csak erősítették érzéseimet.)

Másnap megírtam a gyalázatos válaszlevelet. Köszöntem a lemezt, a törésről pedig egy szót sem ejtettem. Hogy hol hallgattam meg, és az miképp végződött, azzal bizony nem dicsekedett a krónikás. A felelősséget galádul átpaszszoltam neki, mint ahogy *Kománovics* „átdobja az egész csatársort egy jó passzal az ellenfél térfelére.” Fülemben Buzek úr hangja, aki esküvői fényképészünk lehetett volna! Szabadságról beszéltem, az ő szabadságáról, amit én tiszteletben tartok, s mentegetőztem, hogy miért nem mentem. És befejezésül: a lemez most itt van velem. Ez elég. *Elég törötten volt itt!* Törötten, mint a lelkem. Már ígéretet sem tettem konkrétan a találkozóra, de csókoltam sokszor a Nádszálat.

A levél elment. Én meg elmentem egyedül a lemezboltba, hátha... de ide még nem érkezett ebből. Csodálkoztam nagyon. Bízattak: biztosan lesz. A másik boltba már el sem mentem. Őriztem tovább az eredeti „Klára-példányt”, amelyet összetörtem, igaz, egy kis *külső* segítségével.

Almomban is Klárral viaskodtam. Ültünk a padon, és mindenáron fel akartam emelni, de nem hagyta magát. Tiltakozott és azt kiáltotta: „Valaki mást, valaki mást! Rosszul hiszi uram, ha azt gondolja, hogy az én rettentő súlyomat elbírja.” Ilyesmiket mondott. Haja feketébe váltott, szinte gyászolt. Arra ébredtem, hogy sírok. Gyászoltam a nyarat. November lett. November vége.

Hetek teltek, és itt volt az ideges vizsgaidőszak. Minden kollokviumom jelesre sikerült. Tudtam, hogy nekem bizonyítanom kell! S ha még ösztöndíjat is akarnék,... és el akarom oszlatni azt a fennforgó politikai gyanút, amelyet az első félévben, főleg a parázsló filmvitákon, meg az augusztusi események okainak csökönnyös firtatása miatt eléggé magamra tereltem. Mégha fékeztem is mohó kíváncsiságomat...

A vizsgaidőszak végén már az eredmények alapján kaptam ösztöndíjat, s a jeles eredményhez tűrhető összeg járt.

Klárival csak karácsonyi lapot váltottunk. Írni akartam egy hosszú levelet, de nem volt erőm, és tanultam, tanultam. Gondoltam, majd a vizsgaidőszak végén beszámolok mindenről. De nem tudtam a levelet megírni.

Más zavarok is jöttek. Elkövettem az első számú nagyobb botrányomat.

Az iskola vezetése, a KISZ-alapszervezet jámbor asszisztálásával, éppen a diákönkormányzat szerény jogait kívánta megnyírβάλni. Egyik viharos gyűlésen felszóltam, majd a nálam lapuló, alig pár hónapos KISZ-tagkönyvemmel kísértáltam az előadói asztalhoz, és letettem a megrémült titkár elé. Aztán sarkon fordultam, és kivonultam nyúlfarknyi „mozgalmi” múltamból.

Óriási balhét csináltak ebből; szerencsére csak egy-két hétig tartott a csoda. Volt, aki helyeselte kihívó, bátor lépésemet (persze titokban); voltak (s ők voltak többen!), akik gyávanak, megfutamodónak tekintettek. Meg pozórnek, „mert magára akarja vonni a figyelmet.” Az augusz-

tusi előkészítőn főszerepet vivő tanár elvtársnő kijelentette: „ő kezdettől tudta, kígyót melengetnek keblükön.” (Az ő kebleit gondolhatta vajon? Ahol én sohasem siklottam, bár fantáziám egyszer-kétszer eljátszott a gondolat-
tal, mi lenne ha...) A sikeres vizsgáim után valóban kicsit kiszámítottnak tűnt, de a szégyenletes döntés ekkor robbantotta ki belőlem ezt a tüntető lépést. S talán más is! Klári már nagyon és érezhetően nem volt! Ha egy levélben mindent elmondok... akkor lehet, másképp történik minden, de így történt. Megmászhatatlanul.

Ösztöndíjam elég volt a következő „nagy” ugráshoz. Egyik örvényt a másikkal akartam semlegesíteni? Ki tudja? Meglepetésszerűen lerohantam azt a lányt, akivel novemberben *lemezt törtünk*, s azóta cinkosok voltunk.

Kora tavasszal jegygyűrűt húztam az ujjára. Nem ellenkezett, s így a menyasszonyom lett. Végérvényesen vége volt a 68-as nyárnak. Temettem.

Lux perpetua — annak a nyárnak!

Csak hónapokkal később írtam Klárinak, nem sokat magyarázkodtam persze, hanem inkább találkozásunk nagy érzéseit novellásítottam, mondván: *emlékezzünk, ez is gyönyörű időtöltés lehet*. Már akkor tudtam, hogy ez az érzés soha nem lesz előhívható. Átérezhetem-e még valaha az ott és akkor fellobbanó szerelem metafizikáját, ahogy Ortega y Gasset úr leírta? *Kegyelmi kérvényemből* hullottak a fáradt lapok, s a gyűrött nyári lapokból a szép szavak. A képzeletem újra szárnyalt. Akkor jöttem rá:

Kláriról még fényképem sincsen. Csak néhány levél, meg egy háromba törött *árva lemez*.

* * *

A lányt, akit eljegyeztem, mégsem vettem feleségül. Valahogy nem akartam már nőszülni. A jegygyűrűt szertartásosan lemostuk vodkában, aztán visszakértem. Értetlenül nézett rám. Csak egyetlen könnycsepp gördült le arcán. Szívta cigarettáját a tóparti presszóban. Azt mondta: „tudtam, hisz feltámadó érzéseink szerencsétlenséggel kezdődtek, a fekete eltört lemezzel. Amikor bejöttél meghallgatni ezt a dalt, akkor én is emlékeztem valakire. Belémhasított és felkavart, nagyon dühös voltam rád, azt hittem provokálsz.”

Aztán tudjuk, mi történt. És visszaadta a gyűrűt, amelyet már egészen megszokott. Szépen visszavándorolt az ékszerboltba, ahol a néhány hónapos viselésért tisztes kopási költséget számítottak. A visszakapott pénzből még jónéhány vodkára futotta...

* * *

Csak jónéhány esztendővel később, egy csípős, márciusi napon vetődtem újra a kisvárosba. A barokk épületek, a belváros ékességei, egytől-egyig fölállványozva, lázasan folyt a restaurálás. Mintha csak engem várnának, nekem *szépülnének*... gondoltam. *Szépen* sütött a nap is, persze nem augusztusi hévvel, dél felé már egész kellemesen. A magamfajta ráérősen sétálgató idegen akár korai napfürdőzésként is elkönnyvelhette, ha éppen ilyen könnyvelés-

hez támadt volna kedve. De én valahai emlékek egyenlegét rendeztettem séta közben, amely céltalannak tűnt; de lábaim máris Buzek úr kirakata előtt topogtak. Nézzük csak, milyenek a mai, híres, kirakatba kíváncozó szépségek? Hát igen, gyönyörűek, mint akkor. De itt ebben a városban, mindig különösen szépek a szépek. S a Buzek úr lencséje előtt elvonulók — meg különösen!

Beléptem az üzletbe, de a Mester már nem dolgozott. Valakik bérelték a boltot. Letettem arról a szándékomról, hogy fényképet készítessek, ha nem Ő a kattintóművész. „Beteg, nagyon beteg” — hallottam, és kioldalogtam a rossz hírtől.

Megálltam a Korzó legforgalmasabb — nekem különösen emlékezetes — pontján. Beleszimatoltam a levegőbe; tavaszillatot hozott egy üde szélfuvallat. S ekkor az Alsó- és a Felsőtemplom harangjai diadalmas méltósággal déli muzsikájukba kezdtek. Álltam a harangzúgás közepén, akár egy tágas koncertteremben. Valóban délidő volt.

Ha él, most jönnie kell! Mint egy eltévedt harangszófoszlány visszhangzott szívemben...

Egy nő suhant el mellettem. Csak Ő lehetett! Magassága, kecses mozgása, remek lábak... a magassarkú cipők jellegzetes kopogása, mind, mind azt hitették velem. Vagy inkább csak szuggerálták belém...?

Nem tudom. Az biztos, hogy Ő nem vett észre. Néztem sokáig utána, amíg befordult a Szomolányi-sarkon. Vibrált előttem a levegő.

Aztán még egy félórányi korzózás után kisétáltam a vasúthoz. Tökéletesen időn kívüli lénynek gondoltam ma-

gam. Kicsit zsibbadt voltam, sajgott a szívem tája. Jegyet váltottam, s borraivalót adtam a meglepett pénztárosnőnek. Csak mosolyogtam zavart szabadkozásán.

Még mindig volt egy jó órám az indulásig. Beültem az üres kupéba. Egyetlen történetet akartam fölidézni, pontosan, hiánytalanul. De nem sikerült, hiába szaladtam neki újra és újra.

A kupé benépesült. Hirtelen indult el a vonat, és meglepően hamar gyorsított. Hiszen ez a *pesti gyors* — motyogtam szórakozottan.

A sétatéri híd alatt robogtunk. Fölnéztem. Mintha a híd rámszuhant volna! Vagy a hídról egy fekete árny!? Szinte vártam a kerekek kínosan hosszú csikorgását. A vonat már kijött a kanyarból, és elhagyta a szőlőhegyet is.

Örökre elutaztam abból a városból.

Hogy egyszer, talán éppen augusztusban visszatérjek.

(1991—1993.)

III.

A VISSZATÉRÉS IGAZ MESÉJE; AVAGY MIÉRT SZERETIK A JANICSÁROK A KAPORILLATOT?

Zala Márk emlékének

Már rég benőtte a fű a valahai híres átszálló, Kisfaludpuszta állomás helyét. Csak Szentiván maradt, szépült. Pedig valamikor egyenlő rangúak voltak; kapaszkodhatott a hajdani utazó által a jó zalai zsembékon, hogy elérje a nagy füstöket pőfékelő gőzöst, amely természetesen Kanizsára ment. A nóta szerint is, ahogy első mondókái között tanulta. De a „le ne késsük!” izgalma azóta is próbára teszi, ha bárminő útra kél.

Amikor annyi idő után visszatért, olyan tanácstalan volt, mintha csak a kilencvenéves török uralom rég megholt janicsárja támadt volna föl személyében az 1690-es várfelszabadító nevezetes esztendő után. S lám, most itt sétál, ha csak képzeletben is, jövet a Romlottvár tiltott, ám annál inkább közkedvelt háremei felől.

Persze mindenki őt nézi, az egykori hódítót; bárcsak a csontvázára rakódott bizsergető emlékek foltjai nyiszorognak a szokatlanul meleg, napsütéses decemberi délutánban. S most könnyen elhiszi, hogy nem is decembert

mutat a naptár, hanem inkább augusztust. Elmosolyodik így 300, vagy csak huszonvalahány? év után ezen a furcsa és váratlan visszatérésen a vilajet székhelyére; s amint a vasútállomásra lépked a város felé, a megkonduló Alsóvárosi templom harangjai szíven találják. Betér az eléggé kopottas külsejű ferencesrendi, barokk stílusban épült istenházába, hogy vezekeljen, ha már megtért, s annyi ideje halott. Bevallhatja a hódítók bűneit, a hajdan virágzó város megtérdepeltetését, s nem utolsósorban a legfőbb bűnöket: a Pannóniában legszebbnek látott rác és magyar lányok elhurcolását Musztafa pasa háremeibe (lásd Romlottvár). De mily nagy a megbocsátás és az igazságtétel! Lám a gyaurok szép templomában Musztafa pasa sírkövéből faragtatott a szenteltvíztartó, melyben most megmeríti ujjait, s annyi vizet lötyköl homlokára, mintha újra keresztelkedne.

Bent egyedül marad Istennel és a világító örökméccsel. A mise talán egy óra múlva kezdődhet. Azt azért nem várja meg, de egy fohászfélét — melyet a 300 éves bolyongás után és közben sem felejtett el — latinul elmormol. Ahogy Brúnó atyától tanulta: „veni Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium...” — s mondja, mondja egyre hangosabban, csak akkor halkul le, amikor egy öreg néni csoszog el mellette.

A fohászt, valahai várkapitányokért, az ötszög alakú olaszbástyás erődítmény építőiért és majdan hősiek védőiért ajánlotta föl. Jól ismerte a neveket, hiszen egyszer-másszor Buzek úrtól, a város legnevesebb fotósától és titkos polihisztorától szerezte be az információkat. De

most csap a hír szíve közepébe, amit már tudott... Most, most csap be, mint a várost felszabadítani hasztalan igyekvő híres hadvezér és poéta Zrínyi Miklós lándzsája a mohos várfalba, az Úr 1664. esztendejében, hogy Buzek úrral már nem fog beszélni, mivel a derék férfiú áttette „műtermét” a vasúti híddal szemközti temetőbe. Istenem, pedig mennyi mindent szeretett volna vele még megtárgyalni! Roncsolt emlékezéseit, melyeket az elmúlt röpke 300 évben szerzett csontvázas portyázásai közben kijavítgatni, retusálgatni, hogy senkit se sértsen, aki erre nem szolgált rá! Micsoda sírkő- és kriptafotók, katonasír parcellák remek felvételei készülnek majd ama félelmetes temetőről, ahová csak a sétatéri szerelmesek lépteinek s csókjainak diszkrét zaja, „kísérőzeneje” szivárog be az alkonyi órák után a terebélyes platánok alól. Napközben meg a városi strand zaja, de az már kíméletlen gépzenés ricsajjal, halottakat is fölébresztő monoton dübörgéssel.

Szegény Buzek úr! Mennyit fog itt háborogni, panaszkodni a szomszédainak: „Kérem szépen, ezek nem emberek, ezeknek az úri modorról nincs és nem is volt víziójuk! Ezek legföljebb nyihogó vízilovak, pedig csecsemőkoruktól az én Sugár úti műtermembe hordták őket a drága mamák és papák. De úgy látszik, kevés volt az én illetanórám! Nem bírnak kicsit csöndesebben pancsikálni; bögetik ezt az átkozott zenét, amikor speciel én csak az egyszál búsongó hegedűt, vagy a telt trombitaszólót kedvelem. Például az *Il silenzio* illenék a temető szomszéd-ságába, nem ez az ördögi, pogány muzsika, amelyet a törökök műveltek itt először, amikor bemattolták Para-

deiser kapitány urat. Szegénykém, kénytelen volt a csaknem százezernyi gyaurnak feladni a várat! Jöttek aztán éktelen nagy zshivajjal, anatóliai muzsikával. Nos, az utódaik — mert aztán volt itt rendesen janicsár, rác, német, zsidó és horvát keveredése! — csapják ezt a pokoli zajt, hogy mi, halottak, alighanem tüntetni megyünk a városháza elé. Kicsit be lesznek ott rezelve, ha ennyi csontváz kikél nyugvóhelynek szánt hajlékából, és átdübörög a vasúti hídon, s levonul a piacig, a tágas Erzsébet térig. Többen leszünk, mint a *sáskák*, ellepjük a várost, amíg kuss nem lesz. Úgy ám!”

Buzek úr rendesen végiggondolta, kitervelte a hadműveletet. Kétségeim sem lehetnek afelől, hogy zseniális rábeszélő készségével ezt az akciót előbb vagy utóbb megszervezi. Sőt, híres fotómasinájával megörökíti, s aztán küldi a városi, megyei hírharsonáknak. Meg a városi tv-nek is, mondván: „uracskáim, csináljanak belőle mozgóképet, ha tudnak, de el ne csellózzák könyörgöm, mert maguk ugyancsak képesek az ilyen silányságra”.

Tehát az ima. Imához! — hallatszik a vezényszó katonásan, ahogy emlékezete spulnijáról letekerednek a nevek. Ima Thury Györgyért (majd a múzeum előtt is, amint ott elhalad, s nem tekintget a híresen szép fehérszemélyek bokái után!), aztán Zrínyi Györgyért, a többszörösen is neves Alapy Gáspárért, Bornernissza Jánosért, aki vélhetően, sőt biztosan az *Egri csillagok* gyerekhőse, aztán híres várkapitány lett. Vivát, vivát Gárdonyi, a halhatatlan Mester! És Háy János uramecsém is, aki mostanság úgy teremti a török világot újra, hogy biza rezeg az embert és



olvasó szíve a gyönyörűségtől. (Lásd Dzsigerdilen, azaz: *A szív gyönyörűsége.*) Vivát, Vivát!

Szerencsésen túl volt az imán, és szíve is könnyült valamelyest. És izgalma is csitult. Észre se vette, hogy mily céltudatosan halad a Fő utcán. Hamarosan a Csengery sarkon toporgott, a valahai Első Magyar Általános Biztosító Társaság szecessziós palotája előtt. Aztán tekintete átröppent a Deák téri turul fölött, s megállapodott egy másik szép szecessziós épület homlokzatán; s alant a Muskátli cukrászda, ahol ügyetlen janicsárként, felsült hódítóként, fogadásból ette a krémeseket. Többnyire vesztett, bár a jó ízeket, illatokat sokáig raktározta érzék-szervei. De ezek az édességek már közelébe se jöhettek a Bajer Vince sütötte finomságoknak! Aki mellesleg ezt a szép épületet is emelte a város szívében, szemközt a *suszteralléval*. Régebben hívták így a fákkal rendben beültetett enyhe lejtőt, a fák között padok sora. De azért csak *Fasorként* említik városszerte.

A padokon üldögélők, és sűrűn pislogók színe előtt ereszkedik alá a nyári korzózók hada. És a Fasor, mintha csak fölvezető trambulinja lenne a korzó mélyvizének. A csalódottságot is e padokról lehet közelről leolvasni, amikor a körbe-körbe úszás/vonulás mégsem hozta meg a várt eredményt: azaz a kívánt figyelem nem tapadt valamelyik extra új ruhára, frizurára, hajkölteményre, melyet a Deák tér sarkán Papp úr hölgyfodrász kreált.

Innen pár lépés csak valahai üzlete, most is fodrászat, tükrei bámulják a Felsőtemplom kifakult sárga oldalát. A fodrászat és az Axenti-ház közötti portál és az U-alakú

kapualj. Itt ver a szív tán legsebesebben. A kapu, ha belülről nyitnák... nem is mer arra gondolni, hogy kigurul egy ott játszó fiúcska labdája. Az itt vakációzó gyerek már minden festéket, mázat lerúgott a kapualj faláról. Jöhet tehát a házmesteri feddés...! Ilyenkorátmenekül Pappék üzletébe. Hallgat és bámulja a szép hölgyeket, bódul a parfümillattól. Papp bácsi ma megint szokásos, ijesztgetős meséjébe kezd: „A temetőben az öreg, elnyílt kripták kőlapjai alól a múlt héten egy hatalmas kígyót láttak előtekeregni. Azóta félve jár arra mindenki, hallgatja a kígyósziszegést, a halottak horkolását, brrr! Borzong, nyirkos lesz a kéz, a hát... Nahát! Csak nem félsz, kisöreg?”

De most is vérfagyasztónak ítéli a fodrászbácsi hangját, akit az ondolálásra váró hölgyek is kedves Papp úrnak szólítanak. Papp úr nem fél, tegnap egy sikoltozó nő ujjbegyéből rántotta ki sebészeket megszégyenítő ügyességgel a horgolótűt. A hölgy elszédült, Papp úr pedig föléhajolt, és lágy csókot nyomott a homlokára, aztán a keblek dús halmain pihentette fülecskáját. Hallgatózott egy sort, mint valami tudós, életmentő doktor. Fehér köpenye csak erősítette búzgó aggodalmának helyes irányát. Aztán lágy simogatásokra az operáló csodakéz is előkerült... Minden úgy lett, ahogy az éppen ájuldozó szépség áhította. Csak a mindig mosolygós Papp néni lett komor, merthogy az ilyen incidensek egyre inkább sűrűsödtek a híresneves női fodrászatban. Egy szép napon aztán vége lett a szárító búrák és hajmosótálcák között zajló flörtöknek: lehúzták a rolót, és a város legnagyobb bánatára — nyilván Papp néni akarata szerint — a fővárosba költöztek. Tehát Papp

úr is félt, mégis félt... hiába mondogatta a temetői kígyókról az ellenkezőjét. Bizony, csalódás volt ez a javából!

Aztán átment a tér túloldalára. Megint a szecesszió vonzotta. Egészen kimelegedett, amikor megállt a kupolás bankpalota sarkán, ott, ahol a tér a Fő utcával találkozik. Mintha nyár lenne! Augusztusi perzselő hőséget érzett. Visszapillantott a templom előtti két hatalmas gesztenyefára, s nem kellett különösebben erőltetnie képzeletét, hogy zöldnek lássa őket decemberben, s a világháborús emlékmű mögötti parkot is, tele virággal, gondozott ágyásokkal.

A késő délutáni fényben ragyogtak a bank ablakai. Várt. Azt sem tudta, hogy pontos célja volt-e jövetelének. De tudta: itt, ezen a helyen kell állnia. Ennél forgalmasabb pontja nincs a városnak. Itt csaknem mindenki elhalad, s mindjárt, egy röpke félóra múlva mindenütt vége a munkaidőnek. Ha él, akkor erre jön Ő is, ha még nem felejtette el a csaknem 300 éve erre portyázó janicsárt... Tele volt kétségekkel.

A Sétatér felől, a templom tornyát is megkerülve, valami lágy szellő üde kaporillatot hozott. Alig győzte belélegezni, beszívni. Mintha valaki üde, csókos leheletét kölcsönözte volna. Soha ilyen töményen nem érezte még a kapor bódító illatát! Akárha kaporfák nőttek volna ki az úttestből, holott tudta, hogy nem léteznek ilyen fák. Mindenesetre jó jelnek vélte: különös üzenetnek a decemberi nyár közepén. Hirtelen minden időre fittyet hányva egyet kondult a harang. Úgy látszik, eltévesztett vala-

hol valaki egy mozdulatot, a harangnyelv pedig nem nézett ki a templom órájára, pedig láthatta volna, még bőven pihenhet.

Van idő még.

Ha visszatért, hát nyugodtan várakozhat, amíg elkezdődik a vár ostroma...

Várt, és persze idegesen toporgott.

(1996)

A KÖNYV MEGJELENÉSÉT TÁMOGATTÁK

Kanizsai Nyomda Kft.
Höfle Béla mérnök
Bicsák Miklós vállalkozó
Markó András könyvvizsgáló
CWG Hungary Kft.
Önadózó Kft. — Könyvelőiroda
Kanizsa Trend Kft.
Hevesi Sándor Művelődési Központ
SA–SZI Bt., Nagykanizsa
Varia Kft., Nagykanizsa